Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S001	Overheid - Vlaams	OVAM	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	**algemene aandachtspunten:** (a) bij **overdracht van gronden** die deel uitmaken van het projectgebied moeten de verplichtingen van het Bodemdecreet worden nageleefd: bodemattestverplichting (artikel 101 Bodemdecreet) en de bijzondere procedure voor de overdracht van risicogronden (artikel 102 tot en met 115 Bodemdecreet: o.a. uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek); (b) bij **onteigening van gronden** die deel uitmaken van het projectgebied moeten de bepalingen van het Bodemdecreet worden gevolgd (artikel 119 en 119bis van het Bodemdecreet); (c) bij **grondverzet** op gronden in het projectgebied moet rekening worden gehouden met de bepalingen over het grondverzet in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007; (d) Een **grondwaterhandeling** zoals het infiltreren en het onttrekken van grondwater kan een nabijgelegen **bodemverontreiniging** verspreiden. Daarnaast kan verontreiniging ook impact hebben op de handeling zoals bij de lozing van onttrokken grondwater dat verontreinigd is. Er werd daarom een richtlijn rond grondwaterhandelingen opgemaakt. Die biedt een praktische handleiding voor wie van plan is om een grondwaterhandeling uit te voeren. Deze handleiding is beschikbaar via deze link : https://ovam.vlaanderen.be/bemalingsvoorschriften. (e) Bij **ontharding** kan men een verontreiniging aanwezig onder de verharding verspreiden. Om na te gaan hoe hiermee aan de slag te gaan, werd er een handleiding voor ontharders opgesteld. Deze is beschikbaar via Bodeminformatie voor ontharders - gebruikershandleiding (f) er moet rekening mee worden houden dat een **bestemmingswijziging** een impact kan hebben op de verplichtingen die krachtens het Bodemdecreet en het VLAREBO rusten op gronden uit het projectgebied met vastgestelde bodemverontreiniging, zo onder meer: – een bestemmingswijziging kan een impact hebben op een eerdere beoordeling door de OVAM van de aard en de ernst van de bodemverontreiniging op gronden uit het projectgebied en bijgevolg eventueel op de saneringsnoodzaak en de saneringsurgentie. – een bestemmingswijziging kan aanleiding geven tot wijziging van het saneringsdoel voor een te saneren grond: zie artikel 10, §2 en 21, §1 Bodemdecreet. – een bestemmingswijziging na een beslissing van de OVAM tot ambtshalve sanering van een verontreinigde grond heeft tot gevolg dat de eventuele meerkost in geval van aanpassing van het saneringsdoel moet worden vergoed door de persoon die eigenaar is van de grond op het moment van de bestemmingswijziging: zie artikel 157, tweede lid Bodemdecreet. – een bestemmingswijziging kan de verplichting met zich brengen om een nieuw oriënterend bodemonderzoek uit te voeren bij de overdracht van een risicogrond gelegen in het projectgebied, meer bepaald als ingevolge de bestemmingswijziging de grond valt onder een bestemmingstype waarvoor strengere bodemsaneringsnormen gelden: zie artikel 64 en bijlage IV van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007.	(a) t/m (e): betreffen bepalingen waarmee rekening dient gehouden te worden ten behoeve van de realisatie. In deze fase wordt enkel de ruimte vastgelegd. Geen actie vereist. (f) In deze fase van het project worden nog geen bestemmingswijzigingen uitgevoerd. Dit maakt deel uit van een vervolgtraject. Op dit ogenblik wordt er rekening gehouden met de geldende bepalingen van het Bodemdecreet en VLAREBO. Geen actie vereist.									
S002	Overheid - Vlaams	Agentschap Onroerend Erfgoed	Geintegreerd onderzoek	Voor de discipline **landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie** zijn er volgende bemerkingen: (a) Wij kunnen **niet akkoord** gaan met het voorstel **om de impact op de archeologische erfgoedwaarden niet te onderzoeke**n in het kader van de MER. De voorziene ingrepen zijn op dit moment voldoende concreet om de impact ervan te kunnen inschatten en om de nodige milderende maatregelen te kunnen bepalen. Het gaat hierbij om het (ongekend) archeologisch erfgoed zowel in de **strandzone** als in de **intertidale en subtidale zone**. Het is niet aangewezen om hiermee te wachten tot de projectfase. De impact op (archeologisch) erfgoed moet net als de andere disciplines overkoepelend bekeken worden, en niet op projectniveau. Bovendien worden veel ingrepen niet gevat door geldende sectorale wetgeving, en is het cruciaal dat milderende maatregelen verankerd worden in de MER. (b) Verder stellen we vast dat onze bekommernis omtrent het voortbestaan van een aantal beschermde erfgoedelementen (o.a. de pier en het oosterstaketsel in Blankenberge, en het westerstaketsel in Oostende) niet werd meegenomen. Deze monumenten worden eveneens bedreigd door de zeespiegelstijging en zullen op termijn verdwijnen als zij niet mee opgenomen worden in de beschermingsmaatregelen. In de kennisgeving staat dat dit beschouwd wordt als "een autonome evolutie en daarom buiten de beoordeling wordt gehouden". Wij vragen dat men toch nagaat op welke manier de toekomstige kustbeschermingsmaatregelen toch een positief effect kunnen hebben op het voorbestaan van deze monumenten, en welke milderende maatregelen mogelijk zijn om het behoud van deze monumenten duurzaam te verankeren. **Conclusie** Bij de uitwerking van het MER is het noodzakelijk deze opmerkingen en bezwaren te verwerken om te komen tot een onderbouwde evaluatie van de discipline landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie.	(a) De impact op het archeologisch erfgoed zal bijkomend onderzocht worden onder het criterium "intrinsieke waarde" onder de ambitie 'Aantrekkelijk'. Hierbij zal de aandacht vooral uitgaan naar de mate waarop er mogelijks een impact is op het gekende en ongekende archeologische erfgoed. Net zoals bij alle andere criteria zullen er zo nodig milderende maatregelen geformuleerd worden. (b) De impact van de alternatieven op de bouwkundige erfgoedelementen, zoals de pier en de staketsels, zal op een strategisch niveau mee beschreven en beoordeeld worden. Voor de voornoemde erfgoedelementen, zullen sowieso milderende maatregelen geformuleerd worden ten gevolge van (enkel) de impact van de voorgestelde alternatieven van Kustvisie, weliswaar op een strategisch niveau. De impact van zeespiegelstijging en de bruikbaarheid van deze monumenten maakt geen deel uit van het onderzoek. Dit dient beschouwd in een afzonderlijk project waarin dan onder meer dient onderzocht hoe deze kunnen worden beschermd tegen zeespiegelstijging.				x (impact op archeologisch erfgoed)					
S003	Particulier		Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Geachte, als 80-jarige zal ik de realisaties gepland in uw ….. Kustvisie niet meer meemaken. Gezien mijn leeftijd mag het dan ook niet verbazen dat ik speciaal oog heb voor de **huidige toestand.** Ik zie dat de "**kustbeleving**" niet vergeten word. Een mooi woord, evenwel met het nadeel dat de precieze inhoud schier onmogelijk in te vullen is. Op dit punt blijken de geraadpleegde gemeenten zich zedig in stilzwijgen te hebben gehuld. Begrijpelijk als hun grootste zorg is met het strand zoveel mogelijk inkomsten binnen te rijven. En wie kan daar nu tegen zijn. Al heeft de Vlaamse overheid geen zeggenschap over het openbaar domein van de gemeenten, toch zou zij haar verantwoordelijkheid kunnen opnemen, minstens als bemiddelaar, om een uniforme regeling voor de ganse kust uit te stippelen om de huidige misverstanden bij te sturen. Jarenlange ervaring heeft reeds aangetoond dat een ander beleid bij overlating .... aan de gemeenten een illusie is. Op vele plaatsen is het droge strand bij hoogwater tussen de vloedlijn en de strandconcessies nauwelijks nog een paar meters breed. Ontvang dan maar duizenden strandtoeristen als die bij vloed dikwijls gedwongen worden op te krassen en weg te vluchten naar de dijk, als ze al een opening vinden tussen de concessies om ongehavend weg te geraken. Hierbij stelt zich zelfs de vraag of naast het gemeentedomein ook geen onrechtmatige innames gebeuren op het openbaar domein van de staat. Wat evenzeer de nodige aandacht zou dienen te krijgen zijn de strandbarconcessies en strandkabines. Op vele plaatsen wandelt men op de dijk in een bedding tussen de hoogbouw en een quasi ononderbroken plankenmuur van kabines die doorgaans hoogstens als verbeterde koterijen kunnen bestempeld worden en die het zicht op de zee rustig belemmeren. Misschien kunnen er constructies haaks op de dijk worden overwogen in de plaats van het huidige parallelgedoe, met tussenin voldoende brede doorgang- en doorkijkmogelijkheden naar de zee. Nu moet men meestal honderden meters afleggen om er zich te kunnen van vergewissen dat er achterop nog steeds een zee ligt, hetgeen voor mensen met een verminderde mobiliteit allesbehalve evident is. Bij dit probleem dient niet de diepte van de concessies op de eerste plaats te komen en het droge strand pas nadien. De dijkinplanting verschilt te veel van de ene gemeente op de andere, wat tot absurde toestanden kan leiden. Wel het omgekeerde: eerste de gewenste breedte van het droge strand die men zou dienen vrij te houden en de rest geheel of deels voor de concessies. En blijft er geen voldoende rest meer over, dan maar geen concessies. Geregeld overvalt mij een diepe plaatsvervangende schaamte te zien hoe het openbaar domein, in het algemene belang in principe toegankelijk voor de burger, grotendeels verkwanseld wordt om louter commerciële ..... inhalige ... personen, dikwijls met de bereidwillige medewerking van enkele machtige beleidsvoerders, "verkozenen des volk" in een demokratie die wij toch zo graag aan de rest van de wereld voorhouden als ruim superieur aan al de andere regimes. Ik ben naar de kust gekomen om mijn laatste dagen aangenaam te kunnen doorbrengen. Het is een waanbeeld gebleken, de ontgoocheling is groot. Het is immens triest dat men zich als bewoner het mooiste deel van het jaar moet troosten met de zekerheid dat na de zomer altijd de winter komt waarbij het strand zijn natuurlijke aanblik terugvindt. Dit is hoegenaamd geen meewarig zelfbeklag. Faute de grives on mange des merles, zegt men na 40 jaar Brussel. Ik hoor en zie envenwel tal van medebewoners die op dezelfde golflengte zitten. Veel van de toehoorders op uw info... zullen ongetwijfeld uitkijken **of er nu reeds iets verwacht mag worden om de huidige miskleunen te verzachten**. Dat er nagedacht wordt over de toekomst is voorbeeldig. Er ligt echter nu reeds al veel werk op tafel. Veel sterkte en succes toegewenst, en dit is niet uit sarcasme. Met alle achting	In kustvisie wordt de bestaande toestand beschreven. Er wordt geen uitspraak gedaan over de bevoegdheden van het huidige gebruik en/of bevoegdheden die niet Vlaams zijn. Geen actie vereist.									
S004	Particulier		Alternatieven	Bouw **meer duinen** voor stranden,ipv vol te duwen met strandkotjes, evenemetenstranden enz vb CADZAND,veel duin en groen,dit is kust! Hier en vooral Knokke-Heist alles vlak voor horeca met alle gevolgen vandien....	Uitspraak voorkeur invulling van de ruimte. Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type van maatregelen leggen we nu nog niet vast. Dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke type maatregelen mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief, en het al dan niet reeds aanwezig zijn van duinen.									
S005	Particulier		Ondersteunende studies	Ik heb op de 'Infomarkt' in Blankenberge op 7/6 geen duidelijk antwoord kunnen krijgen op mijn vraag.: Zal de **Pier van Blankenberge** binnen enkele jaren 'droog' komen te liggen? Daar de vloedstroom sterker is dan de ebstroom is er **zand aanslibbing bij de muur van Zeebrugge**. Het strand wordt er groter en groter. Ook in Blankenberge stellen we een verhoging van het strand vast. Vroeger konden we alleen bij eb uitzonderlijk rond de pier wandelen, maar de laatste jaren kunnen we dat nu al regelmatig. Is er daar al een studie over geweest? Dit heeft immers ook zijn gevolg hoe men de de 'kustverdediging' tussen Blankenberge en Zeebrugge zal organiseren. Graag hierop een antwoord a.u.b.	De vragen rond stromingen en erosie / sedimentatie worden bestudeerd in het hydromorfologisch onderzoek met een range van numerieke modellen van de stranden en duinen, de kustlijn en de kustzone. Met deze modellen berekenen we de stromingen, het sedimenttransport en de erosie/ sedimentatie patronen. Bijvoorbeeld de sedimentatie en dus verbreding van het strand van Zeebrugge wordt dus ook door deze modellen berekend, net als de erosie (versmalling) of de sedimentatie (verbreding) van de overige stranden langsheen de kust. Voor de referentietoestand werden in de voorbereidende fase ook de data verzameld over de natuurlijke sedimentatie / erosie van de stranden zoals opgemeten, en de aangevoerde zandvolumes in het kader van de (onderhoud)strandsuppleties van het Masterplan Kustveiligheid, uitgevoerd door MDK. Deze data worden gebruikt als input voor de hydromorfologische studies. In de studies voor Kustvisie worden twee aspecten bekeken: •Enerzijds de referentiesituatie (de huidige toestand, inclusief de volledige uitvoering van het Masterplan Kustveiligheid), en wat het effect van +1, +2 en +3m zeespiegelstijging daarop is, •Anderzijds de impact van de alternatieven (incl. een range aan mogelijke kustbeschermingsmaatregelen) bij +1, +2 en +3m zeespiegelstijging. De studie van de referentiesituatie leert ons hoe de stromingen, het sedimenttransport en de erosie/ sedimentatie patronen veranderen ten gevolge van de zeespiegelstijging. Dat is de autonome evolutie, zonder de effecten van Kustvisie. Daarnaast berekenen we ook het effect van de alternatieven op de stromingen, het sedimenttransport en de erosie/ sedimentatie patronen bij de verschillende zeespiegelstijging. Door de resultaten voor de alternatieven te vergelijken met de resultaten voor de referentietoestand kunnen we louter de impact van de alternatieven van Kustvisie bepalen. Wat betreft de strandbreedte aan de Pier van Blankenberge, is het normaal dat de strandbreedtes doorheen de tijd variëren door de natuurlijke erosie/sedimenatieprocessen zoals hierboven beschreven en de strandsuppleties die worden uitgevoerd waardoor het strand kan verbreden (of versmallen) in de huidige situatie. Daarnaast zijn er voorbeelduitwerkingen gemaakt die illustreren hoe de alternatieven uit Kustivisie er uit zouden kunnen zien. Er is daarbij een profiel opgemaakt ter hoogte van de Pier van Blankenberge voor de huidige situatie en de situatie van de alternatieven. Er wordt verwezen naar de strandzoneatlas p336 en volgende. Bij het strandprofiel voor het alternatief 'Zeewaarts' (L) met de grootste zeewaartse verschuiving komt uiteraard een groter deel van de Pier boven het droge strand te liggen, maar zal de Pier niet helemaal droog staan. In het profiel is zichtbaar dat het hoogwater bij het meest zeewaartse alternatief nog tot onder de Pier komt.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S006	Particulier		Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	In het zopas verspreide krantje en in de KUVI-synthesenota is sprake van de afwatering van het achterland, met o.m. te bouwen pompgemalen. Moet er ook geen aandacht besteed worden aan de **bescherming van het achterland tegen water dat uit het binnenland komt**? Regelmatig - op dit ogenblik in Noord-Italië - komt er hevige en langdurige regenval voor op een beperkt gebied. Wordt er in het plan rekening gehouden met de mogelijkheid dat er tegelijk wateroverlast dreigt vanop zee en vanuit het binnenland, waartegen de pompgemalen niet opgewassen zijn? Ik denk in dit verband aan de 'keersluis' in Beernem. Moet die niet omgebouwd worden tot een volwaardige sluis, zodat indien nodig stroomopwaarts van Beernem een grote hoeveelheid water kan gebufferd worden, zonder dat de binnenscheepvaart langdurig geblokkeerd wordt?	Kustvisie kijkt naar de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging. In Vlaanderen lopen er verschillende initiatieven die rond andere thema's zoals droogte, wateroverlast, verzilting etc. het kader en mogelijke maatregelen in kaart brengen. Denk bijvoorbeeld aan het Vlaams Klimaatadaptatieplan, stroomgebiedbeheerplannen, het Vlaams reactief afwegingskader voor prioritair watergebruik, TOP Kustzone, projecten rond verzilting,… Specifiek voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Daarbij worden grootteorde kantelpunten bepaald wanneer pompgemalen nodig zullen zijn. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen daarbij vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie.									
S007	Overheid - Nederland	Waterschap Scheldestromen	Geintegreerd onderzoek	Geachte heer, mevrouw, Naar aanleiding van de onderzoeksnota strategisch beleidsplan Kustvisie (versie 26 april 2023) wil ik het volgende meegeven. (a) Vanuit het waterschap Scheldestromen zien we als enig aandachtspunt op de onderzoeksnota voor de PlanMER Kustvisie het **kustlangse sedimentatietransport** (zandtransport). De zeewaartse varianten uit de Kustvisie kunnen gevolgen hebben voor het zandtransport **langs de Zeeuwse kust**. (b) Een genoemd voorbeeld hiervan zijn de effecten van mogelijke verlenging en verhoging van het strandhoofd aan de westzijde van het Zwin. (c) Graag blijf ik op de hoogte van het onderzoek en zien we de resultaten graag tegemoet. Ik stuur deze reactie mede namens mijn collega's van de provincie Zeeland.	(a) In het geïntegreerd onderzoek wordt het sedimenttransport (en de effecten van de verschillende alternatieven) bestudeerd met verschillende modellen. Een 1D kustlijnmodel en een 2D hydromorfologisch model. De resultaten van deze modellen laten toe een uitspraak te doen op hoofdlijnen (strategisch niveau) over de effecten op de stromingen en het sedimenttransport langs de kust richting buurlanden en geven inzicht in eventuele veranderingen in kustlijnevolutie en onderhoud voor de redelijke alternatieven. (b)Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Het exacte type maatregelen, inclusief het ontwerp van de suppleties (in hoogte en zeewaarts) en aanpassingen van strandhoofden leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Tijdens deze ontwerpstudies in de volgende fase, op projectniveau, komt een nauwkeurigere analyse aan bod en is het aanbevolen om een doorgedreven hydromorfologisch onderzoek uit te voeren om de beste configuratie voor de maatregelen, inclusief toekomstige kustlijn nabij de grenzen, binnen de afgebakende ruimte te bepalen. (c) Op regelmatige tijdstippen vindt er grensoverschrijdend overleg plaats met Nederland en Frankrijk. Tussentijdse resultaten kunnen dan worden toegelicht. De finale resultaten van het hydromorfologisch onderzoek zullen bij het openbaar onderzoek van het strategisch beleidsplan in het voorjaar van 2024 beschikbaar worden gesteld.									
S008.1	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Geintegreerd onderzoek	(a) In het krantje staan bij de opties voor de **strandzones** enkel voordelen vermeld. Er is nergens sprake van nadelen. Een nadeel van optie 2 is volgens ons de **gigantische hoeveelheid zand** dat nodig zal zijn om onze stranden te verhogen. Dit gaat onherroepelijk **ten koste van de zandbanken** voor onze kust die naar onze mening een eerste verdediging vormen tegen het geweld van stormen door hun afremmend effect op de stromingen. Het zandvolume is eindig en eenmaal weggenomen, blijft het ook weg. Bovendien is dat ook zeer ingrijpend voor de onderwater-flora en -fauna. (b) Is er geen combinatie mogelijk van de opties? Het behoud van de huidige HW-lijn voor de huidige ±natuurlijke stranden (e.g. Westhoekreservaat, Schipgatduinen, IJzermonding, ...) en enkel terugdringen ervan voor de recreatieve zones (ter hoogte van de badsteden dus)?	(a) De evaluatie van de verschillende alternatieven (met voor- en nadelen) maakt deel uit van het geïntegreerd onderzoek. Zandbschikbaarheid is één van deelonderzoeken hierin. Voortbouwend op de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in het deelonderzoek "zandbeschikbaarheid" bekeken hoe de nodige zandvolumes en korrelgroottes voor elk van de alternatieven (zoals bepaald in het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen, het ruimtelijk ontwerpend onderzoek en de onderhoudsvolumes zoals bepaald in het hydromorfologisch onderzoek) zich verhouden tot het zand beschikbaar in de concessiezones op het Belgisch Continentaal Plat (BCP). Bij de aanleg en het onderhoud van de alternatieven hoeft het zand daarbij niet noodzakelijk enkel uit het Belgisch Continentaal Plat te komen. Andere bronnen zijn te vinden in het buitenland en ook infrastructuurprojecten kunnen bijdragen. Echter als vertrekpunt worden de zandvoorraden in het BCP beschouwd, en specifiek het zand uit de concessiezones waarvoor specifieke toegelaten af te graven volumes zijn bepaald. Niet alle zandbanken worden dus beschouwd als bron voor materiaal. (b) Kustvisie gaat op zoek naar een aanééngesloten kustbschermingslint zonder hierbij het kustsysteem te verstoren ('vloeiende overgangen duinen, badsteden en havens'). Belangrijk hierbij is dat een aaneengesloten kustlijn wordt gevormd waarbij over ruimere aaneengesloten zones de kustlijn wordt aangepast. Een afwisseling van de kustlijn waarbij deze wordt behouden en telkens zeewaarts verspringd nabij badsteden zal daarbij een te grote verstoring geven. Verschillende modelstudies bekijken hiertoe de veranderingen in kustprofiel. Het hydromorfologisch deelonderzoek bestudeert modelmatig onder meer de invloed van alternatieven op de bodemveranderingen in zee en op het strand. Via het kustlijnmodel wordt eveneens kustlijnevolutie op lange termijn bepaald. Op basis hiervan kunnen optimalisaties worden aangebracht waar mogelijk (zonder verstoring van het kustsysteem). Geen actie vereist.									
S008.2	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Kunnen de bijkomende nieuwe zeereepduinen niet afgewisseld worden met **rotsformaties**?	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke types maatregelen mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief, en het al dan niet reeds aanwezig zijn van duinen.						x (NBS beschrijving)			
S008.3	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Kunnen hier en daar ook geen **slufters** voorzien worden? E.g. daar waar de HW niet teruggedrongen wordt.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Of er al dan niet in de toekomst slufters kunnen voorzien worden hangt af van de beschikbare ruimte en de uiteindelijke keuze en uitwerking van de kustbeschermingsmaatregelen op een projectniveau. Een slufter is geen kustbeschermingsmaatregel (want water kan net verder de duinen binnenstromen), maar kan mogelijks een plaats krijgen binnen het kansrijk kustbeschermingslint, op voorwaarde dat de kustbescherming landwaarts daarvan voldoende blijft en aaneengesloten blijft op de kustbescherming in de naastliggende zones. Deze keuze moet nu nog niet gemaakt worden.									
S008.4	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Procedure / proces	We maken ons een beetje bezorgd over de **aansluiting met de buurlanden**. Vooral Frankrijk kijkt de kat uit de boom en schijnt daar helemaal nog niet wakker van te liggen. Wat met de **kerncentrale van Gravelines**?	Vanuit Kustvisie is er regelmatig overleg met de buurlanden: Frankrijk en Nederland. De bedoeling van deze overleggen is om de ingrepen die op lange termijn nodig zijn om de Vlaamse kust blijvend te beschermen tegen stormen, ook bij zeespiegelstijging, te laten aansluiten op de kustbescherming van de buurlanden. Ook in Frankrijk wordt nagedacht hoe met de toekomstige kustbescherming om te gaan en welke studies hiervoor opgestart dienen te worden. Aan de grens met Frankrijk is kustbescherming verdeeld over verschillende instanties: er bestaat een nationale strategie voor kustbescherming, er is een kustveiligheidsplan op het departementaal niveau voor Duinkerken en Bray-Dunes, en ook op gemeentelijk niveau (Duinkerken) is er aandacht voor kustbescherming. De kerncentrale van gravelines valt buit de scope van Kustvisie en wordt niet bekeken. Dit dient te gebeuren door Frankrijk. Omgekeerd omvat het impactgebied van Kustvisie (het gebied waarbinnen effecten van het plan of project (gunstig of ongunstig) te verwachten zijn op zee of in de kustzone) eveneens oost-westverbindingen en de buurlanden.									
S008.5	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Het **huidige stelselmatig afvlakken van het strand** is volledig in strijd met deze kustvisie. Om de toekomst te vrijwaren zou dit meteen moeten gestaakt worden en zou natuurlijke duin aangroei moeten gestimuleerd worden, ook nu al. Dat geldt ook voor de afgevlakte doorgangen in de zeereepduinen tussen dijk en strand.	Over het beheer van de stranden wordt in Kustvisie op vandaag geen uitspraak gedaan. Het doel is wel om via het actieplan nader onderzoek te formuleren waarbij onder meer beheer van stranden onderdeel kan van gaan uitmaken. Dit nader onderzoek zal, in samenspraak met de verschillende stakeholders waar Nieuwpoort deel van uitmaakt, verder worden uitgewerkt.			x						
S008.6	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	We stellen ook de bouw van **ondergrondse parkings** onder de dijk of aan de eerste bouwlijnen in vraag.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er wordt hiervoor per kustzone een strategisch stappenplan vastgelegd dat op hoofdlijnen aangeeft welk type zeeweringsmaatregelen in de toekomst kunnen genomen worden. Het stappenplan geeft ook aan tegen wanneer deze gekozen, ontworpen en gerealiseerd moeten worden. Aangezien de exacte snelheid van de zeespiegelstijging onzeker is wordt dit niet aan bepaalde jaartallen gekoppeld, maar aan momenten waarop een bepaald zeespiegelstijgingsniveau (of ander kantelpunt) overschreden zal worden. Om de impact en kansen te illustreren van de keuze voor een bepaald alternatief en bijhorende ruimte zijn enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond in de onderzoeksnota (en in de fase van co-creatie). De afbakening van het kustbeschermingslint gebeurt op basis van de maximaal benodigde ruimte om elk van de mogelijke type zeeweringsmaatregelen die in de strategische stappenplannen opgenomen zijn zeker te kunnen realiseren per locatie. Pas wanneer het moment nadert waarop bijkomende kustbeschermingsmaatregelen nodig zijn, zal een ontwerp op projectniveau gemaakt worden waarbij ook de ruimtelijke inpassing en de impact op bestaande activiteiten en functies zal bekeken worden op het niveau van (haven)activiteiten die er op dat moment zijn en/of in de toekomst gepland worden (beslist beleid). Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers.									
S008.7	Overheid - lokaal	Stedelijke Milieuraad Nieuwpoort	Alternatieven	De MR *(Milieuraad)* is blij met de beslissing om bij de mogelijke opties voor de haven de getijdewerking in de slikken en schorren te vrijwaren door de keuze van de inplanting van de mogelijke sluis.	De keuze voor het voorkeursalternatief gebeurt door de Vlaamse Regering op basis van het geïntegreerd onderzoek. De impact van de verschillende alternatieven op de bestaande slikken en schorren wordt hierbij onderzocht.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S009	Overheid - Vlaams	Departement Landbouw & Visserij	Geintegreerd onderzoek	Het Departement Landbouw en Visserij heeft uw verzoek tot raadpleging in het kader van het onderzoek tot milieueffectrapportage van het Strategisch Beleidsplan Kustvisie – kennisgevingsnota - goed ontvangen. Het departement zal **geen advies** uitbrengen bij de voorliggende screening plan-MER, maar zal dat wel doen in een later stadium van de adviesprocedure. Opdat bij de verdere uitwerking van het plan voldoende rekening met de landbouwsituatie zou worden gehouden, wenst het Departement Landbouw en Visserij wel te wijzen op een aantal **algemene aandachtspunten**. * Elke inname van herbevestigd agrarisch gebied (HAG) moet voldoende gemotiveerd en gecompenseerd worden conform omzendbrief RO/2010/01. * Er moeten milderende maatregelen voorzien worden voor de inname van professioneel uitgebate landbouwpercelen. * Alle nodige bufferzones en milderende maatregelen die uit de uitvoering van het plan voortvloeien moeten zodanig worden uitgevoerd dat de impact op de agrarische structuren minimaal blijft. * Er dient voldoende aandacht te gaan naar de gevolgen van zoutintrusie in het landbouwgebied door de zeespiegelstijging. * De impact van het plan op de landbouw moet voldoende onderzocht worden. Het Departement Landbouw en Visserij kan desgewenst op basis van één of meerdere aangeleverde contour(en) in de vorm van een shapefile (polygoon) een landbouwimpactstudie opmaken.	Landbouw is een evaluatiecriterium onder ambitie 'toekomstgericht', waarbij gekeken wordt naar de verenigbaarheid bestaande systeem en potentieel toekomstige opportuniteiten. Binnen de ambitie 'haalbaarheid' worden de baten voor landbouw onderzocht evenals de externe effecten op de landbouw. Hierbinnen wordt de mate waarin het alternatief effect (positief/negatief) kan hebben op bestaande functies met betrekking tot landbouw, bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging (landbouwcondities in het achterland (verzilting)). Ook in het deelonderzoek Ecosysteemdiensten wordt landbouw beschouwd (voedeselvoorziening en watervoorziening grondwater). Het bestaand landbouwgebruik in het achterland wordt niet mee in beschouwing genomen. De opmaak van een volledige landbouwimpactstudie is vandaag nog niet aan de orde. Geen actie vereist.									
S010	Overheid - lokaal	Middelkerke	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Er wordt kennis genomen van de kennisgeving van het plan-MER strategisch beleidsplan Kustvisie. Het gemeentebestuur vraagt de nodige **garanties** dat het **huidige ontwerp van de zeedijk**, waarvan de werken momenteel in uitvoering zijn, **uitvoerbaar** blijft binnen het toekomstige strategisch beleidsplan Kustvisie.	Het vertrekpunt voor Kustvisie is het beslist beleid, inclusief alle reeds uitgevoerde en geplande werken in het kader van het Masterplan Kustveiligheid (MPKV). Kustvisie kijkt vervolgens verder, en wilt het huidige beschermingsniveau tegen extreme stormvloeden, zoals voorzien in het MPKV blijven garanderen in de toekomst, ook bij hogere zeespiegelstijging. Wanneer bijkomende kustbeschermingsmaatregelen nodig zijn, zal een ontwerp op projectniveau gemaakt worden waarbij ook de ruimtelijke inpassing en de impact op bestaande infrastructuur zal bekeken worden op het niveau van huidige zeedijk. Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers.			**(X)**						**X** (MDK contact opnemen om gerust te stellen)
S011.1	Particulier		Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Bij de voorstelling van de plannen werd meermaals verwezen naar de **duizendjarige storm** die we ook moeten aankunnen bij een stijgend peil van het zeewater. Ik heb daarbij de bedenking bij de definitie van zo'n storm. Die is gebaseerd op een **historische definitie**, die dateert van voor de problematiek van de sterk stijgende klimaatopwarming. Door de opwarming van de oceanen zullen er in de toekomst net veel frequenter van die grote stormen voorkomen. Wat als zo'n zogezegde "duizendjarige storm" binnen afzienbare tijd zich elke tien jaar voordoet? Over honderd jaar zullen historici onze generatie misschien wel afdoen als naïevelingen, die toen nog dachten dat ze die stormen met enkele meters verhoogd zand zouden kunnen tegenhouden. Een snelle opeenvolging van dergelijke stormen zorgt er dan misschien al voor dat onze huidige kustijn niet meer bestaat. Daarom zijn de voorgestelde oplossingen - waarmee ik in principe geen problemen heb - van verhoging met zandsuppletie misschien iets te rooskleurig voorgesteld. De mensen zijn hiermee gerustgesteld en blijven rustig verder investeren aan de kust.	1000 jaar is inderdaad de terugkeerperiode van de beschouwde ontwerpstorm of de gemiddelde statistische tijd tussen stormen van dat kaliber. De term is enigszins misleidend. Een 1000-jarige stormvloed is geen stormvloed die zich slechts één keer per millennium voordoet, maar een stormvloed die zich elk willekeurig jaar kan voordoen met een kans van 1 op 1000. Aan zo'n storm wordt een bepaald waterpeil en een golfhoogte gekoppeld. In de situatie van zeespiegelstijging worden de parameters van de 1000-jarige storm, het waterpeil en de golfhoogte, aangepast. Op basis van de bestaande studies, waaronder studies van het KBIN en CREST, kan er niet worden afgeleid dat de frequentie van stormen (de 'storminess') in de Noordzee zal toenemen en dit wordt dan ook niet beschouwd. Het Masterplan Kustvisie, nu in uitvoering, beschermt ons vandaag al tegen een storm met een terugkeerperiode van 1000 jaar, kortweg een 1000-jarige storm genoemd. Het strategisch beleidsplan Kustvisie vertrekt van dit uitgangspunt, maar kijkt verder en heeft als doel onze kust te blijven beschermen tegen deze 1000-jarige storm, ook na zeespiegelstijging. De toekomst is uiteraard onzeker, vandaar dat Kustvisie een adaptieve kustbescherming onderzoekt, die stapsgewijs, in functie van de zeespiegelstijging, kan uitgevoerd worden. Deze adaptieve kustbescherming laat ook bijsturing toe wanneer er nieuwe inzichten komen wat betreft het gewenste beschermingsniveau, vb. indien men wenst rekening te houden met meer of zwaardere stormen. De studie van het toekomstige optimale beschermingsniveau is buiten de scope van Kustvisie. Ook het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke type maatregelen er mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief, en het al dan niet reeds aanwezig zijn van duinen.									
S011.2	Particulier		Geintegreerd onderzoek	Het plan valt of staat met de **beschikbaarheid van genoeg zand** om de kustlijn systematisch te verhogen. Probleem is echter dat dit zand niet zomaar van om het even waar kan komen. Ons stuk van de Noordzee is ingedeeld in heel wat zone's, waarvan zand niet zomaar kan worden aangevoerd. Er is niet alleen zand nodig voor de betonindustrie, maar er zijn ook zone's voor windmolenparken, natuur (paaigebieden, zeegrasvelden, schelpen- en grindvelden voor riffen …), visserij, scheepvaartverkeer … voorzien. Ik hoorde het de woordvoerder bij de voorstelling graag zeggen dat de minister niet plotseling met nog een windmolenpark moet afkomen, want dat de berekening van de zandhoeveelheid die nodig is voor de kustversterking daarbij in het gedrang zou komen. Maar tegelijkertijd werd er ook gevraagd om sneller werk te maken van de energietransitie. Maar wat als blijkt dat voor die versnelde transitie net méér windmolenparken op zee nodig zijn? **Zal er dan nog voldoende zand zijn**? En is dat zand ook allemaal geschikt om op de stranden te storten? Zit daar geen vervuild zand tussen dat niet geschikt is? CONCREET VOOR MER-STUDIE: al die zandverplaatsingen in zee zullen zonder twijfel een e**ffect hebben op het marien milieu**. Blijkbaar is het niet de bedoeling om de MER-studie te verruimen tot de Noordzee zelf. Ik vind dit nochtans een evidentie. Daarom moet vraag om dit alsnog toe te voegen. Het marien milieu is niet alleen voor de natuur zelf belangrijk om ook voor onze **visserij**, die net afhankelijk is van een zo weinig mogelijk gestoord systeem.	Voortbouwend op de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in het deelonderzoek "zandbeschikbaarheid" bekeken hoe de nodige zandvolumes en korrelgroottes voor elk van de alternatieven zoals bepaald in het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen, het ruimtelijk ontwerpend onderzoek en de onderhoudsvolumes zoals bepaald in het hydromorfologisch onderzoek zich verhouden tot het zand beschikbaar in de concessiezones op het Belgisch Continentaal Plat (BCP). Deze oefening helpt om de zandvraag voor het strategisch beleidsplan Kustvisie in de context te plaatsen van de totale zandvraag (ook vanuit andere sectoren) en de op vandaag beschikbare volumes, en van daaruit duurzame zandexploitatie te beoordelen. Het is inderdaad niet de bedoeling de effecten van de zandextractie op het marien milieu in kaart te brengen in het plan-MER van Kustvisie. Conform de geldende regelgeving dient een afzonderlijk 'marien' MER opgesteld voor de zandwinningen op het Belgisch deel van de Noordzee. Dit zal dan in de tijd ook rekening houden met de zandvolumes noodzakelijk voor kustbescherming, wat ook op vandaag het geval is. Het MKBA beschouwt wel het effect op zandwinlocaties, met name het niet of minder benutten van de zandwinlocaties. Dit is mogelijks onderscheidend tussen de alternatieven. De mogelijke maatschappelijke impact is het verlies van omzet voor de baggersector en duurdere inkoop vanuit andere landen.									
S011.3	Particulier		Geintegreerd onderzoek	De problematiek van de **verzilting van de polders** is al gekend. Door het stijgende zeewater zal dit alleen maar verergeren. Maar ik zou dit nog wat verder willen doortrekken. Wat zal er gebeuren als het stijgende zeewater zo veel druk brengt in de veel lager gelegen polders dat er uiteindelijk een soort kwel ontstaat. Is dat al eens onderzocht? Ik stel mij een extreem scenario voor waarbij de polders uiteindelijk gevuld raken met water dat ondergronds naar boven stuwt. We willen langs de kust geen nieuwe eilanden, maar in dit geval wordt de kustlijn misschien zelf een eiland en moet de polder ontvolkt worden. CONCREET VOOR MER-STUDIE: kan die problematiek van verzilting verder doorgetrokken worden naar een eventueel nog erger scenario waarbij de **polders van onderuit onder water lopen**.	In Kustvisie wordt de impact van +1, +2 en +3m zeespiegelstijging op de referentiesituatie bestudeerd (dus hoe wijzigt de huidige situatie bij zeespiegelstijging). Hierbij wordt de huidige situatie en het huidige beheer van het achterland aangenomen zonder wijzigingen en enkel het effect van de zeespiegelstijging onderzocht. Wijzigingen in het beheer van de waterpeilen in de polders, verandering van voeding of extractie, wijzigingen in morfologie, etc. kunnen ieder zelf reeds een belangrijke impact op de verzilting hebben. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek voor de referentiesituatie uit de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie: • De impact van zeespiegelstijging op verzilting in het achterland is hoofdzakelijk afhankelijk van de dikte van de aquifer en de breedte van de duinengordel. • Zeespiegelstijging heeft zeer beperkte impact aan de westkust door een beperkte dikte van de freatische aquifer en de aanwezigheid van brede duinen. • De impact wordt groter richting de oostkust door een grotere dikte van de freatische aquifer en of smallere duinen. Het is dus niet zo dat er extreme kwel onstaat zodat de polders onder water lopen. De mate waarmee een duin als kustbeschermingsmaatregel een positief of negatief effect op de verzilting kan hebben op bestaande functies wordt bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging. In de ondersteunende studie "effect (nieuwe) duinen" wordt ingegaan op het effect van de duin als kustbeschermingsmaatregel op de zoutindringing. De mate waarin de nieuwe duinen (als mogelijke maatregelen in de alternatieven voor de strandzones) bijdragen aan deze buffervorming wordt berekend met het grondwaterstromingsmodel. Door vergelijking van de referentietoestand met de toestand na creatie of uitbreiding van de duinen wordt inzicht geboden in het potentieel dat duinen hebben om zoutindringing te beperken. Voor deze berekeningen worden de grootteorde dimensies van de duinen zoals bepaald in het bouwtechnisch en ruimtelijk ontwerpend onderzoek gebruikt, zodat met realistische dimensies gewerkt wordt.									
S011.4	Particulier		Geintegreerd onderzoek	In het **Zwin** zijn de vorige jaren dure investeringen gebeurd om het ecologisch systeem van slikken en schorren terug te herwaarderen. Wat zal het **effect** zijn **op dit ecosysteem** als er **massaal zand wordt opgespoten** voor de kust of - zoals werd geopperd - er een dam wordt gelegd om een nieuwe verzanding te voorkomen. De Baai van Heist toont net aan dat achter zo'n dam verzanding optreedt. Zijn de gespendeerde gelden dan weggesmeten geld of wordt er gekeken hoe we voor de huidige slufter een nieuwe slufter kunnen aanleggen. CONCREET VOOR MER-STUDIE: een apart hoofdstuk besteden aan de effecten het de toekomst van het Zwin.	De effecten op het ecosysteem van het Zwin, met name de natuurwaarden, worden wel degelijk onderzocht. Ook de gevolgen van het sedimenttransport worden bekeken op strategisch niveau. Er wordt in de alternatieven een aanpassing van de bestaande strandhoofden voorgesteld in lijn met de zeewaartse uitbreiding van het alternatief om sterke verzanding van de slufter van het Zwin tegen te gaan. Het ontwerp van deze strandhoofden gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Verder is de vergelijking met de Baai van Heist niet van toepassing gezien die wordt beïnvloed door de havendammen van Zeebrugge welke veel verder in zee zijn uitgebouwd dan de strandhoofden langsheen de kust. Aan de hand van monitoring zal de invloed van verzanding dienen opgevolgd te worden									
S012.1	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Algemeen	In de basisnota is sprake van 'werken met de natuurlijke processen die zich aan de kust voordoen'. Dit is een goed uitgangspunt waar we op verder willen werken in deze inspraakreactie. Er is immers nood aan een brede Kustvisie met als doel een klimaatbestendige, biodiverse Belgische kustlijn met kustconnectiviteit, in lijn met natuurbeschermingswetgeving, de instandhoudingsdoelstellingen (IHDs) en soortenbescherming.	Geen verdere reactie of actie nodig.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S012.2	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Als kustland is België zeer kwetsbaar voor klimaatverandering en een stijgende zeespiegel. Zeker met een kustlijn waar op vele plaatsen de natuur verdwenen is. Om ons weerbaarder te maken, moeten we onze kust weer op een natuurlijke manier inrichten en ruimte creëren voor de natuur. Geïntegreerd beleid is nodig voor het welslagen van enige visie. Cfr. Steunpunt kust en maatregelen die uniform moeten zijn aan de kust (honden, beheer, recreatie, peuken en afval …). De kracht van de (stijgende) zee zal te groot zijn om te kunnen opvangen met hogere dijken, opgespoten stranden of eilanden. Om de gevolgen van klimaatverandering aan te kunnen, moet de natuur aan onze kust versterkt worden. De zwakke schakels zijn ook de plaatsen waar de natuur verdwenen is. Onze 67 kilometer kustlijn is niet overal even robuust en veerkrachtig. Voor 4Sea en de Kustwerkgroep is de oplossing duidelijk: **werken met natuurlijke klimaatbuffers, of nature based solutions.** Door te werken mét de natuur en door de biodiversiteit en ecosysteemdiensten te versterken, kunnen we mens en maatschappij helpen aanpassen aan de onvermijdbare gevolgen van klimaatverandering. Dat omvat het duurzaam beheer, behoud en herstel van ecosystemen die essentiële diensten leveren. Door in te zetten op kustconnectiviteit of het herstel van het natuurlijk kustlandschap door polders, duinen, stranden en zandbanken te verbinden, zetten we ook in op het herstel van onze natuurlijke kustverdediging. Zo kan de kust mee evolueren met het zeeniveau en een broodnodige buffer opwerpen tegen dreigende overstromingen. Echter de duinen, duingebieden en -habitats worden nog steeds gecommercialiseerd en bebouwd. **Voorzie in het uiteindelijk gekozen scenario natuurlijke bufferzones aan de kust mét kustconnectiviteit, bestaande uit natuurlijke stranden, dynamische duinen en intergetijdengebieden.** **Wat is de status van de gesprekken met natuur- en milieuverenigingen in kader van Kustvisie? Hoe worden deze opgenomen in het beleidsproces en wat is het belang tegenover de andere punten?**	Uitspraak over voorkeur voor invulling van het kustbeschermingslint. Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen (plangebied), een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Hiertoe wordt de impact van deze ruimte (plangebied) onderzocht via het geïntegreerd onderzoek. Het impact- en plangebied vormen samen het studiegebied. Het studiegebied wordt gedefinieerd als het gebied waarbinnen effecten van het plan te verwachten zijn. Het studiegebied omvat zowel het plangebied (ruimte gelinkt aan de ligging van de toekomstige kustlijn en de bijhorende ruimte voor kustbeschermingsmaatregelen) als het impactgebied (gebied waarbinnen gunstige of ongunstige effecten van het plan te verwachten zijn op zee, in de kustzone of in het achterland). Het plangebied is de ruimte gelinkt aan de ligging van de toekomstige kustlijn en de bijhorende ruimte voor ingrepen voor kustbescherming. Het strekt zich van west naar oost uit (horizontale dimensie), tussen de grens met Frankrijk en Nederland. In noord-zuid-richting (verticaal op de kust) strekt het plangebied, afhankelijk van het redelijk alternatief dat beschouwd wordt, zich uit over een deel van de Noordzee en de volledige kustzone. Het impactgebied is het gebied waarbinnen gunstige of ongunstige effecten van het plan te verwachten zijn. Het hangt af van het beschouwde zeespiegelstijging-scenario (+1m, +2m, +3m zeespiegelstijging) en strekt zich uit over een deel van de Noordzee, de kustzone en het achterland. Het impactgebied landwaarts strekt zich uit tot de zone tot waar de effecten als gevolg van de kustbeschermingsmaatregelen zullen reiken. De impactzone landwaarts bevat dus in eerste instantie de stranden, de huidig aanwezige duinen en de boulevard. Verder landwaarts wordt het impactgebied begrensd door de grens tot waar het plan overstromingen vanuit zee zal vermijden en een bufferende werking zal hebben naar verzilting. Voor de alternatieven van de havens bestaat het impactgebied uit de haven zelf en de ruime omgeving errond. De afbakening van het impactgebied zeewaarts zal worden bepaald door de uiterste grens van de hydromorfologische veranderingen ten gevolge van de kustbeschermingsmaatregelen binnen de redelijke alternatieven. De zeewaartse grens van het impactgebied is verschillend tussen de redelijke alternatieven en dit zowel voor de strandzones als de havens. Over het toekomstig beheer van de stranden of duinen wordt in Kustvisie op vandaag geen uitspraak gedaan. Het doel is wel om via het actieplan ook acties te formuleren waarbij onder meer beheer onderdeel kan van gaan uitmaken. Dit geldt eveneens voor beleidsacties die hiertoe nodig zijn. Deze acties worden momenteel, in samenspraak met de verschillende stakeholders, verder uitgewerkt. Hiervoor werden de natuur- en milieuverenigingen mee op uitgenodigd en waren verschillende van hen ook aanwezig. Voorafgaand werd eveneens een thematische werkbank "natuur" en "water" ingericht waarbij dieper werd in gegaan op de onderzoeken die in kader van deze thema's zullen worden uitgevoerd of reeds aan de grondslag lagen van afweging tot redelijke alternatieven. Hierbij werd er ook toelichting gegeven aangaande het principe en de mogelijkheden binnen Kustvisie voor wat betreft nature based solutions. In beide alternatieven Zeewaarts en Ter Plaatse voor de strandzones, zijn de uitvoeringsvarianten duin, dijk en hybride opgenomen, die een belangrijke bijdrage zullen leveren aan de de realisatie van een uitgestrekt robuust natuurlijk kustlandschap, waar connectiviteit ook een zeer belangrijke rol zal spelen. In elk van de alternatieven is het sowieso voorzien om een zandige oplossing na te streven, waarbij in eerste instantie een natuurlijke duinvorming wordt beoogd op de daartoe geschikte locaties.									
S012.3	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Duin voor dijk' is deel van de oplossing en dan meer bepaald op plekken waar harde infrastructuur en bebouwing een hogere veiligheidsgraad behoeft. Recent onderzoek toont aan dat het concept werkt. In een gezond kustsysteem gaan zee, strand, duin en polder geleidelijk in elkaar over. Dankzij die kustconnectiviteit kan de natuur – van de zee tot in het binnenland – veel veerkrachtiger reageren op veranderingen. Om de zee op een natuurlijke manier te verbinden met het binnenland, is het **stimuleren van duinvorming** essentieel (ook duinvorming voor de dijk.) Bij het voorliggende plan stellen 4Sea en de Kustwerkgroep zich nog enkele vragen:	Zie hiervoor: het toelaten van een natuurlijke duinvorming en/of het aanleggen van duinen zit vervat in beide alternatieven. Een duin voor een dijk zal een zekere ecologische functie kunnen hebben als leefgebied voor allerlei dier- en plantensoorten.									
S012.4	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	(a) **Afwatering van de polders**: door havenverdediging verliest de polder-kust-connectie voor vissen heel wat kracht. Wat gaat men hierbij ondernemen? (b) **Vismigratie** is nog steeds een knelpunt in Vlaanderen, zowel voor katadrome als anadrome soorten. Denk aan fint, paling,... Worden de voorgestelde pompen voor hen geen gehaktmolens? Nu al is er een groot probleem met bv. paling (zie ook in Nederland de zogenaamde "knakalen"). Hoe worden deze migratie obstakels opgelost?	(a) Kustvisie kijkt naar de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging en stromvloeden vanuit zee (1000-jarige storm). Specifiek voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Daarbij worden grootte-orde kantelpunten in termen van zeespiegelstijging ingeschat wanneer deze pompen nodig zullen zijn. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen daarbij vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie. (b) Vismigratie maakt onderdeel uit van de uitwerking van de maatregelen welke op dit strategisch niveau nog niet gebeurt. Voor elk van de alternatieven in de havens zal beschreven worden waar vismigratiefaciliteiten moeten voorzien worden. Bij de aanduiding van het lint wordt voldoende ruimte voorzien zodat deze ingepast kunnen worden in de ruimte van het lint.									
S012.5	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Alle **haveningangen (nieuwe verlengde strekdammen) worden groter** (behalve misschien Nieuwpoort). Wat is de impact hiervan op de Vogelrichtlijngebieden, het marien beschermd gebied 'Vlaamse Banken, 'strandreservaat Lombardsijde' en Vlaams Natuurreservaat 'De Ijzermonding' bij Nieuwpoort, 'Oostende Oosteroever' bij Oostende en 'Baai van Heist' bij Zeebrugge? Is er kennis met betrekking tot **verandering in stromingspatroon** en eventuele impact hiervan?	De stelling dat alle haveningangen groter worden, is niet correct. Voor Zeebrugge zijn geen uitbreidingen van de havendammen voorzien. In Nieuwpoort, Oostende en Blankenberge is voorzien dat de strekdammen of havendammen worden aangepast gelijkaardig aan de zeewaartse aanpassing van de strandzones om een goede aansluiting te voorzien. Enkel voor Oostende en Blankenberge in geval van het alternatief sluis is er een zeewaartse aanpassing van de havendammen nodig die verder zeewaarts strekt dan wat nodig is voor de aansluiting van de strandzones. De impact van de alle redelijke alternatieven voor de havens, al dan niet met verlengde strekdammen, worden onderzocht conform de studies en methodes zoals opgenomen in de kennisgeving en onderzoeksnota. Deze omvatten onder meer onderzoek naar de impact op deze locaties. De impact op de Natura 2000 gebieden s.s. wordt beschreven in de passende beoordeling. Het hydromorfologisch onderzoek geeft inzicht in de veranderingen tussen de referentiesituatie en de verschillende redelijke alternatieven ten gevolge van de verschillende zeespiegelstijgingsniveaus. Het onderzoek geeft rechtstreekse input voor het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen en de verdere effectbeoordelingen op vlak van milieu en maatschappij (plan-MER en Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse). Daarbij wordt gekeken naar fysische processen (getij, stromingen, golven), transportpatronen (met focus op zandtransport en slib op basis van veranderingen in de fysische processen), bodemevoluties (de sedimentatie- en erosiepatronen), antropogene bodemberoering, versnippering, verstuiving en de afwateringsmogelijkheden van het achterland.									
S012.6	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Wat zou de impact zijn van een nieuwe stormvloedkering op het **strandreservaat van Lombardsijde**, het enige 380 meter strand op 67 kilometer kust die voor het publiek gesloten is? Wat zal de impact zijn van grotere verlengde strekdammen op het beschermd natuurgebied '**Baai van Heist**'?	Idem als hierboven In verband met de impact op de Baai van Heist moet er geduid worden dat er geen grotere verlengde strekdammen voorzien worden ter hoogte van de haven van Zeebrugge. Er worden ook geen andere strandhoofden of strekdammen ter hoogte van de Baai van Heist voorgesteld in Kustvisie. In de toekomst lijkt wel een aanpassing van de strandhoofden aangewezen in dezelfde zone als de huidige strandhoofden aan de Oostkust (dus ten oosten van de Baai van Heist), dit in kader van de erosie en onderhoud aan de oostkust en het beperken van het sedimenttransport richting het Zwin. In Kustvisie wordt daarbij een eerste grootschalige inschatting gemaakt per redelijk alternatief waar het aangewezen kan zijn strandhoofden te voorzien om erosie te reduceren. De aanpassingen in deze fase van Kustvisie bevatten daarbij het ophogen en of verlengen van de bestaande strandhoofden in functie van het alternatief en de zeespiegelstijging. In deze strategische fase wordt geen ontwerp van de strandhoofden gemaakt. Het effect van deze verhoogde (en verlengde) strandhoofden, die mee opschuiven met het strand (omhoog en zeewaarts) wordt ook bestudeerd in het hydromorfologisch onderzoek. Vervolgonderzoek zal uitwijzen wat de aangewezen ontwerpstrategie is (naar lengte, hoogte en spreiding van de structuren) waarna een detailontwerp nodig is voor de uitwerking in projectfase. Aan de hand van monitoring zal de invloed van verzanding dienen opgevolgd te worden.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S012.7	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Hoe zal men omgaan met het **sterneneiland**? Het hekwerk om de grondpredatie te minderen heeft dit jaar gewerkt met vele broedgevallen als gevolg. Hoe zal men een oppervlakte-IHD van 22ha inplannen voor een volwaardig, permanent eiland buiten de strekdammen van de haven, om de duurzame instandhouding van de broedende sternen in Zeebrugge te verzekeren?	PoAB voert huidig onderzoek naar oplossingen voor het sterneneiland. Kustvisie zal enkel, de impact van de alternatieven op het sterneneiland beschrijven en beoordelen (in de passende beoordeling). Op basis van de eerste evaluatie in het kader van de afweging tot redelijke alternatieven bleek de aanleg van eilanden of een eilandenboog langs één of meerdere zones van onze kust geen redelijk alternatief om onze kust te beschermen tegen de zeespiegelstijging. Bij elk van de voorgestelde redelijke alternatieven van Kustvisie blijft de huidige locatie van het sterneneiland beschikbaar. Los van de alternatieven in Kustvisie kan het aangewezen zijn maatregelen te nemen bij zeespiegelstijging om het eiland te behouden. Dit dient uitgewerkt op projectniveau. In het kader van de voorgestelde redelijke alternatieven van Kustvisie is een herlokalisatie van het Sterneneiland dus niet nodig. In de passende beoordeling zal de mogelijke ecologische impact van Kustvisie op het Sterneneiland bepaald worden. Indien om andere redenen dan kustbescherming, zoals bijvoorbeeld een uitbreiding van de economische activiteiten in de voorhaven van Zeebrugge, op langere termijn het Sterneneiland op de huidige locatie moet verdwijnen, dan zal in kader van dat traject op dat moment onderzocht moeten worden waar en hoe dit gecompenseerd wordt.									
S012.8	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Meerlagige waterveiligheid kijkt nu naar **bufferzones**, maar hoe verhoudt zich dat tot Kustvisie? In welke mate is het een zoektocht om natuur preventief te gaan inrichten voor het opvangen van een eventuele intrusie, eerder dan het zoeken naar locaties die binnen de huidige context kunnen meegenomen worden als (uiterste) noodstockage?	Meerlagige waterveiligheid en bufferzones in het achterland worden momenteel niet meegenomen. Dat is een onderzoek dat buiten Kustvisie valt. Het creëren van bufferzones of overstromingsgebieden (of dus het geven van ruimte aan water) met als doel de risico's op overstromingen te verminderen, is een principe dat werkt langsheen waterlopen en rivieren, maar niet langsheen de kust, Het aanbod van water in waterlopen en rivieren is beperkt, terwijl de zee een vele malen groter volume tijdens storm blijft aanvoeren, Het creëren van bufferzones lansheen de kust garandeert dus niet dat de risico's in andere zones verminderen en kan geen aanleiding geven tot een minder zware bescherming in andere zones. Dit principe wordt dus niet voorgesteld in Kustvisie voor kustbescherming.									
S012.9	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Situatie van **zoutinfiltratie en afwatering**: de buffercapaciteit kan in conflict komen in kader van natuurbeheer Uitkerkse Polder. Maatregelen die genomen worden in het kader van het afwateren van de Blankenbergse Vaart - richting zee - als ook het waterregime in de polder zelf, dienen prioritair afgewogen te worden tegenover de plaatsspecifieke natuurdoelen van het gebied.	Onder 3.4.3.1 Scope en uitgangspunten werd reeds toegelicht welke elementen wel dan niet zijn opgenomen in Kustvisie aangaande afwatering (o.a. geografische afbakening en scoped-in/out effecten). Specifiek voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Daarbij worden grootte-orde kantelpunten in termen van zeespiegelstijging ingeschat wanneer deze pompen nodig zullen zijn. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen dus vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie. (voor verzilting zie hieronder)									
S012.10	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Als de laagwaterlijn 100m zeewaarts wordt verplaatst, dan zal dat een effect hebben op de **verzilting** (verlaging van de druk)? Hoe werd dit bij beide scenario's in kaart gebracht? Een mature duingordel kan als buffer tegen verzilting optreden.	In Kustvisie wordt de impact van +1, +2 en +3m zeespiegelstijging op de referentiesituatie bestudeerd (dus hoe wijzigt de huidige situatie bij zeespiegelstijging). Hierbij wordt de huidige situatie en het huidige beheer van het achterland aangenomen zonder wijzigingen en enkel het effect van zeespiegelstijging onderzocht. Wijzigingen in het beheer van de waterpeilen in de polders, verandering van voeding of extractie, wijzigingen in morfologie, etc. kunnen ieder zelf reeds een belangrijke impact op de verzilting hebben. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek voor de referentiesituatie uit de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie: • De impact van zeespiegelstijging op verzilting in het achterland is hoofdzakelijk afhankelijk van de dikte van de aquifer en de breedte van de duinengordel. • Zeespiegelstijging heeft zeer beperkte impact aan de westkust door een beperkte dikte van de freatische aquifer en de aanwezigheid van brede duinen. • De impact wordt groter richting de oostkust door een grotere dikte van de freatische aquifer en of smallere duinen. De mate waarmee een duin als kustbeschermingsmaatregel een positief of negatief effect op de verzilting kan hebben op bestaande functies wordt bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging. In de ondersteunende studie "effect (nieuwe) duinen" wordt ingegaan op het effect van de duin als kustbeschermingsmaatregel op de zoutindringing. De mate waarin de nieuwe duinen (als mogelijke maatregelen in de alternatieven voor de strandzones) bijdragen aan deze buffervorming wordt berekend met het grondwaterstromingsmodel. Door vergelijking van de referentietoestand met de toestand na creatie of uitbreiding van de duinen wordt inzicht geboden in het potentieel dat duinen hebben om zoutindringing te beperken. Voor deze berekeningen worden de grootteorde dimensies van de duinen zoals bepaald in het bouwtechnisch en ruimtelijk ontwerpend onderzoek gebruikt, zodat met realistische dimensies gewerkt wordt.									
S012.11	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Natuur die bijkomend zou ontstaan als gevolg van de Kustvisie, moet zeker niet direct versnipperd worden. Recreatie kan waar nodig gestuurd worden. Bestaande zonevreemde duinen, zoals Zeeparkduinen De Panne, moeten betrokken worden in een **Ruimtelijk ontsnipperingsplan** (met juridische slagkracht) zodat deze als kustbescherming kunnen optreden. Daarenboven heerst - door de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten - op heel wat van de '**rest'-percelen** een **bescherming** vanuit het Soortenbesluit en het Vegetatiebesluit/Natuurdecreet. Die bescherming zou dan ook meegenomen moeten worden bij het integreren van deze duinen in een alomvattend kustplan.	Over de huidige ruimtelijke ontsnippering en/of planologisch-juridische toestand van percelen worden geen aanpassingen gedaan binnen de huidige fase van Kustvisie. Het planologisch onderzoek lijst de ruimtelijke/planologische acties op welke nodig kunnen zijn voor de realisatie van Kustvisie. De uitwerking van de acties zelf maakt geen deel uit van Kustvisie. In het kader van het plan-MER wordt een De toets aan het Soortenbesluit zal op een strategisch niveau uitgevoerd worden. Waar relevant zal de mogelijke impact gelinkt aan het stappenplan opgenomen worden. Echter op projectniveau zal deze impact sowieso meer in detail moeten onderzocht worden, in hoeverre er specifieke milderende maatregelen noodzakelijk zijn of niet. Een toets aan het Vegetatiebesluit is niet voorzien, daar dit meer vorm moet krijgen op projectniveau. Nader onderzoek aangaande het meervoudig gebruik van stranden en (bestande en/of nieuwe) duinen en hoe hiermee zal omgegaan kunnen worden zal een belangrijke rol spelen in de verdere bescherming.			x						
S012.12	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Ondersteunende studies	Kustconnectiviteit is niet enkel land-zeewaarts van belang, maar ook de **Oost-Westverbinding** van de kuststrook is van belang voor migrerende soorten. **Corridors of stapstenen voor migrerende soorten** (van zeevogels tot Rugstreeppad) zou opgenomen moeten worden in het kustlint.	Het studiegebied betreft het volledige geografisch gebied waarbinnen het geïntegreerd onderzoek wordt gevoerd, en waarbinnen effecten van het plan te verwachten zijn. Het studiegebied bestaat uit een plangebied (de ruimte gelinkt aan de ligging van de toekomstige kustlijn en de bijhorende ruimte voor ingrepen) en een impactgebied (het gebied waarbinnen effecten van het plan of project (gunstig of ongunstig) te verwachten zijn op zee of in de kustzone). Het impactgebied is het gebied waarbinnen gunstige of ongunstige effecten van het plan te verwachten zijn. Het hangt af van het beschouwde zeespiegelstijging (+1m, +2m, +3m zeespiegelstijging) en strekt zich uit over een deel van de Noordzee, de kustzone en het achterland. Het impactgebied landwaarts strekt zich uit tot de zone tot waar de effecten als gevolg van de kustbeschermingsmaatregelen zullen reiken. De impactzone landwaarts bevat dus in eerste instantie de stranden, de huidig aanwezige duinen en de boulevard. Verder landwaarts wordt het impactgebied begrensd door de grens tot waar het plan overstromingen vanuit zee zal vermijden en een bufferende werking zal hebben naar verzilting. Voor de alternatieven van de havens bestaat het impactgebied uit de haven zelf en de ruime omgeving errond. De afbakening van het impactgebied zeewaarts zal worden bepaald door de uiterste grens van de hydromorfologische veranderingen ten gevolge van de kustbeschermingsmaatregelen binnen de redelijke alternatieven. De zeewaartse grens van het impactgebied is verschillend tussen de redelijke alternatieven en dit zowel voor de strandzones als de havens. Dit omvat eveneens de oost-west verbinding en de buurlanden. De impact van de verschillende alternatieven op connectiviteit wordt in het plan-MER in een afzonderlijk criterium beschreven en beoordeeld. Echter de detailuitwerking van corridors of stapstenen voor migrerende soorten maakt geen deel uit van de huidige strategisch plan fase. Deze maatregelen dienen uitgewerkt op projectniveau. In samenspraak met de Natuurverenigingen kan later bij de uitwerking op projectniveau voorafgaandelijk nader onderzoek gebeuren. Hierbinnen zou onderzocht kunnen worden waar deze corridors of stapstenen kunnen nodig zijn voor migrerende soorten. Ook werd in de synthesenota van het co-creatie onderzoekstraject als aanbeveling al opgenomen dat er een overkoepelende beheervisie voor duinen en stranden zou moeten komen. De Vlaamse Regering besliste op 21 april 2023 dat deze aanbevelingen maximaal moeten mee opgenomen worden in zowel de strategische langetermijnvisie als in het concrete eerste actieplan 2025-2034.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S012.13	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Het belang van kustconnectiviteit, of het herstel van het natuurlijk kustlandschap door zandbanken, stranden, duinen en polders te verbinden, kan niet genoeg onderstreept en benadrukt worden. Door in te zetten op kustconnectiviteit zetten we ook in op het herstel van onze natuurlijke kustverdediging. Zowel de zandbanken voor de kust als de stranden dempen de golfenergie en verminderen zo de kracht waarmee golven op de kust inwerken. Ze bepalen mee de stroming van het zeewater naar of langs de kustlijn. Landnatuur en mariene natuur zijn bijgevolg niet inwisselbaar noch vervangbaar. Ze zijn beide noodzakelijk en werken complementair en versterkend. Dynamische duinen vormen een natuurlijke zeewering en ze zijn onze natuurlijke spaarpot voor de zandvoorraad aan de kust. Ze zijn van cruciaal belang in de strijd tegen de zeespiegelstijging. Daarom dienen we ook op de korte termijn sterker in te zetten op creatie en behoud van embryonale duinen én vitale helmduinen. De eerste lockdown heeft ons geleerd dat als we de natuur aan de kust rust en ruimte geven, de plantengroei en de embryonale duinvorming snel toeneemt. Daarom dienen **bestaande (restanten van) duinen gevrijwaard te worden van verdere verkaveling,** want het zijn waardevolle groene oases die voor infiltratie zorgen en verzilting tegengaan. Dit kan worden aangevuld met het aanleggen van **wadi's**, die zorgen voor een nog betere wateropvang. **Stranden handmatig reinigen,** zoals de Proper Strand Lopers nu al doen, in plaats van ze machinaal te reinigen, is de eerste cruciale stap om duinen te laten uitgroeien tot een volwaardige duinengordel. Niet-natuurlijk afval wordt zo verwijderd, maar de natuurlijke vloedlijn, bestaande uit schelpen, wieren... en een voedselbron voor zeevogels, blijft wel liggen. Deze visie wordt ook gedragen door het PRUP Strand en Dijk, artikel 82: "Art. 8 Algemene inrichtingsprincipes voor het specifiek centrumgebied: Bij de inrichting van het strand dient te worden rekening gehouden met de morfologie van het strand. De spontane duinvorming dient gevrijwaard te worden van constructies. Structurele reliëfwijzigingen zijn in het specifiek centrumgebied, behalve in het kader van zeewering, enkel toelaatbaar in functie van het vrijwaren van de permanente bebouwing en haar onmiddellijke omgeving en toegangen tot de strandzone en dit zolang de zeewering niet in het gedrang komt. De **toegankelijkheid voor recreanten moet mogelijk blijven."** Binnen de Kustvisie dient dit voorschrift dan ook meegenomen te worden als direct geldende maatregel. De interpretatie van morfologie van het strand' is uiteraard deze die in functie staat van de natuurlijke morfologie, aangezien een strand een natuurlijk systeem is. De af te bakenen zones voor kustconnectiviteit situeren zich in zones waar Natura 2000 gebieden op land en in zee met elkaar te verbinden zijn zoals bij de Westhoek, bij Lombardsijde, tussen Wenduine en Zeebrugge, bij de Baai van Heist en bij het Zwin. In de zones voor kustconnectiviteit dient prioritair ingezet te worden op: - Het **handmatig reinigen van stranden,** zoals de Proper Strand Lopers nu al doen, in plaats van ze machinaal te reinigen. Dit is de eerste cruciale stap om duinen te laten uitgroeien tot een volwaardige duinengordel. Niet-natuurlijk afval wordt zo verwijderd, maar de natuurlijke vloedlijn, bestaande uit schelpen, wieren... die een ware voedselbron voor zeevogels vormt, blijft wel liggen; - Het **op elkaar afstemmen van beschermingsmaatregelen** in de te verbinden Natura 2000 gebieden op land en in zee; - **Behoud, versterking en herstel van embryonale duinen én vitale helmduinen**.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging en de verdere uitwerking op projectniveau. Kustvisie doet geen uitspraak over de huidige regelgeving en handhaving aangaande bijv. reinigen van stranden en/of behoud, versterking en herstel van bestaande embryonale duinen. Duinen zijn een mogelijke vorm van kustbescherming. Om duinen te kunnen crëren moet er voldoende plaats beschikbaar zijn: ter plaatse van het duin zelf, maar ook een strand zeewaarts van het duin. Het strand dempt de golfaanval op het duin (in het bijzonder tijdens stormen), maar zorgt ook voor een natuurlijke zandaanvoer richting het duin. Als er voldoende zand in het duin waait kan het duin op natuurlijke wijze aangroeien. Indien dit proces te langzaam is en het duinvolume niet groot genoeg om ons te beschermen tegen stormvloeden kan er ook extra zand aangevoerd / gesuppleerd worden. Gezien kustvisie het exacte type maatregelen nog niet vast legt kan in de huidige strategische planfase dan ook nog geen uitspraak of afstemming gebeuren tussen deze beschermingsmaatregelen. Wel wordt voor elk van de alternatieven (Ter plaatste en Zeewaarts) aangegeven welk type maatregelen er mogelijk zijn binnen de voorziene ruimte, het kustbeschermingslint, van dat alternatief. Om een aaneengesloten beschermingslint te kunnen bereiken, moet de zeewering in de strandzones (badplaatsen of duinen) aansluiten op de zeeweringscontour van de haven. Op die manier creëren we een aangesloten kustbeschermingslint. Uit de studies gevoerd tijdens het co-creatie(onderzoeks-)traject bleek dat elk alternatief voor de strandzones kan gecombineerd worden met elk alternatief voor de havens.									
S012.14	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	**Handmatige strandreiniging** verstoort de natuurlijke vloedlijn niet. De wiertrossen, schelpen, turfblokken, enz. blijven liggen. De vloedlijn blijft intact. Daardoor kunnen duinpionierssoorten groeien. Denk aan zeeraket, stekend loogkruid, zeepostelein en kustmelde. Die houden zand vast, waardoor geleidelijk natuurlijke ophopingen ontstaan - het begin van echte duinen. Duinpionierssoorten hebben ruimte gekregen om uit te groeien tot een complete duinengordel. Daar kan de zee niet meer zomaar doorheen en dus vermindert het risico op overstromingen door een stijgende zeespiegel. De voordelen die natuur biedt zijn talrijk: adaptatie aan de klimaatverandering door waterberging en bufferzones is één ding, maar natuur staat ook gelijk aan 'groene' ruimtes waar burgers zich kunnen ontspannen. Natuur doet bewegen en werkt kalmerend. Met fietspaden en wandelpaden kan recreatie in de natuur gekoppeld worden aan de creatie van klimaatbuffers.	Kustvisie doet geen uitspraak over de huidige regelgeving en handhaving aangaande bijv. reinigen van stranden. Indien er ten behoeve van Kustvisie wordt ingezet op natuurlijke duinvorming dient machinale reiniging inderdaad vermeden te worden.			(X)						
S012.15	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	**Fixatie van het aangebrachte zand (onder andere via suppleties) zou een speerpunt van Kustvisie moeten zijn.** Dit kan natuurlijk of kunstmatig. Voor natuurlijke fixatie moet machinale strandreiniging stopgezet worden, zodat strand - en duinplanten kunnen groeien en het zand vasthouden. Handhaving is van enorm belang. Op papier wordt veel beschermd: embryonale begroeiing is beschermd, waar ze ook staat. Zonder enige vorm van handhaving is en blijft dit papieren bescherming en geen effect op het terrein. Daarom stellen we voor te werken met een snel op te stellen en te volgen overkoepelend **"Strand- & Duinbeheerplan"** in kader van de natuurlijke aangroei van de stranden. Bij kunstmatige fixatie, bv. door te werken met rijshout, gaat de 'aangroei' met zand vaak erg snel en moet dus goed opgevolgd worden. Niet enkel het stimuleren van embryonale duingroei is van belang, maar ook het st**opzetten van nivelleringen van het strand** (dit is nog iets anders dan de machinale strandreiniging). Minstens zou dit enkel moeten gebeuren op plaatsen waar dit wegens toerisme niet anders kan (bv plaatsen strandcabines) ipv zoals nu voor de volledige strandzone. Beëindigen van ingrepen die duinvorming actief tegengaan zoals bv. ter hoogte van de Westdijk in Wenduine. Jaarlijks wordt deze wandelweg in het voorjaar overstoven met zand, vaak meters hoog, zelfs tot op het niveau van de achtergelegen lage duinengordel. Telkens wordt dit zand zeewaarts geruimd en wordt het voorliggende strand gegaliseerd. Dit zeewaarts verplaatst zand gaat nu grotendeels verloren door afkalving en zandtransport door langsstroming. Indien stopzetting van deze ruiming niet mogelijk zou zijn, kan dit zand beter ingezet worden voor verspreide verhoging van de bestaande lage duinengordel of creatie van duinen voor de Westdijk. Een aaneengesloten of verspreide duinvorming/-aanleg meer zeewaarts zou ook het zandtransport naar de Westdijk-wandelweg verminderen. **Recreatieve druk wordt te weinig in vraag gesteld.** Ruimte in Kustvisie, bijgemaakt - zelfs planologisch vertaald in natuur - zal verder gebruikt worden voor uitbreiding van recreatie. Ruimte voor extra recreatieve functies is een risico voor het welslagen van Kustvisie. Een geïntegreerde visie moet hierop duidelijk en afdoend antwoord geven. De recreatiedruk is hoog en allerhande nieuwe activiteiten (strandzeilen, kite-buggy, flyborden…) willen ruimte aan de kust, terwijl er nu al onvoldoende ruimte is en de draagkracht van de kust reeds lang overschreden is. De toenemende recreatiedruk zien we ook bij de insteekzones voor de jetski's. Momenteel gebeurt dit vanop het strand, terwijl het veel gunstiger zou zijn om dit vanuit de haven te doen. Het verruimen van recreatieve mogelijkheden (voornamelijk nieuwe stand- en watersporten) op zich is **problematisch, maar zou minstens gepaard moeten gaan met meer handhaving**. Sta geen (recreatieve) activiteiten toe op vraag of naar wens van de aanvrager. Evalueer in functie van een brede Kustvisie, binnen het concept van kustconnectiviteit, en binnen het kader van wettelijke bescherming van de natuur. Denk aan de draagkracht van het strand en de kust. Deze wordt nu al overschreden. Niet elke recreatieve activiteit kan op elk strand beoefend worden. Ook kan er nagedacht worden over **spreiding van recreatiedruk in tijd en ruimte**. Meer testzones voor duinontwikkeling (zoals bijvoorbeeld in Raversijde, Oosteroever Oostende) kunnen zorgen voor meer maatschappelijk draagvlak voor Duin voor Dijk.	In deze strategische fase doet Kustvisie geen beoordeling van het huidige juridische kader of evaluatie van handhaving. Wel wordt binnen Kustvisie voor het voorkeursalternatief een actieplan opgesteld om kansrijke kustbescherming te kunnen realiseren. Hierbij kunnen, i.s.m. diverse stakeholders en natuurverenigingen, acties geformuleerd rond recreatief medegebruik en natuurvisie.			x						
S012.16	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	In scenario twee is er sprake van het verleggen van de kustlijn. Het strand zou 100 meter richting zee verlegd worden. Het belang van kustconnectiviteit, of het herstel van het natuurlijk kustlandschap door zandbanken, stranden, duinen en polders te verbinden, kan niet genoeg onderstreept en benadrukt worden. Door in te zetten op kustconnectiviteit langsheen de volledige Belgische kust zetten we ook in op het herstel van onze natuurlijke kustbescherming. Zowel de zandbanken voor de kust als de stranden en duinen dempen de golfenergie en verminderen zo de kracht waarmee golven op de kust inwerken. Daarnaast moet de **interactie tussen stromingen en zandbank**en in het kader van **erosie** van de kust en opbouw van de kust in ogenschouw genomen worden. Landnatuur en mariene natuur zijn bijgevolg niet inwisselbaar noch vervangbaar. Ze zijn beide noodzakelijk en werken complementair en versterkend. Daarnaast vormen dynamische duinen een natuurlijke kustbescherming en zijn ze onze natuurlijke spaarpot voor de zandvoorraad aan de kust. **De impact op het Habitatrichtlijngebied 'de Vlaamse Banken' en de 3 Vogelrichtlijngebieden dient zo klein mogelijk gehouden te worden, evenals mogelijke wijzigingen in** **hydrodynamische condities ter hoogte van de Appelzak en het Zwin.** Door de kustlijn 100 meter zeewaarts te verplaatsen, zal er **impact op het Natura 2000 gebied** optreden. Een 30-tal soorten van de intertidale fauna ondervinden schade door strandsuppleties 3 en er is nog meer schade, lager dan de basislijn, door vooroeversuppleties. Dit vraagt om **meer onderzoek naar de effecten op het soortenherstel en soortenbehoud** in zowel de suppletiezones op het strand en in de vooroever als in de gebieden waar het zand vandaan komt, ook op de lange termijn en bij cyclisch onderhoud. - Er is herstel 3 jaar na de suppletie voor een aantal soorten, maar wat als er dan weer wordt opgespoten? - Zijn mitigerende maatregelen bij suppletie wel voldoende en zijn die voldoende om de (juridische) soortenbescherming en instandhoudingsdoelstellingen (IHDs) te garanderen? - Zijn de effecten op fauna en flora onder water door veranderende hellingsgraad van de stranden in de verschillende scenario's onderzocht? Een **zeewaartse verschuiving van de kustlijn** is niet aan de orde. Dit **gaat ten koste van waardevol marien en kustecosysteem** terwijl inzetten op kustconnectiviteit wél leidt tot gewenste resultaten voor Noordzeenatuur en klimaat. Inzetten op kustconnectiviteit en duinontwikkeling is bovendien dé nature-based solution wat betreft het duurzaam vasthouden van zand. Zand is een niet-hernieuwbare grondstof en de Belgische zandvoorraad is niet toereikend om een zeewaarts scenario te ondersteunen. In het rapport "Zandbeschikbaarheid Belgisch deel van de Noordzee" 4 staat duidelijk dat er **onvoldoende zand aanwezig is voor scenario's van deze omvang.**	Binnen het studiegebied van het strategisch plan zijn enkele Habitat- en Vogelrichtlijngebieden gesitueerd. Daarom zal er als onderdeel van het milieueffectrapport een passende beoordeling opgemaakt worden. In de passende beoordeling komen volgende aspecten aan bod: •Situering van de habitat- en Vogelrichtlijngebieden binnen het studiegebied; •Beschrijving van de speciale beschermingszones met hun instandhoudingsdoelstellingen; •Onderzoek naar het al dan niet optreden van een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone en de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde habitats en soorten van zowel de Natura 2000 gebieden op land als op zee. Indien er leemten in de kennis zijn, bijvoorbeeld rond het herstel van soorten na vooroeversuppletie, kan monitoring voorgesteld worden. Voortbouwend op de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in het deelonderzoek "zandbeschikbaarheid" bekeken hoe de nodige zandvolumes en korrelgroottes voor elk van de alternatieven (zoals bepaald in het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen, het ruimtelijk ontwerpend onderzoek en de onderhoudsvolumes zoals bepaald in het hydromorfologisch onderzoek) zich verhouden tot het zand beschikbaar in de concessiezones op het Belgisch Continentaal Plat (BCP). Bij de aanleg en het onderhoud van de alternatieven hoeft het zand daarbij niet noodzakelijk enkel uit het Belgisch Continentaal Plat te komen. Andere bronnen zijn te vinden in het buitenland en ook infrastructuurprojecten kunnen bijdragen. Echter als vertrekpunt worden de zandvoorraden in het BCP beschouwd. Deze oefening helpt om de zandvraag voor het strategisch beleidsplan Kustvisie in de context te plaatsen van de totale zandvraag (ook vanuit andere sectoren) en de op vandaag beschikbare volumes, en van daaruit duurzame zandexploitatie te beoordelen. Het is echter niet de bedoeling de effecten van de zandextractie zelf in kaart te brengen. Daarnaast kan vertrekkende van de analyse zandbeschikbaarheid, aan de hand van een aantal baggerscenario's beter inzicht geboden worden in de technische uitvoerbaarheid en de uitvoeringstermijn van de zandsuppleties. Mede op basis hiervan wordt de kost voor deze suppleties beter onderbouwd. Deze aspecten geven directe input voor de beoordeling van de alternatieven en de opmaak van de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse. Wat betreft de impact op hydrodynamische condities (waterstanden, stromingen en golven) geeft het hydromorfologisch onderzoek inzicht in de veranderingen tussen de referentiesituatie en de verschillende redelijke alternatieven ten gevolge van de verschillende zeespiegelstijgingsniveaus. Het onderzoek geeft rechtstreekse input voor het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen en de verdere effectbeoordelingen op vlak van milieu en maatschappij (plan-MER en Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse). Daarbij wordt gekeken naar fysische processen (getij, stromingen, golven), transportpatronen (met focus op zandtransport en slib op basis van veranderingen in de fysische processen) en bodemevoluties (de sedimentatie- en erosiepatronen).									
S012.17	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Daarnaast is er de **complexiteit van een geïntegreerde aanpak op grotere, Europese schaal.** Als alle buurlanden hun kustlijn zullen terugtrekken, behalve België, dan creëren we een schiereiland effect voor onze 67 km kust, wat nog meer erosie zal stimuleren (en dus ook oplapwerk zal vergen) en voor aanhoudende onveilige situaties zal zorgen in de toekomst. Aan Franse kant zou men vooral de haven van Duinkerke willen sparen. Bray-Dunes heeft nu al te maken met serieuze kusterosie. Is al bekend welk beleid de buurlanden zullen voeren? Hoe wordt dit meegenomen in Kustvisie? Is er al sprake van een geïntegreerde visie of aanpak over de landsgrenzen heen? Door de kustlijn 100 meter zeewaarts te verplaatsen, zal er impact op het Natura 2000 gebied optreden. Daarnaast vragen we ons af welke impact dit heeft op de aanpalende landen/landsgrenzen?	Kustvisie is een plan van de Vlaamse Overheid. Vanuit Kustvisie is er regelmatig overleg met de buurlanden: Frankrijk en Nederland. De bedoeling van deze overleggen is om de ingrepen die op lange termijn nodig zijn om de Vlaamse kust blijvend te beschermen tegen stormen, ook bij zeespiegelstijging, te laten aansluiten op de kustbescherming van de buurlanden. Ook in Frankrijk wordt nagedacht hoe met de toekomstige kustbescherming om te gaan en welke studies hiervoor opgestart dienen te worden. Aan de grens met Frankrijk is kustbescherming verdeeld over verschillende instanties: er bestaat een Nationale strategie voor kustbescherming, er is een kustveiligheidsplan op het departementaal niveau voor Duinkerken en Bray-Dunes, en ook op gemeentelijk niveau (Duinkerken) is er aandacht voor kustbescherming. Omgekeerd omvat het impactgebied van Kustvisie (het gebied waarbinnen effecten van het plan of project (gunstig of ongunstig) te verwachten zijn op zee of in de kustzone) eveneens oost-west verbindingen en de buurlanden.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S012.18	belangen-vereniging	4Sea (Bond Beter Leefmilieu, Greenpeace Belgium vzw, Natuurpunt vzw, WWF België en de West-Vlaamse Milieufederatie) en Kustwerkgroep Natuurpunt	Geintegreerd onderzoek	Worden er **nieuwe strandhoofden** voorzien binnen Kustvisie? Indien wel, kan dit dan **toegevoegd worden in de Synthesenota, of per zone aangeduid worden**? Zit de aanleg van nieuwe strandhoofden mee in het budget? Wat met de bestaande strandhoofden? In principe hebben wij een zandige kust. Voor de kust liggen van nature zandbanken. Deze zijn ook Europees beschermd (Habitat 1110 "Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken", beschermd onder de Habitatrichtlijn, zoals in Habitatrichtlijngebied Vlaamse Banken). De rotsige strandhoofden zijn dus kunstmatig, maar bevatten wel een **hoge biodiversiteit**. De strandhoofden tussen Raversijde en Middelkerke en de nieuw aangelegde strandhoofden in Wenduine zijn tevens van belang voor bepaalde (zee)vogels als rust- en foerageerplaats.	Strandhoofden zijn interessant als maatregel om lokaal sterke erosie tegen te gaan en zo het onderhoud te optimaliseren (reduceren). De eventuele aanpassing van bestaande strandhoofden is relevant om op grootschalig niveau mee te nemen in het geintegreerd onderzoek als input voor de kostenraming, als indicatie voor onderhoudsreductie en als input voor invloed op gebruikers en ecologie. In Kustvisie wordt daarbij een eerste grootschalige inschatting gemaakt per redelijk alternatief waar het aangewezen kan zijn strandhoofden te voorzien om erosie te reduceren. De aanpassingen in deze fase van Kustvisie bevatten daarbij het ophogen en of verlengen van de bestaande strandhoofden in functie van het alternatief en de zeespiegelstijging. In deze strategische fase wordt geen ontwerp van de strandhoofden gemaakt. Het effect van deze verhoogde (en verlengde) strandhoofden, die mee opschuiven met het strand (omhoog en zeewaarts) wordt ook bestudeerd in het hydromorfologisch onderzoek. Vervolgonderzoek zal uitwijzen wat de aangewezen ontwerpstrategie is (naar lengte, hoogte en spreiding van de structuren) waarna een detailontwerp nodig is voor de uitwerking in projectfase. Aan de hand van monitoring zal de invloed van verzanding dienen opgevolgd te worden. Als strandhoofden worden aangepast of vervangen dan worden de additionele kosten in de MKBA opgenomen									
S013	Particulier		Geintegreerd onderzoek	Beste, Met veel interesse heb ik de documenten en risicoanalyses, voorstellen doorlopen. Sinds meer dan anderhalf jaar ben ik eigenaar van een appartement in de Résidence Palace – Baron De Maerelaan 2 (appartement 016). Een historisch gebouw, beschermd monument, op de hoek van de Zeedijk. Ik ben ook lid van de Raad van Medeëigenaars, dit schrijven is echter uit persoonlijke titel. Het risico voor Zeebrugge (bad) met zijn lange strand lijkt in de eerste jaren beperkt. Als ik alles goed geïnterpreteerd zouden de bestaande maatregelen (Alternatieven Ter Plaatse) voor Middenkust-Oost, Zeebrugge pas noodzakelijk zijn bij een effectieve Zeespiegelstijging van 1.4m. Ook in de alternatieven blijken de acties voor de Middenkust-Oost, zone 34, zich pas op te dringen bij het scenario van 2m zeespiegelstijging. Voorstel Strandsuppletie+stormmuur/dijk (max 1,2m)+suppletie hoog strand. Echter als we de plannen ter bescherming van de Zeehaven (of Jachthaven) bekijken dan heeft dit wel een **impact voor heel het gebouw Résidence Palace**, hoewel het risico in deze zone (zone 34) zich pas op langere termijn manifesteert. De bijkomende marge van 200m palmt heel de zone van het gebouw in, met als argument: ruimte vrij te houden ter verbreding van de strekdammen bij ophogingen. Deze plannen baren mij persoonlijk zorgen. Wat houdt dit in voor het gebouw zelf, dat ik een zeer warm hart toedraag, maar uiteraard ook voor de gezamenlijke investeringen die wij op vandaag doen, in de opfrissing en in stand houden van het gebouw, alsook in ons eigen appartement, onze eigen appartementen. Het is voor mij onduidelijk wat er moet begrepen worden onder **'verbreding van de strekdammen'** en of wij dan rekening moeten houden met een Résidence Palace dat dan verdwijnt achter hoge muren, t.t.z. de parel en aantrekkingskracht van Zeebrugge die dan zijn volledige uitstraling dreigt te verliezen, los van het persoonlijk **waardeverlies van de individuele eigendommen** op zich. Is het mogelijk hier wat **meer duidelijkheid** rond te scheppen? Ik begrijp dat er maatregelen en acties noodzakelijk zullen zijn. **Mijn voorstel is dan ook deze hoek (zone 200m) wat minder 'drastisch' te maken en wat meer soepelheid te voorzien.** Zie ook een aantal afbeeldingen hieronder. Hopelijk houdt u rekening met deze suggestie. Uitkijkend naar uw reactie,	Om een aaneengesloten beschermingslint te kunnen bereiken, moet de zeewering in de strandzones (badplaatsen of duinen) aansluiten op de zeeweringscontour van de haven. Op die manier creëren we een aangesloten kustbeschermingslint. Uit de studies gevoerd tijdens het co-creatie onderzoekstraject bleek dat elk alternatief voor de strandzones kan gecombineerd worden met elk alternatief voor de havens. De (maximale) zoekzone voor kustbeschermingsmaatregelen zeewaarts voor de haven van Zeebrugge bij kustbeschermingswerken (strekdammen) is indicatief weergegeven op figuur 17.16 van de onderzoeksnota. Voor de haven van Zeebrugge wordt deze zoekzone enkel bepaald door de aanpassing aan de bestaande strekdammen bij stijgende zeespiegelstijging (verhoogd en/of verbreed). Er is geen noodzaak voor aanpassing van de strekdammen vanuit de keuze van het alternatief voor de omliggende strandzones, de havendammen zijn immers al lang en hoog genoeg in vergelijking met het toekomstige strand (zelfs bij +3m zeespiegelstijging). Aangezien enkel de open voorhaven een redelijk alternatief is, zijn er geen langere havendammen nodig. Een verhoging van de havendammen is op termijn wel noodzakelijk, om de werkbaarheid van de haven op hetzelfde niveau te houden en de golfoverslag (bij stormen) beperkt te houden. De knoop van de aansluiting van de westelijke havendammen op het strand en de dijk van Zeebrugge dient op projectniveau verder gedetailleerd te worden. Het is echter niet zo dat de havendammen op deze plek even hoog moeten worden als in zee, de golfaanval is veel kleiner door het brede strand. Op projectniveau zal deze zoekzone nader worden verfijnd.									
S014.1	Bedrijf	Elia	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Bovengrondse hoogspanningslijnen: 380kV - 150kV - 70kV Ondergrondse hoogspanningskabels: 380kV – 220kV - 150kV - 70kV - 36kV - 15kV Ondergrondse signalisatiekabels Ondergrondse optische vezelkabels Hoogspanningsstations Elia vraagt dat in het projectdossier rekening wordt gehouden met de **aanwezigheid van hogervermelde hoogspanningslijnen, hoogspannings -en signalisatiekabels en hoogspanningsstations** welke zich in de bovenvermelde gebieden situeren. Wij vragen dan ook om de hoogspanningsinstallaties te willen opnemen in de verdere ontwikkelingsplannen (RUP, BPA,…), zodat enerzijds deze installaties in de mate van het mogelijke in stand gehouden kunnen worden en er anderzijds rekening gehouden wordt met de geldende veiligheidsvoorschriften in latere stedenbouwkundige voorschriften. Hieronder vindt u alvast onze standaardtekst die hiervoor gebruikt kan worden: Hoogspanningsleiding: de aanduiding is bestemd voor bestaande en nieuwe hoogspannings-leidingen en aanhorigheden. Alle werken, handelingen en wijzigingen voor de aanleg, de exploitatie en de wijzigingen van een hoogspanningsleiding en haar aanhorigheden zijn toegelaten. De aanvragen voor vergunningen voor hoogspanningsleidingen en hun aanhorigheden worden beoordeeld rekening houdend met de in grondkleur aangegeven bestemming. Deze bestemming is van toepassing in zoverre de aanleg, de exploitatie en de wijzigingen van de bestaande hoogspanningsleiding niet in het gedrang wordt gebracht. Voor bovengrondse hoogspanningsleidingen gelden veiligheidsafstanden tot constructies en voor werken zoals o.m. bepaald in Boek 3 van het KB van 8 september 2019 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie, Deel 2, Hoofdstuk 2.11, onderafdeling 2.11.1, Deel 7, Hoofdstuk 7.1, onderafdeling 7.1.3.6 en Deel 9, Hoofdstuk 9.3, onderafdeling 9.3.1. - 9.3.2.1. - 9.3.2.2. - 9.3.2.3. - 9.3.3.1. - 9.3.3.2. - 9.3.4.1. - 9.3.4.2. -9.3.4.3. - 9.3.4.4. - 9.3.5.1. - 9.3.5.2. - 9.3.5.3. - 9.3.5.4. - 9.3.5.5. - 9.3.5.6 en 9.3.6.1 (Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties). **Gelieve het advies van Elia in te winnen bij bouw- en/of milieuvergunningsaanvragen en bij bouw-, graaf- en constructie-activiteiten in de nabijheid.** De geleiders van een bovengrondse hoogspanningslijn kunnen zowel horizontaal als verticaal bewegen. Voor vaste constructies en bij de uitvoering van werken in de nabijheid van bovengrondse hoogspanningslijnen gelden veiligheidsafstanden zoals onder meer bepaald in Boek 3 van het KB van 8 september 2019 betreffende de installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie, Deel 2, Hoofdstuk 2.11, onderafdeling 2.11.1, Deel 7, Hoofdstuk 7.1, onderafdeling 7.1.3.6 en Deel 9, Hoofdstuk 9.3, onderafdeling 9.3.1. - 9.3.2.1. - 9.3.2.2. - 9.3.2.3. - 9.3.3.1. - 9.3.3.2. - 9.3.4.1. - 9.3.4.2. - 9.3.4.3. - 9.3.4.4. -9.3.5.1. - 9.3.5.2. - 9.3.5.3. - 9.3.5.4. - 9.3.5.5. - 9.3.5.6 en 9.3.6.1 (Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties). De hoogtebeperking die hieruit volgt wordt door meedere factoren bepaald (o.a. het type van de verbinding en de kabel, de afstand tussen 2 pylonen, omgevingsvariabelen wind en temperatuur, de belasting op de hoogspanningslijn), zodat wij geen globaal cijfer kunnen opgeven. Per project voeren wij waar noodzakelijk gratis een hoogtemeting uit, teneinde een gedetailleerd advies te kunnen formuleren. Als algemene regel wordt minstens in een strook van 25 meter langs beide zijden vanuit de as van de hoogspanningslijn rekening gehouden met mogelijke beperkingen. Bij de vaste constructies horen ook de constructies bovenop daken zoals liften, airco, zonnepanelen en schoorstenen. Ook voor verlichtingspalen, reclameborden, tijdelijke constructies zoals tenten en wegneembare serres zijn de veiligheidsafstanden voor constructies van toepassing.Bij werken vragen wij bijzondere aandacht voor de opstelling van een bouwkraan, uitvoering van kraanwerken, hoogtewerkers, betonpompen, stellingen, ladders, vrachtwagens met kipbak, heftrucks, …).Dezelfde veiligheidsafstanden zijn van toepassing voor groenaanplanting onder en naast de hoogspanningslijnen. Naast de in acht te nemen veiligheidsafstanden t.o.v. de geleiders van een luchtlijn, is het eveneens belangrijk om rekening te houden met de aanwezige pylonen. Er zijn ook hier veiligheidsafstanden van toepassing naargelang de activiteit die errond uitgevoerd zal worden. Graafwerken, grondwaterbemaling, wijzigingen aan het niveau van het maaiveld, … kunnen de stabiliteit van de pylonen in gevaar brengen en de funderingen en aardingslussen beschadigen. De pylonen dienen bovendien steeds toegankelijk te zijn voor onze medewerkers, voor controle en onderhoudswerkzaamheden, zodat bij eventuele problemen de elektriciteitsbevoorrading verder gegaranderd kan worden.	Geen reactie noodzakelijk. Betreft de fase van verdere ontwikkelingsplannen (RUP, BPA,...) ten behoeve van realisatie.									
S014.2	Bedrijf	Elia	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Ingesloten geven wij ook nog de **veiligheidsvoorschriften** mee met betrekking tot werken in de omgeving van ondergrondse **hoogspannings- en glasvezelkabels**.	Geen reactie noodzakelijk. Betreft de fase van uitvoering.									
S014.3	Bedrijf	Elia	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Er mag bovendien niet uit het oog worden verloren dat boven en vlakbij de ondergrondse leidingen, allen gelegen in het openbaar domein, **geen diepwortelende begroeiing** mag komen omdat deze de leidingen kan beschadigen. Bij technische problemen moet de grond worden uitgegraven wat verstoring van de directe omgeving met zich brengt.	Geen reactie noodzakelijk. Betreft de fase van uitvoering.									
S014.4	Bedrijf	Elia	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Verder heeft Elia ook diverse hoogspanningsstations in de betrokken gebieden en dient u met de respectievelijke **veiligheidsvoorschriften in bijlage** rekening te houden.	Geen reactie noodzakelijk. Betreft de fase van uitvoering.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S015.1	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	**<u>Ambities</u>** (a) Wat betreft Ambitie 1, Beschermend lint en meer bepaald Veerkrachtig onderzoek, onderschrijft de gemeente Knokke-Heist het belang van het principe 'werken met de natuur'. De gemeente Knokke-Heist is zelf een voortrekker van dit principe, de gemeente start in het najaar van 2023 namelijk zelf met een **proefproject natuurlijke duinontwikkeling t.h.v. het Rubensplein**. We kijken dan ook uit naar de resultaten van het onderzoek rond eolisch zandtransport op de omgeving en de potenties rond duingroei. (b) Echter is het van belang dit in combinatie te zien met ambitie 2, Toekomstgericht lint, waarbij men **voldoende ruimte** laat **voor economische processen**. Hierbij is zowel de synergie tussen Nature Based Solutions en ruimte voor urbane recreatie, strandrecreatie en watersportrecreatie als economische aantrekkingspool, essentieel in het onderzoek. Maar uiteraard dient het ook ruimer bekeken worden, in het globale kost-baten verhaal, namelijk: **wat zijn de effecten op seizoensevenementen op de strandzones?** (c) Alsook het zicht op zee wordt op dit moment namelijk economisch gezien de hoogste waarde toegedicht: de invloed op o.a. vastgoedprijzen, de aantrekkelijkheid van de dijkhoreca, enzovoort. Dit kan teven in Ambitie 3 zal onderzocht worden hoe de eigenheid en het karakter van de gemeente versterkt kan worden. Waarbij 'zicht op zee' als één van de parameters wordt beschouwd. Alles wat op het strand gebeurt heeft een onmiddellijke en diepgaande invloed op de aantrekkingskracht van onze gemeente op toeristisch vlak, en bijgevolg ook op onze economie (tot 85% van onze economie is direct, indirect of via ondersteunende en aanverwante processen afhankelijk van het toerisme). De kuststrook van de gemeente Knokke-Heist heeft een aantal typerende zichten en gebouwen, zoals het Casino en het Ruben gebouw (thv Rubensplein). **We vermelden dan ook graag dat we als gemeente graag de impact van elk scenario op deze typische zichten onderzocht zien.**	(a) Kustvisie heeft evneens duidelijke ambities gedefinieerd waarbij in het geïntegreerd onderzoek integraal wordt onderzocht in welke mate de alternatieven die kunnen vervullen. Verschillende subambities uit het Kader van Ambities zijn daarbij gelinkt aan de ecologische kansen voor het kustbeschermingslint zoals:. -Subambitie 9 is hierin het meest expliciet ("9. Door gericht op zoek te gaan naar 'nature based solutions' mét ruimte voor instandhouding van fysische processen kan het lint ecologische systemen herstellen en verrijken. Op langere termijn streven we naar een biodivers, aaneengesloten en natuurrijk lint - duurzaam verweven met kustverdediging. »), -maar ook in andere subambities komt dit aan bod (subambitie 2 : « adaptief karakter » ; subambitie 4 : «Waar mogelijk is het lint veerkrachtig, waarbij het lint ruimte voorziet opdat het systeem de kans krijgt zichzelf te herstellen en te onderhouden. » ; subambitie 7 : « actief op zoek naar kansrijke synergiën tussen de verschillende systemen » ;). De inzichten die worden opgedaan met het proefproject natuurlijke duinontwikkeling t.h.v het Rubensplein kunnen meegenomen worden bij de verdere uitwerking en vormgeving van het alternatief voor de strandzones, in een volgende fase, op projectniveau. (b) het uitgangspunt is dat de huidige (recreatieve) functies worden beschermd. In kustvisie wordt vooral gekeken naar de mate waarin alternatieven ruimte bieden voor nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies. Mocht een bestaande functie negatief worden geimpacteerd in een alternatief dan wordt (geadviseerd) het ontwerp aan te passen om het effect te milderen. Deze wijziging geldt met name voor de ruimtereservering die het ontwerp is van het de studie en niet zozeer het ontwerp van de maatregelen (duin, dijk, hybride, etc.). Dit laatste onderwerp wordt in de toekomst opgepakt en het moment is afhankelijk van de snelheid van de zeespiegelstijging. Dan wordt ook gekeken naar de impact op de dan aanwezige functies. In de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse wordt voor ieder alternatief geanalyseerd of er meer ruimte wordt geboden voor nieuwe of uitbreiding van bestaande functies. Deze ruimte wordt vervolgens economisch gewaardeerd. Uw opmerking ten aanzien van de effecten op seizoensevementen op de strandzones is relevant. Wij zullen met seizoensevenementen rekening houden in de effectbepaling. Hierbij geldt het uitgangspunt zoals hierboven beschreven: bescherming van het bestaande. (c) Binnen het strategisch beleidsplan Kustvisie worden beelden gebruikt voor zowel het visualiseren van de verschillende mogelijke kustbeschermingsmaatregelen (o.a. duin-voor-dijk, bredere duinen, dijken) alsook van de mogelijke effecten op het kustlandschap en/of de kansen die ze bieden. Tevens kan de impact op het zeezicht vanaf de dijk d.m.v. dergelijke visualisaties in beeld gebracht worden. Ze kunnen ook aantonen wat de keuze van een bepaald alternatief kan betekenen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten binnen het kustbeschermingslint. Deze visualisaties nemen verschillende vormen aan gaande van meer artistieke impressies tot realistische beeldvorming. Voor de verbeelding en visualisaties die opgemaakt werden tijdens het co-creatieonderzoeksproces, ten behoeve van de afweging tot redelijk alternatieven, wordt verwezen naar de alternatievenatlas, de havenatlas, de strandzone en havenzoneatlas en de synthesenota, maar ook naar de beelden en schema's opgenomen in de onderzoeksnota. Zo werden reeds een aantal impressies gemaakt voor Knokke-Heist. Het is in deze strategische studie onmogelijk om een detailontwerp en beoordeling te maken van de volledige kust voor alle mogelijke verschillende alternatieven en zeespiegelstijgingsniveau's. Er wordt daarom gewerkt met een aantal karakteristieke onderverdelingen en representatieve situaties. Er worden berekeningen van grootteordes van dimensies van de kustbeschermingsmaatregelen voor de badplaatsen en duingebieden uitgevoerd. Belangrijk hierbij op te merken is dat er niet gewerkt op project niveau, maar op strategisch niveau, met een kwantitatieve onderbouwing per representatief profiel en per aaneengesloten zone. De bekomen resultaten geven dus louter grootteordes. Tijdens het ruimtelijk ontwerpend onderzoek worden deze ontwerpen vervolgens in de ruimtelijke context geïntegreerd waarbij er, op een kwalitatief niveau, ook aandacht is voor de aansluiting van de kustbeschermingsmaatregelen met de naastgelegen zones, er rekening wordt gehouden met de (grootschalige) natuurlijke processen in die zone en er wordt bekeken op welke manier de huidige gebruiksfuncties en de toekomstige opportuniteiten kunnen geïntegreerd worden in dit kustbeschermingslint.									
S015.2	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	**<u>Ecosystemen</u>** (a) 53.4% van de oppervlakte in Knokke-Heist is in **landbouwgebruik** (bron: Provincie in cijfers). Het is dan ook belangrijk dat de **impact op de waterhuishouding** (verzilting, verdroging, etc.) van elk alternatief **in kaart gebracht** wordt. Zowel het 'nulalternatief' als elk ander redelijk alternatief dient in de plan-MER en de andere (deel)onderzoeken onderzocht worden op de impact op de lokale landbouw. (b) Kan in de MKBA de **meerwaarde** becijferd worden **van de creatie een bredere duingordel waaronder zich een grotere regenwaterlens kan ontwikkelen** die afhankelijk van de geologisch opbouw van de ondergrond de weg van zout water via de ondergrond kan belemmeren? (c) De gemeente Knokke-Heist heeft heel wat unieke fauna en flora die we koesteren. Elk alternatief met zowel een **positieve als negatieve impact** op andere factoren bv. landbouw of wonen dient onderzocht te worden **in relatie tot fauna en flora.**	(a) De impact van de alternatieven op landbouw worden bekeken onder het criterium 'Landbouw'. Hierbinnen wordt de mate waarin het alternatief effect (positief/negatief) kan hebben op bestaande functies met betrekking tot landbouw, bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging (landbouwcondities in het achterland (verzilting)). Kustvisie zal geen impact hebben op verdroging. Voor de impact op de socio-economische rendementen en de mogelijkheden voor gewas/teeltomschakeling wordt verwezen naar de MKBA. Kustvisie zal geen impact hebben op verdroging. Ook in het deelonderzoek Ecosysteemdiensten wordt landbouw beschouwd (voedselvoorziening en watervoorziening grondwater). Het bestaand landbouwgebruik in het achterland wordt niet mee in beschouwing genomen. De opmaak van een volledige landbouwimpactstudie is op vandaag nog niet aan de orde. (b) Binnen kustvisie wordt inderdaad onderzocht wat de creatie van een bredere duingordel betekent voor de regenwaterlens. Wanneer er inderdaad sprake is van een effect dan zal dit worden opgenomen in de MKBA. Het effect zal dan tenminste kwalitatief worden opgenomen in de resultaten. Wanneer het om een groot effect gaat dan zullen wij proberen dit effect te monetariseren en zo de meerwaarde uit te drukken. Wij denken dat diverse case studies in het onderzoeksprogramma Coastar (case Westland) hier aanknopingspunten voor bieden. De zoutindringing tgv zeespiegelstijging is onderzocht voor de referentietoestand. Voor het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in kaart gebracht welke effect de stijgende zeespiegel heeft op de zoutindringing (op grondwaterstanden, grondwaterstromingen en zoet-zout evenwichten). Eveneens wordt bekeken welke potentie (nieuwe) duinen, één van de mogelijke types kustbeschermingsmaatregelen, kunnen hebben op de zoutindringing. Net zoals in alle andere onderzoeken onderzoekt Kustvisie de effecten van de zeespiegelstijging op de kust, de kustbescherming en achterland. We bestuderen niet wat het effect van de klimaatverandering is op neerslag en droogte, wat ook een effect heeft op de waterhuishouding van het achterland. Het spreekt voor zich dat er wel afstemming zal nodig zijn tussen beide systemen, volgend op Kustvisie. In het MER wordt onderzocht: De mate waarin het alternatief een effect (positief/negatief) kan hebben op bestaande functies met betrekking tot drinkwatervoorziening (De Panne, St-André en Knokke), wordt bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door zeespiegelstijging. Het potentieel voor bijkomende winningszones door duinverbreding of duinaanleg wordt niet meegenomen in de evaluatie. Omdat we verwachten dat het zoet-zout grensvlak (referentieconcentratie 1.500 mg TDS/l cf. Vlaamse verziltingskaart) sowieso zal stijgen door de zeespiegelstijging. De alternatieven van het strategisch beleidsplan Kustvisie kunnen deze autonome stijging in meer of mindere mate bufferen, waarbij een toename van of een nieuwe drinkwaterwinning deze buffercapaciteit zou ondermijnen. Mogelijkheden voor bijkomende drinkwaterwinningen onder zeespiegelstijging worden dus niet realistisch geacht. Er wordt aangenomen dat de onttrekkingsdebieten van de bestaande drinkwaterwinningen in stand worden gehouden of in afbouw zijn. Bij de evaluatie wordt aangenomen dat het drainageniveau van het achterland niet wijzigt. Effecten van een gewijzigde afwatering worden niet mee beschouwd. De effecten op afwatering worden enkel ter hoogte van de belangrijkste afwateringspunten binnen de havens en het Zwin bestudeerd. (c) De impact op de aanwezige natuurwaarden worden uitgebreid beschreven in het criterium 'nieuwe en bestaande natuurwaarden', maar ook in de Passende beoordeling (o.a. impact op het Zwin als Habitat- en Vogelrichtlijngebied). In de MKBA gaan wij niet in op de relatie tussen landbouw en flora en fauna. Idem voor wonen en flora en fauna.									
S015.3	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Procedure / proces	**<u>Juridisch</u>** De verzanding in de Baai van Heist zorgt voor een verplaatsing van de laagwaterlijn richting zee. Bij eb komen gedeelten van de zandbodem bloot te liggen. Hoe zit dit dan met de bevoegdheid. Is dit Vlaamse of Federale bevoegdheid? Op vandaag hebben we hier reeds vragen rond, hoe zal dit in de toekomst aangepakt worden? **Wat zijn de juridische consequenties van Kustvisie? Zal dit juridisch verankerd worden? Zullen de acties op terrein afdwingbaar zijn of is dit enkel een beleidsvisie?**	(a) De Baai van Heist is een Vlaams Natuurreservaat. Vanaf de laagwaterlijn zeewaarts is het een marien reservaat (zie MRP 2020-2026) welke een Federale bevoegdheid is. In het geval de bevoegdheidsgrenzen wijzigen n.a.v. kustbeschermingsmaatregelen of zeespiegelstijging zal dit dienen aangepast in onderlinge afstemming Vlaams-Federaal. Regularisatie kan dan bijv. bij herziening van het MRP. (b) Het strategisch beleidsplan heeft op vandaag geen juridische verankering. Of en hoe het strategisch beleidsplan juridisch kan worden verankerd, kan het onderwerp vormen van nader onderzoek en uitwerking de komende jaren. Na definitieve vaststelling van het strategisch beleidsplan Kustvisie kan de vergunningverlenende overheid dan al naar Kustvisie verwijzen in haar beoordeling bij het uitvoeren van de (juridisch verplichte) watertoets bij een groot aantal vergunningen Ze kan op basis hiervan voorwaarden opleggen en/of een negatief advies uitbrengen.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S015.4	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	**(Deel)onderzoeken** Binnen **hydromorfologisch onderzoek** onderkennen we het belang van de modellering van het eolisch transport, bodemveranderingen, sedimentatie- en erosiepatronen, evolutie van banken-geulen, etc. Als gemeente Knokke-Heist verwijzen we ook naar de **studie van Royal-Haskoning** (zie bijlage) dat uitgevoerd werd in opdracht van de gemeente Knokke-Heist. De gemeente Knokke-Heist heeft namelijk te maken met een unieke situatie. In de kennisgevingsnota staat dat de kustlijnmodellering in het hydromorfologisch onderzoek een algemeen onderzoek is voor gans de kustlijn en pas op een later tijdstip gedetailleerde modellering wordt uitgevoerd. **Is het niet belangrijk dat voor het ontwerp strategisch beleidsplan Kustvisie reeds rekening gehouden wordt met specifieke situaties die een grote impact hebben op de identiteit en morfologie van een kustgemeente?** De uitbreiding van de Haven Zeebrugge heeft gezorgd voor een verzanding van de Baai van Heist die tot op vandaag blijft uitbreiden. Wat zou het effect zijn mocht de verzanding al dan niet door bepaalde ingrepen, versneld worden? **Kan een verdere verzanding zorgen voor een buffer voor kwetsbare zones zoals vanaf het Rubensplein?** Daarnaast stelt de gemeente Knokke-Heist zich de vraag wat het **effect is van de Oost- West stroming op de Appelzak**, de diepe geule t.h.v. van het Directeur-Generaal Willemspark, en wat de **kans** is **dat het munitiedepot Paardenmarkt droogt komt te liggen** op termijn. Door de constante toestroom van sediment richting de luwe zone is er een zandbank ontstaan (de Plaat van Heist), welke sinds 2010 bij laag water droog komt te liggen. De autonome aangroeiing van de plaat suggereert een toenadering tot een nieuwe evenwichtssituatie waarin de laagwaterlijn verder zeewaarts komt te liggen. Recent onderzoek toont aan dat de **Plaat van Heist** op dit moment vooral in hoogte toeneemt en dus nog steeds groeit richting dit nieuwe evenwicht. **Wordt in het onderzoek ook rekening gehouden met dit evenwicht?**	Het hydromorfologisch onderzoek wordt uitgevoerd voor de vollledige kustzone, inclusief de Oostkust. Er wordt daarbij geen detailonderzoek uitgevoerd voor alle alternatieven, maar de focus ligt op de analyse van de belangrijkste en mogelijk onderscheidende criteria om de strategische keuze voor een alternatief te onderbouwen. Inzichten die tijdens dit onderzoek beschikbaar komen uit parallelle onderzoeken, bijvoorbeeld het onderzoeksproject MOZES dat focust op de evolutie van banken-geulen, kunnen daarbij mee worden opgenomen. Het hydromorfologisch onderzoek geeft daarnaast ook input voor de studies inzake nautische veiligheid & toegankelijkheid van de havens en voor het bepalen van de onderhoudsbehoeftes van stranden en vaargeulen (onderhoudssuppletie- en baggervolumes, frequentie) van de verschillende redelijke alternatieven. Het hydromorfologisch onderzoek maakt gebruik van verschillende modellen. Eén model hiervan is het kustlijnmodel. Met het kustlijnmodel kan een snelle en globale inschatting van kustlijntrends worden gemaakt. De resultaten van deze modellering geven een eerste grootteorde informatie rond sedimentatie- en erosiepatronen en daaraan gelinkt verwachte onderhoudshoeveelheden. Daarnaast wordt ook een grootschalig hydromorfologisch model ingezet dat in staat is de onderscheidende effecten te bepalen in verband met de impact van de redelijke alternatieven op de waterbeweging (waterstanden, golven, stromingen) en de sedimenttransportpatronen en bodemveranderingen voor zowel de zeebodem als het (nat) strand. Dit grootschalig hydromorfologisch model is een 2-dimensionaal proces gebaseerd model, waarin gewerkt wordt met de werkelijke bathymetrie en topografie. Hierdoor zitten alle geulen en banken en alle belangrijke morfologische features van de Oostkust (vb. de Appelzak, de Paardenmarkt, plaat van Heist, etc.), stranden en vooroever, en ook de havendammen van Zeebrugge, mee in het model. De focus van het grootschalige hydromorfologisch model ligt op het evalueren van de impact van de redelijke alternatieven bij een specifiek zeespiegelstijgingsscenario op korte en middellange termijn onder normale condities. Een reeks van berekeningen wordt uitgevoerd met het hydromorfologisch model voor de referentiesituatie en voor de redelijke alternatieven op het effect op waterstanden, stromingen, golven, sedimenttransport en morfologie te onderzoeken, bij verschillende mate van zeespiegelstijging (+1, +2 en +3m), en dit telkens voor een periode van 10 jaar per zeespiegelstijgingsscenario. Gegenereerde resultaten zijn typisch kaarten met de bodemligging op verschillende tijdstippen, kaarten met de bodemontwikkeling (sedimentatie/erosie patronen), volumeverandering in bepaalde zones, langstransporthoeveelheden langs de Vlaamse kust. Het effect van zeespiegelstijging en/of de voorgestelde alternatieven op de situatie aan de oostkust, waaronder het strand bij het Rubensplein, op de stroming t.h.v. van de Appelzak geul, de Paardenmarkt en de baai van Heist, etc., volgt uit de resultaten van dit model. De gemodelleerde effecten zijn steeds initiële en middellange termijneffecten rond het onderzochte zeespiegelstijging-scenario. De lange termijneffecten worden door experten kwalitatief ingeschat. Dit wordt meer in detail beschreven in de onderzoeksnota sectie 20.3.3.1.									
S015.5	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	(a) Vanuit **toeristisch** oogpunt is een strand van bijna 2 kilometer lang in Knokke-Heist minder aantrekkelijk, tenzij men dit gebied kan opladen met recreatieve voorzieningen (watersportstrandmeer, wandelpier, vlonderpaden, andere voorzieningen...). Deze factoren moeten meegenomen worden in ambitie 4 'haalbaar' en onder 'baten Toerisme & Recreatie' voldoende uitgewerkt worden. We verwijzen hierbij ook naar de studie van dr. Jeroen Bryon. In een overleg met het team Kustvisie werd gemeld dat er een impactberekening uitgewerkt zou worden over de **invloed van de lengte van het strand op de toeristische sector**. Wordt dit verder meegenomen in de (deel)onderzoeken? (b) De toeristische sector heeft een zeer groot aandeel in de tewerkstelling in de gemeente Knokke-Heist, deze **impactcalculatie per alternatief** zien we ook graag vertaald in de **MKBA**.	(a) + (b) De breedte van het strand (tussen dijk en zee) is wel degelijk een parameter in de beoordeling van diverse criteria. Dat staat in de kennisgeving, en in de beslissingsbomen. In de economische analyse/model van Econopolis/Bryon is aangenomen dat een verbreding van het strand met meer dan 250m een negatieve invloed heeft op de toeristische sector. Dit uitgangspunt wordt overgenomen in de MKBA. (b): In de MKBA wordt de impact op de toeristische sector vooral bepaald door middel van veranderingen in bestedingen of toegevoegde waarde. De veranderingen leiden tot een werkgelegenheidseffect. Volgens de standaard Methodiek MKBA en andere leidraden mogen niet beide effecten worden opgenomen in het MKBA-resultaat. Dit leidt namelijk tot dubbeltelling van effecten. Dus per alternatief wordt de impact op toeristische sector berekend.									
S015.6	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	(a) Een bijkomende onderzoeksvraag is wat de **impact** zou zijn **op de hydrodynamiek** bij het **verhogen van de strandhoofden**. De strandhoofden zijn aangelegd met het doel om een breder nat en droog strand te behouden. Door de zeespiegelstijging zullen de strandhoofden te vaak onder water te komen staan, hierdoor bieden ze minder bescherming tegen golven. Zullen er verder strandhoofden dienen te verdwijnen i.f.v. toekomstige verzanding? En waar dienen de strandhoofden verhoogd te worden? (b) Op economisch vlak is de (strand)recreatie van de gemeente ook afhankelijk van de golfcondities. Het is dan ook belangrijk om in het **MKBA** mee te nemen wat de impact is van **mogelijk gewijzigde golfcondities** door de alternatieven op deze activiteiten alsook de **gehele economische impact op ondernemingen** gericht op de toeristische sectoren maar ook hun toeleveranciers en onderaannemers.	(a) Ook in de toekomst is het relevant om in sterk erosieve zones erosiebeperkende maatregelen in te zetten. Strandhoofden zijn interessant als maatregel om lokaal sterke erosie tegen te gaan en zo het onderhoud te optimaliseren (reduceren). De eventuele aanpassing van bestaande strandhoofden is relevant om op grootschalig niveau mee te nemen in het geïntegreerd onderzoek als input voor de kostenraming, als indicatie voor onderhoudsreductie en als input voor invloed op gebruikers en ecologie. In Kustvisie wordt daarbij een eerste grootschalige inschatting gemaakt per redelijk alternatief waar het aangewezen kan zijn strandhoofden te voorzien om erosie te reduceren. De aanpassingen in deze fase van Kustvisie bevatten daarbij het ophogen en of verlengen van de bestaande strandhoofden in functie van het alternatief en de zeespiegelstijging. In deze strategische fase wordt geen ontwerp van de strandhoofden gemaakt. Het effect van deze verhoogde (en verlengde) strandhoofden, die mee opschuiven met het strand (omhoog en zeewaarts) wordt ook bestudeerd in het hydromorfologisch onderzoek. Vervolgonderzoek zal uitwijzen wat de aangewezen ontwerpstrategie is (naar lengte, hoogte en spreiding van de structuren) waarna een detailontwerp nodig is voor de uitwerking in projectfase. (b) De studie bevindt zich in de strategische fase. Het onderwerp golfcondities komt aan bod wanneer de infrastructurele maatregelen worden ontworpen etc. De impact van veranderende golfcondities op de aantrekkelijkheid van het strand (recreatie) valt buiten de scope van de studie.									
S015.7	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	**Wonen** Bij een zeespiegelstijging neemt de grondwaterstand onder de kust toe wat kan leiden tot **grondwateroverlast**, vooral in parkeerkelders onder appartementsgebouwen. Maar ook verder in het hinterland. Wordt er in de (deel)onderzoeken ook onderzocht of er eventuele **aanpassingen aan de rioleringen nodig** zijn? Zoals stormriolering als back-up bij zware weersomstandigheden?	Binnen Kustvisie wordt geen onderzoek gedaan naar de effecten van (verhoogde) neerslag in het achterland, bijgevolg ook niet naar aanpassingen van de rioleringen.									
S015.8	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	Tijdens de Storm van 1953 kwam zeewater onder de zeedijk door, waardoor delen van Heist onder water kwam. Wordt er in de (deel)onderzoeken ook rekening gehouden met **ondergrondse druk van zeewater bij zeespiegelstijging**?	In Kustvisie wordt de impact van +1, +2 en +3m zeespiegelstijging op de referentiesituatie bestudeerd (dus hoe wijzigt de huidige situatie bij zeespiegelstijging). Hierbij wordt de huidige situatie en het huidige beheer van het achterland aangenomen zonder wijzigingen en enkel het effect van zeespiegelstijging onderzocht. Wijzigingen in het beheer van de waterpeilen in de polders, verandering van voeding of extractie, wijzigingen in morfologie, etc. kunnen ieder zelf reeds een belangrijke impact op de verzilting hebben. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek voor de referentiesituatie uit de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie zijn: • De impact van zeespiegelstijging op verzilting in het achterland is hoofdzakelijk afhankelijk van de dikte van de aquifer en de breedte van de duinengordel. • Zeespiegelstijging heeft zeer beperkte impact aan de westkust door een beperkte dikte van de freatische aquifer en de aanwezigheid van brede duinen. • De impact wordt groter richting de oostkust door een grotere dikte van de freatische aquifer en of smallere duinen. Het is dus niet zo dat er extreme kwel onstaat zodat de polders onder water lopen. De mate waarmee een duin als kustbeschermingsmaatregel een positief of negatief effect op de verzilting kan hebben op bestaande functies wordt bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging. In de ondersteunende studie "effect (nieuwe) duinen" wordt ingegaan op het effect van de duin als kustbeschermingsmaatregel op de zoutindringing. De mate waarin de nieuwe duinen (als mogelijke maatregelen in de alternatieven voor de strandzones) bijdragen aan deze buffervorming wordt berekend met het grondwaterstromingsmodel. Door vergelijking van de referentietoestand met de toestand na creatie of uitbreiding van de duinen wordt inzicht geboden in het potentieel dat duinen hebben om zoutindringing te beperken. Voor deze berekeningen worden de grootteorde dimensies van de duinen zoals bepaald in het bouwtechnisch en ruimtelijk ontwerpend onderzoek gebruikt, zodat met realistische dimensies gewerkt wordt.									
S015.9	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Geintegreerd onderzoek	Ook de **leefbaarheid**, zoals drinkwatervoorziening en 'wonen', dient met de nodige aandacht meegenomen worden in het onderzoek. De gemeente Knokke-Heist is er zich van bewust dat op termijn er impact zal zijn op de gelijkvloerse verdiepingen gelegen aan de zeedijk. Graag hadden we hier een duidelijk MKBA gezien met duidelijke pro's en con's. Kan er berekend worden wat de **economische meerwaarde (of verlies) is van een gelijkvloerse verdieping** (en ondergrondse verdieping) die door een dijk of NBS beschermd wordt?	In het MER wordt de impact op zeezicht mee beoordeeld. Onder toerisme en recreatie wordt voor de evaluatie ook gekeken naar de geschiktheid van de ruimte binnen elk alternatief in functie van o.a. zeezicht, toegankelijkheid en afstand tot de zee voor de verschillende categorieën/subtypes van toerisme en recreatie. Afhankelijk van categorie/subtype, worden er andere parameters mee in beschouwing genomen. In de onderzoeksnota is ook aangegeven dat dit een van de onderwerpen/effecten is die in de MKBA wordt onderzocht. Indien mogelijk zal een ordegrootte worden geven van de omvang van het effect. Dit vanwege de fase van het project en dus het strategische (high-level) karakter van de MKBA.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S015.10	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Procedure / proces	**Beslissingsproces:** Wat betreft de opvolging van het stappenplan en de kantelpunten is het belangrijk voor de gemeente Knokke-Heist om over een tijdslijn te beschikken in het actieplan. We begrijpen dat er elke 10 jaar een nieuw actieplan wordt opgemaakt i.f.v. de alternatieven maar 10 jaar is niet steeds voldoende om beleidsbeslissingen nemen. Zeker rekening houdende met (lokale) verkiezingen en beschikbare budgetten. De ontwikkeling van een bepaalde scenario heeft namelijk een ruime impact op wonen, economie, natuur, waterhuishouding, etc. en een tijdspanne van 10 jaar is niet steeds voldoende om ingrepen op deze factoren voor te bereiden en uit te voeren.	In de huidige fase van Kustvisie zal het strategisch beleidsplan zelf een voorkeursalternatief omvatten dat per strandzone en per haven een stappenplan omvat en dat kustbreed het kustbeschermingslint vastlegt. Het stappenplan beschrijft op strategisch niveau de stappen: met kantelpunten en beslismomenten. Dit wil zeggen dat er kantelpunten zijn (vb. een bepaalde mate van zeespiegelstijging) waarbij beslissingen en daaruit voortvloeiende acties noodzakelijk zijn, om tijdig op te schalen naar een volgend zeespiegelstijgingsniveau. Uit deze stappenplannen per strandzone en per haven op strategisch niveau zal ook vrij makkelijk af te leiden zijn welke stappen op hoofdlijnen per gemeente genomen moeten worden. Meer gedetailleerde stappenplannen per strandzone en per haven kunnen na de keuze van het voorkeursalternatief op projectniveau worden opgemaakt. Op basis van deze stappenplannen en de effectief vastgestelde en voorspelde zeespiegelstijging zullen doorheen de tijd (korte termijn) flexibele actieplannen opgemaakt worden. Regelmatig zal een nieuw actieplan opgemaakt moeten worden, bijvoorbeeld 10-jaarlijks. Door de komende decennia op regelmatige basis een nieuw korte termijn actieplan op te maken, kan de snelheid waarmee de strategische visie gerealiseerd wordt heel goed afgestemd worden op de werkelijke nood. Het biedt ook een regelmatige opportuniteit om ook de strategische visie zelf bij te sturen indien en waar nodig. Lokale overheden zullen betrokken worden bij de uitwerking van het stappenplan en actieplan binnen de lange termijn visie van Kustvisie.									
S015.10	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Procedure / proces	Het is ook niet duidelijk in welke mate lokale overheden aanvullende input, met voortschrijdend inzicht, kunnen geven op kantelpunten die wetenschappelijk worden aangereikt. In welke mate hebben steden en gemeenten ruimte om flexibel en creatief om te gaan met de scenario's, hoe verloopt de inspraak en het beslissingsproces zodra een kantelmoment (bijna) bereikt wordt?	Het uitwerken van een beslissingsproces maakt onderdeel uit van het actieplan. In eerste instantie wordt een bestuursstrcutuur opgezet welke o.a. als taak heeft de acties op te volgen. Lokale overheden zullen hierbij worden betrokken.									
S015.10	Overheid - lokaal	Knokke-Heist	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	De gemeente Knokke-Heist is partner in de Kandidatuur Landschapspark Zwinstreek. De erkenning tot Landschapspark impliceert heel wat acties op terrein. Zowel aangaande waterhuishouding (kreekruggen, duinen, …), historisch erfgoed, landbouw, beeldkwaliteit, dijken, soortenbeschermingprohgramma's e.d. Graag hadden we een meer geïntegreerde visie gezien in het onderzoek hieromtrent. Want Kustvisie en Landschapsparl Zwinstreek kunnen niet los van mekaar gezien worden.	Voorgestelde projecten als het Landschapspark Zwinstreek (in ontwikkeling of nadere toekomst) worden op vandaag niet beschouwd als beslist beleid binnen Kustvisie. De impact van Kustvisie wordt bepaald t.a.v. van de situatie in 2030 (met Masterplan Kustveiligheid en ander (nu al) beslist beleid volledig gerealiseerd). Als andere nieuwe projecten vorm krijgen, nadat het strategisch beleidsplan definitief zal goedgekeurd zijn, verdient het aanbeveling om de ruimte van het kansrijke beschermingslint samen te bezien met het project. Dit zal voornamelijk op projectniveau van belang zijn. Omgekeerd kunnen deze andere nieuwe projecten ook input geven bij de verdere uitwerking van de maatregelen op projectniveau voor Kustvisie of zelfs een (gedeeltelijke) aanpassingen of aanvullingen van de strategische visie noodzakelijk maken (dit kan dan bv. gelijktijdig met de opmaak en goedkeuring van een volgend korte termijn actieplan in kader van Kustvisie).									
S017.1	Overheid - Provinciaal	Provincie West-Vlaanderen	Algemeen	Hierbij vindt u het advies van de Provincie West-Vlaanderen **op de kennisgevingsnota** voor het strategisch beleidsplan Kustvisie van Departement MOW. Binnen de kennisgevingsnota wordt voldoende informatie gegeven omtrent het plan en de relevante alternatieven, de te bestuderen effecten en de methodologie om de effecten van de alternatieven te evalueren. **De provincie West-Vlaanderen onderschrijft de te onderzoeken alternatieven** en heeft hierbij **geen bijkomende aanvullingen**. Dit advies omvat **aandachtspunten/ aanvullingen omtrent de te onderzoeken effecten.**	Geen reactie nodig									
S017.2	Overheid - Provinciaal	Provincie West-Vlaanderen	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	**Het belang van een integrale benadering van de kustzone** (a) In het kader van ons advies op de trechteringsnota werd aangegeven dat vanuit de provinciale grondgebonden bevoegdheden (waaronder het beheer van onbevaarbare waterlopen) de provincie van oordeel is dat er voor het beschermen van de kust ook een visie, acties en maatregelen nodig zijn over de **impact in het hinterland en hoger stroomopwaarts,** en er een duidelijke afstemming moet zijn tussen beide processen. (b) De **afwatering richting de Noordzee** en de **verzilting van de polders**, zijn belangrijke elementen die volgens de provincie mee in rekening moeten worden gebracht en ook zullen worden beoordeeld in het planMER bij de ambitie toekomstgericht lint. De vraag stelt zich of de beoordeling van de afwatering vanuit het hinterland ook geen deel uitmaakt van de **ambitie 'veilig en robuust'** omdat dit voor de veiligheid van de kustzone even relevant is.	(a) De integrale benadering wordt ook door Kustvisie onderschreven. De initiële doelstelling van het project Kustvisie eind 2017 was om 'enkel' een visie te maken voor de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging en stormvloeden vanuit zee (1000-jarige storm). Doorheen het onderzoekstraject van de afgelopen jaren werd duidelijk dat het daarbij nodig is om niet alleen rekening te houden met alle andere functies, maar dat op heel wat punten een diepgaandere samenwerking en afstemming nodig is me verschillende lopende initiatieven om tot win-win situaties te komen.In Vlaanderen lopen er verschillende initiatieven die rond andere thema's zoals droogte, wateroverlast, verzilting etc. het kader en mogelijke maatregelen in kaart brengen Een heel belangrijk aspect daarbij is om een goede samenwerkings- en bestuursstructuur uit te bouwen. In het strategisch beleidsplan Kustvisie zal door de Vlaamse overheid dus een geschikte samenwerkingsstructuur die een integrale benadering van de klimaatbestendige ontwikkeling van de hele kuststreek en de samenhang tussen alle acties mogelijk maakt opgenomen worden, dit in samenspraak met betrokken actoren (Federaal, provinciaal, lokaal, ...). Vanuit Kustvisie wordt hierbij ook de nadruk gelegd op het bewaken van de kansrijkheid van de kustbescherming en het realiseren . Daarnaast zullen er in de diverse actieplannen doorheen de tijd waar nodig ook acties opgenomen worden die niet stricto senso kustbescherming tot doel hebben, maar die tot afstemming en win-win situaties met de te nemen kustbeschermingsmaatregelen leiden. Of zal er in de actieplannen naar acties uit andere plannen dan Kustvisie verwezen worden om de nodige afstemming en samenwerking te waarborgen. (b) In de ondersteunende studie "effect zeespiegelstijging op grondwaterstanden, - stromingen en zoet-zout evenwichten" wordt een tijdsafhankelijk grondwaterstromingsmodel opgebouwd voor de volledige kustzone. Het model berekent zowel de grondwaterstroming als het transport van zout water, waarbij het opgeloste stoffentransport rekening houdt met densiteitsafhankelijke stroming. Met dit model worden huidige grondwaterstanden, grondwaterstromingen en zoet-zout evenwichten berekend voor de referentiesituatie over een periode van 150 jaar. Om het effect van zeespiegelstijging te bepalen wordt eerst een referentieberekening uitgevoerd voor de grondwaterstanden en -stromingen zonder zeespiegelstijging. Vervolgens wordt een grondwatermodellering uitgevoerd voor drie scenario's waarbij de zeewaartse condities worden gewijzigd, namelijk +1 m, +2 m en +3 m zeespiegelstijging. De resultaten van deze berekeningen tonen het impactgebied voor verzilting ten gevolge van de zeespiegelstijging. In de ondersteunende studie « effect (nieuwe) duinen » wordt ingegaan op het effect van kustbescherming op de zoutindringing. Eén van de mogelijke types kustbeschermingsmaatregelen is de aanleg van nieuwe duinen, of het verder uitbreiden van bestaande duinen. Naast het feit dat duinen adaptief zijn hebben ze ook tal van ecologische voordelen: ze vormen een habitat voor heel wat dieren en planten en ze capteren het zoet water van regenval. Hierdoor kunnen ze een buffer vormen tegen de zoutindringing in de polders die het gevolg is van de stijgende zeespiegel. De mate waarin de nieuwe duinen (als mogelijke maatregelen in de alternatieven voor de strandzones) bijdragen aan deze buffervorming wordt berekend met het grondwaterstromingsmodel. Door vergelijking van de referentietoestand met de toestand na creatie of uitbreiding van de duinen wordt inzicht geboden in het potentieel dat duinen hebben om zoutindringing te beperken. Voor deze berekeningen worden de grootteorde dimensies van de duinen zoals bepaald in het bouwtechnisch en ruimtelijk ontwerpend onderzoek gebruikt, zodat met realistische dimensies gewerkt wordt.									
S017.3	Overheid - Provinciaal	Provincie West-Vlaanderen	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	**Aandacht voor de draagkracht van de kust** (a) De Provincie West-Vlaanderen ondersteunt de toeristisch recreatieve sector. Hierin houdt de provincie rekening met diverse profielen van bezoekers en een evenwaardige geografische en temporele spreiding. Binnen de kennisgevingsnota wordt vooropgesteld de mate te evalueren dat het alternatief **effect** kan hebben **op recreatieve en toeristische belevingsaspecten ter hoogte van de boulevard, het strand, de duinen en op zee.** Binnen de planMER zal de ruimtelijke geschiktheid geëvalueerd worden voor de recreatieve beleving binnen het beschermingslint kenmerkend per alternatief. Voor deze evaluatie wordt enerzijds gekeken naar wijzigingen in de beschikbare ruimte (toename, afname) van bestaande toeristische/recreatieve zones, anderzijds wordt geschiktheid van de ruimte voor de subtypes geëvalueerd in functie van o.a. zeezichten, toegankelijkheid en afstand tot de zee. Wat het eerste deel betreft wordt ervan uitgegaan dat een kwalitatieve inrichting vooral bepaald wordt door de beschikbare ruimte en dus niet onderscheidend hoeft te zijn voor de verschillende varianten (duin/dijk/hybride). De breedte van de boulevard, van het droogstrand en duincreatie en natstrand wordt als basis beschouwd voor een kwalitatieve beoordeling. Hoe meer ruimte, hoe groter de toename van de functies, hoe positiever dit beoordeeld wordt. De nota vermeldt dat de evaluatie van urbane recreatie gebeurt voor de verschillend alternatieven en types kustbeschermingsmaatregelen (duin, dijk, hybride) op basis van de boulevard breedte. Dit terwijl bij de kustbeschermingsmaatregelen de huidige breedte van de dijk behouden wordt. Ook in de huidige situatie is de **boulevardbreedte niet bepalend voor de kwaliteit van de urbaine recreatie**. Dezelfde redenering wordt toegepast bij de strand-en duinrecreatie. Hoe meer ruimte, hoe meer kwaliteit. Ook hier wordt de kwaliteit in de huidige situatie niet bepaald door de beschikbare ruimte. (b) De provincie vindt het noodzakelijk dat er aandacht is voor de draagkracht en voor de sociale, natuurlijke en ruimtelijke context. **Meer ruimte betekent niet automatisch meer (toeristische) functies of meer kwaliteit.** Indien de beschikbare ruimte als kwaliteitscriterium wordt meegenomen, lijkt het aangewezen om na te gaan of er voor de huidige recreatieve functies meer of minder ruimtelijke mogelijkheden zijn om ze op een kwaliteitsvolle manier te kunnen inpassen rekening houdend met de context.	(a) Het uitgangspunt van Kustvisie is dat de huidige functies worden beschermd. Binnen Kustvisie wordt geen evaluatie gemaakt van de huidige inrichting. In Kustvisie wordt ook gekeken naar de mate waarin alternatieven ruimte bieden voor nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies (kansrijkheid). Mocht een bestaande functie negatief worden geïmpacteerd in een alternatief dan wordt (in de mate van het mogelijke) het ontwerp aangepast om het effect te milderen. Deze wijziging geldt met name voor de ruimtereservering die het voorwerp is van de studie en niet zozeer het ontwerp van de maatregelen (duin, dijk, hybride, etc.). Dit laatste wordt in de toekomst opgepakt (op projectniveau) en het moment is afhankelijk van de snelheid van de zeespiegelstijging. Dan wordt ook gekeken naar de impact op de dan aanwezige functies. In de Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse wordt voor ieder alternatief geanalyseerd of er meer ruimte wordt geboden voor nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies. Deze ruimte wordt vervolgens economische gewaardeerd. (b) Binnen Kustvisie wordt geen evaluatie gemaakt van de huidige inrichting of (recreatieve) functies.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S017.4	Overheid - Provinciaal	Provincie West-Vlaanderen	Procedure / proces	**<u>de juridische verankering van het proces</u>** Provincie West-Vlaanderen heeft de planningsbevoegdheid in relatie tot het strand en de dijk (RUP's Strand en Dijk). Er wordt nu een strategisch beleidsplan Kustvisie opgemaakt met bijhorend planMER. Dit zal worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. Het is voor de provincie echter **nog niet duidelijk of en hoe dit strategisch beleidsplan Kustvisie ingrijpt in de bestaande ruimtelijke planprocessen en hoe de juridische verankering zal gebeuren.** Nochtans is dit een essentiële stap om te komen tot een implementeerbare visie.	Het strategisch beleidsplan heeft op vandaag geen juridische verankering. Of en hoe het strategisch beleidsplan juridisch kan worden verankerd, kan het onderwerp vormen van nader onderzoek en uitwerking de komende jaren. Na definitieve vaststelling van het strategisch beleidsplan Kustvisie kan de vergunningverlenende overheid dan al naar Kustvisie verwijzen in haar beoordeling bij het uitvoeren van de (juridisch verplichte) watertoets bij een groot aantal vergunningen Ze kan op basis hiervan voorwaarden opleggen en/of een negatief advies uitbrengen. Bij afwezigheid van een juridische verankering wordt verder onderzochttoegelicht hoe Kustvisie in de huidige fase inzicht verschaft kan verschaffen via het planologisch onderzoek. In het geïntegreerd onderzoek van de redelijke alternatieven (en dus ook het voorkeursalternatief) wordt een planologisch onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek analyseren we enerzijds wat de mogelijkheden zijn voor de realisatie van kustbeschermingsmaatregelen binnen de huidige bestemmingscontext van havens en strandzones door: •Een analyse van de huidige bestemmingscontext per redelijk alternatief bij +1, +2 en +3m zeespiegelstijging. Het doel is het in kaart brengen van zones waar reeds stedenbouwkundige voorschriften gelden die kustbeschermingsmaatregelen toelaten, zicht krijgen op de zones die het minst beschermd worden door stedenbouwkundige voorschriften en eventuele knelpunten blootleggen. •een overzicht te maken van alle gewestelijk, provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen. Ook eventuele overlappingen en subsidiariteit kunnen zo in kaart worden gebracht. Aanvullend wordt ook een planologische analyse gemaakt van de planologische benodigdheden voor de realisatie van de kansrijkheid in de zones waar kustbescherming zal worden gerealiseerd op (langere) termijn. Hiertoe wordt op basis van het huidige gebruik/functies gekeken naar de planologische uitvoerbaarheid van deze functies op basis van de huidige planologische toestand (havens en strandzones). Voor elk van de redelijke alternatieven worden de planologische acties opgelijst die nodig zijn om deze alternatieven te realiseren. Deze worden in het actieplan opgenomen, zodat er inzicht wordt verkregen in de planologische noden. 1.voor het realiseren van het kustbeschermingsaspect: Acties in kader van kustbescherming, betreffen bijvoorbeeld opmaak van RUP's om bepaalde toekomstige kustbeschermingsmaatregelen ruimtelijk al mogelijk te maken; 2.voor het realiseren van de kansrijkheid: Ruimere, externe acties die bijdragen aan de realisatie van het best mogelijke toekomstperspectief voor onze kust. Dit gaat verder dan 'kustbescherming' en sluit aan bij de verschillende belangen van de betrokken actoren. Deze acties kunnen zeer divers zijn, zoals de opmaak van een lokaal, Provinciaal, Vlaams Beleidsplan Ruimte of het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten met betrokken actoren. Het betreffen acties die bijdragen aan een ruimtelijk kader waar zowel maatregelen voor kustbescherming als lange termijn ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd. Het doel van het planologisch onderzoek is niet om de bovenvermelde planologische acties ook effectief te gaan uitwerken (bijv. opmaak van een RUP) . Finaal kunnen aanbevelingen worden gedaan ten behoeve van de uitbreiding van het kansrijk kustbeschermingslint met zones die een logisch ruimtelijk samenhangend geheel vormen vanuit planologische context (planologsiche opportuniteiten). Dit sluit aan bij de wens om te komen tot het best mogelijke toekomstperspectief voor onze kust. Zo kan een gebied meegenomen worden dat niet nodig is voor kustbescherming, maar wel een duidelijke meerwaarde kan bieden (denk aan een aangrenzend plein of groengebied).									
S018	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geïntegreerd onderzoek	Beste, Betreffende de Onderzoeksnota Strategisch Beleidsplan Kustvisie, deel ik u namens het Agentschap voor Natuur en Bos, in kader van de publieke inspraak de volgende opmerkingen mee: Inzake **duinvorming** schenkt het voorgelegd document te weinig of zelfs geen aandacht aan het essentiëel proces van organogene duinvorming, versta spontane ontwikkeling van duinen vertrekkend van organisch materiaal (zeewieren, drijfhout …) van het vloedmerk op het strand en zandinterceptie en -accumulatie door de spontaan verschijnende eenjarige vloedmerkplanten en vervolgens het overblijvend en zouttolerant Biestarwegras (Elymus farctus) (a) Onder "6. Beschrijving van het kustsysteem" (pp. 74 – 82) worden fysische (lees uitsluitend abiotische) processen zoals getijden, stromingen en sedimentbewegingen, wind, golfklimaat, stormopzet … en vervolgens "typerende natuurlijke kustlandschappen" vrij uitvoerig beschreven, doch ontbreekt de beschrijving van de afzetting door het getij van een **vloedmerk** op de hoogste zone van het intertidaal strand, gevolgd door de mineralisatie van het afgezet organisch materiaal onder invloed van o.a. de Strandvlo (Talitrus saltator), die dan door nutriëntenbeschikbaarheid de kieming en groei van vloedmerkplanten zoals o.a. de eenjarige Zeeraket (Cakile maritima) en het overblijvend Biestarwegras (Elymus farctus) mogelijk maakt die dan door interceptie en accumulatie van door de wind getransporteerd zand leiden tot de **vorming van embryonale duinen** die vervolgens, na verschijning van Helm (Ammophila areanaria) verder kunnen aangroeien tot zeereepduinen … Terwijl dit hèt fundament is van de (natuurlijke) duinontwikkeling aan de Noordzeekust. (b) Het voorgelegd document heeft ook in andere hoofdstukken een te **eenzijdige civieltechnische kijk** op het beheer van strand en duin en legt te veel of zelfs uitsluitend de klemtoon op de kunstmatige aanleg van (zeewerende) duinen als in functie van de (verwachte) zeespiegel voldoende hoog gedimensioneerde zandhopen die dan kunstmatig beplant worden met Helmgras. Al kan die "civieltechnische" aanpak van aanleg en beplanting van zeewerende duinen (eigenlijk gefixeerde "zanddijken") in sommige gevallen noodzakelijk zijn en de voorkeur genieten, dan toch verdient de spontane organogene duinvorming op stranden, die momenteel op de meeste plaatsen in de kiem gesmoord wordt door machinale strandreiniging, als een mogelijke (en goedkope) "nature based solution" voor de kustverdediging de nodige aandacht en kansen.	(a) Dit aspect komt uitvoerig aan bod de bij de beschrijving van de referentiesituatie maar zal ook bijkomend worden aangevuld in H6 beschrijving Kustsysteem. Het aspect van behoud van vloedmerk kwam eveneens aan bod tijdens werkbank natuur en bilateraal overleg met de Natuursector. Embryonale duinvorming en voorwaarden maken onderdeel uit van nader onderzoek. Daarnaast verwijzen we naar onderstaand antwoord dat aangeeft dat we met Kustvisie ambities definiëren om op zoek te gaan naar kansrijke alternatieven inclusief ecologische kansen. De mate waarin de redelijke alternatieven deze ambities kunnen realiseren, zoals de ruimte voor op natuur gebaseerde oplossingen en instandhouding van fysische en ecologische processen (subambitie 9) zal variëren tussen de alternatieven. In het geïntegreerd onderzoek maken we duidelijk wat de verschillen zijn tussen de alternatieven voor de potenties van o.a. natuurlijke totstandkoming van duinen. De gedetailleerde uitwerking, monitoring van de natuurlijke totstandkoming en beheer van de strandzones worden na de definitieve keuze van het voorkeursalternatief uitgewerkt. (b) Binnen Kustvisie worden door integraal ontwerp de verschillende vormen van ruimtegebruik (toerisme, landbouw, natuur, scheepsvaart, wonen, mobiliteit, visserij, energie, etc.) die gerelateerd zijn aan de kust in het proces gebracht, met aandacht voor het groter geheel (aansluiting tussen kustzones en met buurlanden). Het is dus niet zo dat enkel de civieltechnische insteek leidend is. Kustvisie heeft evneens duidelijke ambities gedefinieerd waarbij in het geïntegreerd onderzoek integraal wordt onderzocht in welke mate de alternatieven die kunnen vervullen. Verschillende subambities uit het Kader van Ambities zijn daarbij gelinkt aan de ecologische kansen voor het kustbeschermingslint zoals:. -Subambitie 9 is hierin het meest expliciet ("9. Door gericht op zoek te gaan naar 'nature based solutions' mét ruimte voor instandhouding van fysische processen kan het lint ecologische systemen herstellen en verrijken. Op langere termijn streven we naar een biodivers, aaneengesloten en natuurrijk lint - duurzaam verweven met kustverdediging. »), -maar ook in andere subambities komt dit aan bod (subambitie 2 : « adaptief karakter » ; subambitie 4 : «Waar mogelijk is het lint veerkrachtig, waarbij het lint ruimte voorziet opdat het systeem de kans krijgt zichzelf te herstellen en te onderhouden. » ; subambitie 7 : « actief op zoek naar kansrijke synergiën tussen de verschillende systemen » ;). In de stappenplannen die tijdens het co-creatie onderzoekstraject voor de redelijke alternatieven Ter plaatse en Zeewaarts al werden ontwikkeld en zijn voorgesteld in de onderzoeksnota, geven we aan dat het de voorkeur is om bestaande duinen en/of nieuwe duinen in duingebieden op een natuurlijke manier te laten ontwikkelen. Enkel indien in de praktijk zou blijken dat de groei hiervan te traag zou verlopen om gelijke tred te houden met de zeespiegelstijging, zal er – enkel waar dit nodig is – gebruik gemaakt moeten worden van rechtstreekse zandsuppleties in bepaalde zones van de duinen. Ook in geval van duingebieden in badplaatsen (duin voor dijk) wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn om dit op natuurlijke wijze te laten ontwikkelen in functie van sedimentbeschikbaarheid en verenigen van de verschillende gebruiksfuncties. Het geïntegreerd onderzoek zal duidelijk maken wat de kansen en mogelijkheden zijn per alternatief hiervoor en kan leiden tot onderscheid tussen de redelijke alternatieven . Er dient hierbij opgemerkt dat de finale aanleg geen onderdeel vormt van Kustvisie, daarvoor zal enerzijds monitoring nodig zijn om op te volgen of de ontwikkelingen voldoende snel plaats vinden en anderzijds een gedetailleerde lokale analyse van de noden en mogelijkheden. Het aspect natuurlijke ontwikkelingsmogelijkheden werd tijdens het co-creatie(onderzoeks-)traject ook ter harte genomen en is o.a. aangegeven in het einddocument van het co-creatie(onderzoeks-)traject (synthesenota op www.kustvisie.be). Zo staat in het hoofdstuk strandzones: -blz 41 "Het spreekt voor zich dat we de voorkeur geven aan natuurlijke aangroei. Wanneer strandsuppleties alleen niet zouden volstaan, zullen we bijkomend duinsuppleties moeten inzetten. » ; -blz 50 « Ook ter hoogte van duingebieden kunnen we alternatief 'Ter plaatse' laten evolueren in kleinere stappen of net in grotere. Indien niet voldoende beschermd, passen we eerst een strandsuppletie toe. Indien dit niet zou volstaan en indien duinen niet van nature zouden aangroeien, hogen we de duinen lokaal op – in combinatie met een strandsuppletie. » ; -blz 51 : « Bij het creëren van beschermende duinlichamen, spreekt het voor zich dat we de voorkeur geven aan natuurlijke aangroei. » ;…) De opmerking van de milieuorganisaties maakt echter duidelijk dat dit nog niet genoeg benadrukt wordt in de voorliggende documenten. We nemen dit mee als aandachtspunt bij het uitschrijven van het strategisch beleidsplan.				x (beschrijving kustsysteem) + (potenties natuurlijke duinvorming tussen alternatieven beter duiden)		x (potenties natuurlijke duinvorming)			
S018.01	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geïntegreerd onderzoek	Onder "20.3.8 **Op de natuur gebaseerde oplossingen**" (p. 254) ontbreekt weer de expliciete vermelding van spontane organogene duinvorming (zie hierboven) door het stopzetten van machinale strandreiniging en de nivellering van het droogstrand als een mogelijke (en goedkope) op de natuur gebaseerde oplossing. Voorts worden wel 'Hybride oplossingen met zachte en harde elementen, zoals de aanleg van een duin voor een dijk of vice versa' en ook verder in de tekst 'Bijvoorbeeld een dijk die voor een duin komt te liggen of andersom onder 'op de natuur gebaseerde oplossingen' vernoemd. Een duin voor een dijk ontwikkelen kan als hybride oplossing inderdaad als een op de natuur gebaseerde oplossing worden beschouwd, maar een dijk voor een duin aanleggen kan nooit als een "op de natuur gebaseerde oplossing" beschouwd worden, omdat een dijk een harde constructie is die de ruimtelijke en ecologische continuïteit tussen duin en strand verbreekt, het strand- en duinecosysteem amputeert van zijn overgangszone tussen beide (en dus van het biotoop voor de eraan verbonden organismen) en hinderlijk is voor de uitwisselingsprocessen van sediment en de grondwaterstromingen.	Niet alle 'nature based solutions' worden gelijkwaardig beschouwd. In het onderzoek nature based solution wordt onderscheid gemaakt in de mate dat een maatregel gelinkt is aan een nature based solution (bijv. strandsuppleties in mindere mate dan duinen). Een 'grasdijk' (hybride oplossing die duin en dijk combineert) zal een zekere ecologische functie kunnen hebben als leefgebied voor allerlei dier- en plantensoorten, maar zal in mindere mate kunnen voldoen aan een nature based solution dan andere maatregelen. In het geïntegreerd onderzoek wordt voor alle type van kustbeschermingsmaatregelen die in Kustvisie worden beschouwd aangegeven in welke mate deze aan de (IUCN) criteria voor nature based solutions voldoen. Dit wordt verder verduidelijkt in het onderzoek naure based design.	x (verduidelijking onderzoek NBS)								
S018.02	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Algemeen	Een begrip die ontbreekt in de begrippenlijst is "**Nature Inclusive Design**". Dit begrip is belangrijk voor de concrete conceptualisatie van de te verlengen haven-strekdammen en eventueel aan te leggen strandhoofden en dijken. Dit mag niet verward worden met "Nature Based Solutions" (die wel beschreven staat in de begrippenlijst). Het gaat om door materiaalkeuze en vormkeuze bij de aanleg van bvb strekdammen, strandhoofden en dijken bieden van kansen voor de vestiging van zee-, strand- en duinorganismen. Bvb rust- en foerageergelegenheid voor (trek)vogels zoals Steenloper en Paarse strandloper of kiem- en groeimogelijkheden voor zoutminnende planten zoals o.a. Zeevenkel (Crithmum maritimum).	Het begrip "Nature inclusive Design" zal toegevoegd worden aan de begrippenlijst. Hierbij kan wel toegevoegd worden dat zoals beschreven in de kennisgevingsnota, het aspect van nature inclusive design mee wordt beoordeeld in het criterium "nieuwe natuurwaarden". Dus het aspect wordt weldegelijk meegenomen in de beoordeling van de alternatieven voor zover het niet gaat om de aanleg. Kustvisie doet geen uitspraak over de aanleg, enkel of het kan of niet.	x (begrippenlijst toevoegen nature inclusive design)								

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S018.03	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Bij de voor de havens algemeen voorziene sluizen en bijgevolg voor de afwatering van het hinterland voorziene pompen wordt wel terloops gewag gemaakt van de nood aan maatregelen ten behoeve van de **vismigratie**, maar die maatregelen worden nog nergens geconcretiseerd. Om te vermijden dat men pas bij uitvoering tot het besef zou komen dat in de nieuwe layout van de met sluizen afgesloten havengeulen geen of onvoldoende ruimte rest om de nodige "vismigratiefaciliteiten" uit te bouwen, is het belangrijk om reeds in de prille planningsfase technieken en methoden bedenkt om de vismigratie tussen zee en waterlopen ter hoogte van de havens te behouden of te verbeteren en hiervoor de nodige ruimte te reserveren.	Vismigratie maakt onderdeel uit van de uitwerking van de maatregelen welke op dit strategisch niveau nog niet gebeurt. Voor elk van de alternatieven in de havens zal beschreven worden waar vismigratiefaciliteiten moeten voorzien worden. Bij de aanduiding van het lint wordt voldoende ruimte voorzien zodat deze ingepast kunnen worden in de ruimte van het lint.						x (duiden vismigratie - voldoende ruimte)			
S018.04	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	Op de "15.3 Kaartweergave van de redelijke alternatieven" (pp. 177-188) is het door de sluiting in 2016 van de voormalige **Camping Zeepark** vrijgekomen open ruimte tussen De Panne en Sint-Idesbald (Koksijde) **niet als duin ingekleurd** maar blanco gelaten, terwijl dit duinenmassiefje tussen het strand en de Kustbaan (die te De Panne Nieuwpoortlaan noemt) voor de zeewering een minstens even belangrijke positie inneemt als het REWA-duin te De Panne, de Schipgatduinen te Koksijde en de Zeebermduinen te Oostduinkerke die allen als duin olijfgroen zijn ingekleurd. Gelet op de ligging van de Zeeparkduinen paleng aan het strand dient nieuwe bebouwing gemeden te worden en moet de kans gegrepen worden om het zeewerend karakter van dat duinmassief te versterken. Deze zone dient als duin olijfgroen te worden ingekleurd.	De kaarten (westkust +1, +2 en +3) houden rekening met de huidige planologische toestand (de huidige planologische hoofdbestemming is een openlucht recreatief bedijf, zone voor verblijfsrecreatie). In deze fase van Kustvisie wordt nog geen uitspraak gedaan over welke de toekomstige bestemmingen (en voorschriften) zullen zijn. In het geintegreerd onderzoek van de redelijke alternatieven (en dus ook het voorkeursalternatief) wordt wel een planologisch onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek analyseren we enerzijds wat de mogelijkheden zijn voor de realisatie van kustbeschermingsmaatregelen binnen de huidige bestemmingscontext van havens en strandzones door: * een analyse van de huidige bestemmingscontxt per redelijk alternatief bij +1, +2 en +3m zeespiegelstijging. Het doel is het in kaart brengen van zones waar reeds stedenbouwkundige voorschriften gelden die kustbeschermingsmaatregelen toelaten, zicht krijgen op de zones die het minst beschermd worden door stedenbouwkundige voorschriften en eventuele knelpunten blootleggen. •een overzicht te maken van alle gewestelijk, provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen. Ook eventuele overlappingen en subsidiariteit kunnen zo in kaart worden gebracht. Aanvullend wordt ook een planologische analyse gemaakt van de planologische benodigdheden voor de realisatie van de kansrijkheid in de zones waar kustbescherming zal worden gerealiseerd op (langere) termijn. Hiertoe wordt op basis van het huidige gebruik/functies gekeken naar de planologische uitvoerbaarheid van deze functies op basis van de huidige planologische toestand (havens en strandzones).									
					Voor elk van de redelijke alternatieven worden de planologische acties opgelijst die nodig zijn om deze alternatieven te realiseren. Deze worden in het actieplan opgenomen, zodat er inzicht wordt verkregen in de planologische noden. 1.voor het realiseren van het kustbeschermingsaspect: Acties in kader van kustbescherming, betreffen bijvoorbeeld opmaak van RUP's om bepaalde toekomstige kustbeschermingsmaatregelen ruimtelijk al mogelijk te maken; 2.voor het realiseren van de kansrijkheid: Ruimere, externe acties die bijdragen aan de realisatie van het best mogelijke toekomstperspectief voor onze kust. Dit gaat verder dan 'kustbescherming' en sluit aan bij de verschillende belangen van de betrokken actoren. Deze acties kunnen zeer divers zijn, zoals de opmaak van een lokaal, Provinciaal, Vlaams Beleidsplan Ruimte of het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten met betrokken actoren. Het betreffen acties die bijdragen aan een ruimtelijk kader waar zowel maatregelen voor kustbescherming als lange termijn ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd. Het doel van het planologisch onderzoek is niet de acties ook effectief te gaan uitwerken (bijv. opmaak van een RUP). Finaal zullen/kunnen aanbevelingen worden gedaan ten behoeve van de uitbreiding van het kansijk kustbeschermingslint met zones die een logisch ruimtelijk samenhangend geheel vormen vanuit planologische context (planologsiche opportuniteiten). Dit sluit aan bij de wens om te komen tot het best mogelijke toekomstperspectief voor onze kust. Zo kan een gebied meegenomen worden dat niet nodig is voor kustbescherming, maar wel een duidelijke meerwaarde kan bieden (denk aan een aangrenzend plein of groengebied).									
S018.05	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	(a) Onder "17. Redelijke Alternatieven havens voor het strategisch beleidsplan Kustvisie" (pp. 190 e.v.), meer bepaald voor "17.1.1 Nieuwpoort" wordt de plaatsing van een sluis voorzien ter hoogte van de Langbrug of van de Jachthaven(uitbreiding). De IJzergeul is vanaf het huidig sluizencomplex 'Ganzepoot' tot aan de monding opgenomen in het Europees habitatgebied (SBZ-H) "BE2500001 Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin" omwille van zijn hoedanigheid als habitat 1130 Estuarium. De plaatsing van zeesluizen stroomafwaarts van de 'Ganzepoot' impliceert dus een verlies aan habitat "1130 Estuarium" dat zal moeten gecompenseerd worden. (b) Ook kunnen door de aanwezigheid van een stormvloedkering op de havenmond een verminderde aanvoer van sediment uit zee en door de toename van de (plezier-)scheepvaart vanuit de uit te breiden jachthaven erosie van de slikken en schorren van het natuurreservaat (en Natura 2000-gebied) "de IJzermonding verwacht worden. Het Agentschap voor Natuur en Bos pleit al langer voor de uitbreiding van het estuarien milieu van de IJzermonding door de omvorming van de aanpalende 'Hemmepolder' (gebied tussen de Halvemaanstraat, de Kustweg en de Schorrestraat) tot een gecontroleerd gereduceerd getijdengebied. Door de Hemmepolder stroomt ook een polderwaterloop, het Pietegeleed, dat via de Pietesluis door de Halvemaandijk in de Kreek van Lombardsijde (deel van de IJzermonding) uitmondt. Bij de verwachte zeespiegelstijging kunnen mogelijks complicaties voor de gravitaire afwatering van het hinterland verwacht worden. Daarom pleit het Agentschap voor Natuur en Bos om de Hemmepolder mee op te nemen in het beschermingslint.	(a) Er wordt een passende beoordeling opgemaakt (en toets aan de KRW). Op basis van deze, en in onderling overleg, zullen de nodige evaluaties en zo nodig (compenserende) maatregelen worden voorgesteld. (b) Indien noodzakelijk, zou blijken uit de passende beoordeling, dat het lint moet worden aangepast, zal dit gebeuren. Echter het is momenteel nog niet beslist of compensatiegebieden deel moeten uitmaken van het kustbeschermingslint.									
S018.06	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	Nog onder "17. Redelijke Alternatieven havens (…)" (pp. 190 e.v.) impliceert de verlenging van de havenstrekdammen van de haven van Oostende oostwaarts inname van als Europees habitatgebied beschermde duinen. In het algemeen kan gesteld worden dat de substantiële verlenging van strekdammen het sedimenttransport langs de kust zal beïnvloeden en dus ook een impact zal hebben op de omliggende stranden en duinen. Dat effect zou alleszins nader moeten onderzocht worden.	In het kader van Kustvisie wordt het sedimenttransport bestudeerd, zowel langsheen als dwars op de kust. Hiertoe wordt er hydromorfologische modellering uitgevoerd waarin ook het effect van de voorgestelde alternatieven (en de eventueel voorziene strandhoofden en/of (verlengde) havendammen) wordt bekeken. De resultaten van de hydromorfologische studies vormen een directe input voor het plan-MER en de MKBA. Eveneens wordt een passende beoordeling uitgevoerd waarbij de effecten op Natura 2000 gebieden worden beoordeeld. Het effect wordt dus weldegelijk onderzocht. Wat betreft de ruimtelijke inname dient verduidelijkt dat de aangeduidde zone deze voor de herziening van het MRP betreft. Deze loopt inderdaad tot landwaarts van de Spinoladijk en stukje van de duin. Echter, het aanduiden van een zone in het MRP betekent niet automatisch ook de ingrepen uitvoeren. Het biedt enkel de mogelijkheid om aansluiting en aanpassingen te voorzien.									
S019	Bedrijf	Otary Offshore Energy	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Beste, Met betrekking tot het Kustvisie traject en de alternatieven welke voorliggen om de uitdagingen bij diverse stijgingen van de zeespiegel van 30 cm tot 3 meter aan te gaan, is het aangewezen dat er in overleg gezocht wordt naar werkbare oplossingen zodat wij als bedrijf/offshore wind sector operationeel kunnen blijven vanuit Oostende zowel na de constructie als tijdens de werken zelf. (a) Het bouwen van hogere kades, stormvloedkeringen of uitwateringsconstructies, zal een uitdaging zijn, waarbij idealiter **niet ingeboet wordt op het terrein zelf**. Graag werken we samen om te zoeken naar oplossingen, wat ondermeer een fasering van bepaalde werken kan betekenen. (b) Daarnaast vragen onze offshore onderhoudswerkzaamheden (via crew transfer vessels meestal vertrekkende vanop de kaai thv Esplanadestraat of alternatief visserijdok of RYCO) een dagelijks in en uitvaren van de haven van Oostende (wanneer het weer dit toelaat), waarbij een **vlotte in en uitvaart cruciaal** is om de offshore werktijd zo optimaal mogelijk te houden. Alternatieven welke hierin een vertraging teweeg brengen, zouden een grote impact op onze activiteiten betekenen. Naast dagelijkse uitvaarten, hebben we ook service operation vessels die enkele keren per maand Oostende binnenlopen om de bemanning af te lossen, materiaal op te halen,… Ook vragen specifieke onderhoudscampagnes al eens inzet van **grotere schepen**, bijvoorbeeld jack-ups welke in zulks geval vanuit bijvoorbeeld REBO opereren. Ook de impact van toekomstige werken op deze activiteiten is cruciaal voor onze sector. Concreet gebruikt Otary vandaag een terrein thv Buskruitstraat 3 en zouden we ook de impact in deze zone graag verder bespreken. We hopen dat we via tijdig en regelmatig constructief overleg met alle betrokken partijen tot oplossingen kunnen komen.	(a) Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden.Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wanneer er op projectniveau wordt gewerkt zal tijdig, en in samenspraak met alle betrokkenen, gezocht worden naar de optimale voorwaarden voor uitvoering (o.a. in kader van hinder, bedrijfsvoering, fasering der werken,…) en dit binnen de vigerende regelgevingen. Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers. (b) Het vertrekpunt voor Kustvisie is het beslist beleid, inclusief alle reeds uitgevoerde en geplande werken in het kader van het Masterplan Kustveiligheid (MPKV). Het uitgangspunt bij Kustvisie is dus ook de bestaande vloot. We maken geen prognoses voor de toekomst (grotere schepen). Mede op basis hiervan geven we nu een inschatting van de grootteorde dimensies van de sluis, maar leggen deze nu nog niet exact vast. De optimale dimensies van een sluis worden bepaald op projectniveau									
S020.1	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	Geachte mevrouw of meneer, Tot en met 2 juli 2023 kunnen stakeholders zich uitspreken over Kustvisie en hieromtrent voorstellen en inzichten formuleren. Gelieve in bijlage het standpunt en de opmerkingen te willen vinden van Voka – Kamer van Koophandel West-Vlaanderen. Met vriendelijke groeten,	geen reactie vereist									
S020.2	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	**Publieke inspraak over het plan-MER voor Kustvisie** **Standpunt, visie en vragen van Voka – Kamer van Koophandel West-Vlaanderen** Met Kustvisie wil de Vlaamse overheid ondanks een stijgende zeespiegel een beschermde, toekomstgerichte en aantrekkelijke kuststreek behouden, en dit voor minstens de komende 100 jaar. Omdat de uitvoering van sommige kustbeschermingsmaatregelen wel 10 tot 20 jaar kan duren, moet hiervoor op tijd de nodige ruimte gereserveerd worden. Daarom maakt de Vlaamse overheid een langetermijnstrategie en een concreet kortetermijnactieplan op. Die worden verankerd in een "strategisch beleidsplan Kustvisie". Zo wil de Vlaamse overheid de kuststreek en het achterland op lange termijn stapsgewijs en blijvend beschermen tegen een stijgende zeespiegel. Een onderzoeksnota met kennisgeving bundelt de belangrijkste inzichten uit de studies die hiervoor al werden uitgevoerd en beschrijft de methodieken voor de verdere uitwerking van Kustvisie. Om de mogelijke effecten van het plan op mens en milieu in kaart te kunnen brengen, wordt een procedure voor een planmilieueffectrapportage (plan MER) opgestart. Een eerste stap daarin is de publicatie van een kennisgevingsnota. Tot en met 2 juli 2023 kunnen alle stakeholders zich hierover uitspreken en voorstellen en inzichten omtrent Kustvisie formuleren. Als meest representatieve organisatie van ondernemingen in West-Vlaanderen wil Voka – Kamer van Koophandel West-Vlaanderen haar standpunt, visie en vragen met betrekking tot Kustvisie aan u overmaken. Als vertegenwoordiger van de bedrijven en economische actoren in de kustprovincie zijn wij van nabij betrokken bij alles wat een impact heeft op de ondernemingen die leven van, aan of met de Noordzee. Het gaat hier over een breed scala van maritieme en logistieke bedrijven in de West-Vlaamse zeehavens, toeristische en recreatieve ondernemingen, bedrijven actief in de sector van leisure & hospitality, enz.	geen reactie vereist									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S020.3	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Nut en noodzaak van Kustvisie	**Algemene opmerkingen (zie hieronder)** Het vertrekpunt voor Kustvisie is de stijging van de zeespiegel, waarbij als referentiepunt wordt gekeken naar een zeespiegelstijging van 3 meter tegen 2100 à 2150. In de onderzoeksnota van Kustvisie wordt echter gemeld dat dit een eerder onrealistisch scenario is. Op dergelijke lange termijn zijn er sowieso grote verschillen tussen de verschillende klimaatscenario's. Er wordt wel duidelijk gesteld dat als de broeikasgasuitstoot beperkt kan blijven tot 1,5°C ofwel 2 à 2,5°C we rekening moeten houden met een zeespiegelstijging van ongeveer 1 meter tegen 2150. Dat is een groot verschil ten opzicht van een zeespiegelstijging van 3 meter of meer. Dit laatste zal zich pas voordoen bij een zeer negatief klimaatscenario waarbij er geen enkele vermindering zou zijn van het huidige niveau van broeikasgasuitstoot.	De zeespiegel zal aan onze kust waarschijnlijk tussen de 30 en 140 cm stijgen tegen 2100. Maar er is ook een beperkte kans dat dit dan al tot 3 meter zou kunnen oplopen. Tegen 2150 zal de zeespiegel waarschijnlijk tussen de 35 en 500 cm stijgen. Veel hangt hierbij telkens af van hoe snel de broeikasgasuitstoot wereldwijd de komende decennia zal afgebouwd worden. Omdat veel hieromtrent nog heel onzeker is, kijkt Kustvisie uit voorzorg niet alleen naar een zeespiegelstijging van 1 meter, maar ook hoe we ons daarna tot 2 meter en vervolgens tot 3 meter zeespiegelstijging kunnen blijven beschermen. Zo zijn we zeker dat we ook bij een extreem snelle zeespiegelstijging onze kust nog minstens 100 jaar kunnen blijven beschermen. Bovendien vermijden we zo dat we maatregelen nemen om ons tot +1 meter zeespiegelstijging te beschermen, waar we nadien spijt van zouden kunnen hebben. We kijken dus verder in deze onzekere toekomst om ervoor te zorgen dat we de juiste keuzes voor kansrijke bescherming kunnen maken. Het beleidsplan voorziet daarbij om de zeespiegelstijging verder op te volgen (monitoring van het kantelpunt) zodat op het gepaste moment de juiste beslissing kan worden genomen binnen deze langetermijn visie. We leggen hiertoe op vandaag nog niet alles vast en laten dus een keuzevrijheid aan de toekomstige generaties. De beleidsmakers en stakeholders zullen hiertoe ook in de toekomst samen de beslissingen vorm kunnen geven.									
S020.4	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	De kustregio wordt gevormd door tien kustgemeenten. Voor hen vormen toerisme en recreatie belangrijke economische speerpunten evenals een bron van tewerkstelling en welvaart. In 2018 kwamen bijna 18 miljoen mensen naar de kust (waarvan 90% als dagtoerist). Volgens Westtoer wordt het dagtoerisme geschat op 804 miljoen euro voor 2018. Economische parameters zijn de strandbreedte en toegang tot de stranden. In die zin lijkt het a**lternatief "zeewaarts" voor de strandzones in de tien kustgemeenten beloftevoller en haalbaarder** dan het alternatief "ter plekke". Bij dit laatste dienen er bijkomende zeeweringsmaatregelen genomen te worden binnen de zone die er vandaag al is. Concreet betekent dit dat er op verschillende plekken harde oplossingen (bvb. zeer hoge dijken) zullen gebouwd moeten worden. Voor zowel het dagjestoerisme als het verblijfstoerisme aan zee is een metershoge dijk die het zeezicht wegneemt weinig aantrekkelijk. Bij het alternatief zeewaarts daarentegen wordt de hoog- en laagwaterlijn gemiddeld een hondertal meter opgeschoven in zee en wordt er meer ruimte gecreëerd. Op die manier kan een beschermend duinenlandschap worden gecreëerd, een getrapte grasdijk met terrassen, een multifunctionele dijk (sport en recreatie), …	uitspraak voorkeur badsteden zeewaarts - beslissing Vlaamse Regering op basis van geïntegreerd onderzoek Er wordt hierbij gesteld dat bij ter plaatse "steeds" zeer hoge harde oplossingen nodig zijn. Kustvisie doet geen uitspraak over welke maatregelen er uiteindelijk gaan komen. Voor badsteden werd wel reeds aaangegeven dat hoge dijken niet wenselijk, nog redelijk zijn.									
S020.5	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Geintegreerd onderzoek	Dergelijke plannen zijn ambitieus, en zullen ongetwijfeld een grote **vraag naar zand** genereren. Dit is meteen een bron van zorg, want de zandvoorraad die gewonnen wordt in het Belgisch deel van de Noordzee is niet onuitputtelijk. Er zijn heel wat economische actoren en sectoren die een grote zandvraag hebben, inherent aan hun activiteit (bvb. de bouwsector). Het is belangrijk dat grondig in kaart wordt gebracht of er voldoende zand aanwezig is in het Belgisch deel van de Noordzee voor de verschillende acties in het kader van Kustvisie én voor de andere zandvragers. Er moet gezocht worden naar oplossingen indien er zandtekorten zouden zijn.	Voortbouwend op de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in het deelonderzoek "zandbeschikbaarheid" bekeken hoe de nodige zandvolumes en korrelgroottes voor elk van de alternatieven (zoals bepaald in het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen, het ruimtelijk ontwerpend onderzoek en de onderhoudsvolumes zoals bepaald in het hydromorfologisch onderzoek) zich verhouden tot het zand beschikbaar in de concessiezones op het Belgisch Continentaal Plat (BCP). Bij de aanleg en het onderhoud van de alternatieven hoeft het zand daarbij niet noodzakelijk enkel uit het Belgisch Continentaal Plat te komen. Andere bronnen zijn te vinden in het buitenland en ook infrastructuurprojecten kunnen bijdragen. Echter als vertrekpunt worden de zandvoorraden in het BCP beschouwd. Deze oefening helpt om de zandvraag voor het strategisch beleidsplan Kustvisie in de context te plaatsen van de totale zandvraag (ook vanuit andere sectoren) en de op vandaag beschikbare volumes, en van daaruit duurzame zandexploitatie te beoordelen. Het is echter niet de bedoeling de effecten van de zandextractie zelf in kaart te brengen.									
S020.6	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	De alternatieven met een eilandenboog in zee (XL tot XXL genaamd) zijn doorheen het cocreatietraject als niet redelijk beschouwd en worden als zodanig niet verder onderzocht. Niettemin lijkt het ons nuttig om een **nieuw alternatief te onderzoeken, waarbij gerichte golfdempende maatregelen worden genomen** op specifieke plekken op zee, zonder daarom zo ver te gaan als een eilandenboog. Dit kan bijvoorbeeld via kleine(re) separate eilanden of het ophogen van bestaande zandbanken in de zee. Dit kan er voor zorgen dat er aan landzijde minder stringente maatregelen nodig zijn. Op korte termijn is bijvoorbeeld Wenduine de meest kwetsbare van alle kustgemeenten. Indien er voor de kust van Wenduine een kunstmatige golfdempende constructie zou worden gebouwd (bvb. een eiland), hoeven er mogelijks geen extra dijken of duinen aangelegd te worden voor het strand. Een dergelijk eiland kan bovendien de biodiversiteit op zee versterken, en dienen als broedplek voor de sternen die nu nog in de haven van Zeebrugge een specifieke plek innemen.	*Gelijkaardige vraag als PoAB; echter reeds met suggestie waar deze eilanden zouden kunnen komen (Wenduine)* De opmerking is terecht dat lokale, open eilandengordels de golfenergie tijdens een superstorm kunnen reduceren. Maar dit alleen zou ruim onvoldoende zijn om onze kust tot en met 3 meter zeespiegelstijging te beschermen. De stijging van het waterpeil bij stormen bij zeespiegelstijging wordt niet door de open eilanden(gordel) opgevangen. Bijkomend zouden nog altijd de voorgestelde alternatieven Ter plaatse of Zeewaarts uitgevoerd moeten worden. Stranden, duinen en dijken zouden nog steeds overal enkele meters opgehoogd moeten worden om de verhoogde waterstand ten gevolge van zeespiegelstijging en de superstromen op te vangen, weliswaar beperkt lager dankzij de golfdempende werking van de open eilanden(gordel). Het ophogen van bijvoorbeeld zandbanken heeft daarbij een nog beperktere invloed op de kustbescherming door een beperktere demping van de golfenergie tijdens stormen in vergelijking met de open eilandengordel. Dit alles werd ook al uitvoerig onderzocht tijdens het co-creatie onderzoekstraject. Op basis van het uitgevoerde onderzoek werd geoordeeld dat zowel open als gesloten eilandbogen geen redelijke alternatieven zijn om op lange termijn onze kust te beschermen: Naast de argumentatie van de veel grotere zandhoeveelheden en aanlegkosten voor eilanden én de zandvraag voor de ingrepen die nodig zouden zijn ter hoogte van de kust (en eilanden) zelf (t.o.v. de alternatieven Ter plaatse en Zeewaarts), geven eilanden ook aanleiding tot een wijziging van de kustbeleving. De schaalgrootte van de eiland-alternatieven (al dan niet separaat of open/gesloten eilandbogen) zal hier mee bepalend zijn. Ongeacht het alternatief worden één tot meerdere belangrijke badsteden hier direct mee geconfronteerd waardoor zowel de ambitie 'Toekomstgericht' als 'Aantrekkelijk' lint niet langer gehaald wordt. Eveneens brengt de aanleg van eilanden (separaat of in een gordel) ook een aantal juridische vragen met zich mee. In elk van de gevallen zal de beschikbare ruimte voor kustvisserij verkleinen door de aanwezigheid van het eiland zelf, alsook de toegankelijkheid van het gebied (vaarafstand, nautische veiligheid) en de veiligheid van nabijgelegen scheepvaartroutes worden geïmpacteerd. Bij een separate eiland(en) in combinatie met het redelijk alternatief ter plaatse blijft de laagwaterlijn op zijn huidige positie, waardoor ook de afbakening van de 3 NM zone niet wijzigt. Bij deze varianten is er nog steeds zowel getij- en golfwerking (vaak wel gedempt), alsook waterverversing nog mogelijk, waardoor de impact op de kwaliteit van het visgebied en zijn paaigronden mogelijks beperkt blijft. Op basis van dit gevoerde onderzoek tijdens het co-creatie onderzoekstraject is door verschillende stakeholders geconcludeerd dat eilanden (open eilandengordel (met afzonderlijke eilanden) of gesloten eilandenbogen) voor de kust niet wenselijke worden geacht. Er dient opgemerkt te worden dat in alle alternatieven een individueel eiland nog steeds kan, maar niet voor kustbescherming (dus in kader van een ander project).									
S020.7	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Geintegreerd onderzoek	Het is ook belangrijk dat er oplossingen worden gevonden voor de **afwatering van de waterlopen die uitmonden in de havens**. Bij zeespiegelstijgingen van 1, 2 of 3 meter kan gravitaire lozing mogelijks niet meer lukken, dus moeten andere oplossingen voorzien worden.	Specifiek voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Daarbij worden grootte-orde kantelpunten in termen van zeespiegelstijging ingeschat wanneer deze pompen nodig zullen zijn. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen daarbij vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie.									
S020.8	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	**Opmerkingen met betrekking tot de haven van Zeebrugge** De haven van Zeebrugge vormt een cruciale toegangspoort tot de Vlaamse economie en haar belang kan niet overschat worden. Port of Antwerp-Bruges is goed voor een toegevoegde waarde van meer dan 20 miljard euro en een werkgelegenheid van meer dan 160.000 FTE's. Het spreekt voor zich dat een goede uitvoering van de havenactiviteiten zeer belangrijk is. Een veilige en vlotte scheepvaart en dito haventoegang zijn bijgevolg essentieel. Wat de voorhaven betreft, wordt momenteel maar één alternatief naar voor geschoven, met name een open toegang tot de haven. Op die manier wil men ten allen tijde operationaliteit waarborgen. Daarnaast zijn omwille van nautische redenen noch een sluis noch een stormvloedkering mogelijk in de havenmond. Volgende punten lijken ons hierbij van essentieel belang:	geen reactie vereist									
S020.9	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Geintegreerd onderzoek	Bij een open havenmond moeten alle terminals/kaaien/concessieterreinen en de bijhorende gebouwen en superstructuren opgehoogd worden met 1, 2 of 3 meter. Dit zal enorme aanpassingswerken vergen en grote consequenties hebben op de bedrijfsvoering van de bedrijven in de voorhaven. Dit is met andere woorden een grote negatieve impact waar men niet licht over mag gaan.	Indien uit het geïntegreerd onderzoek en dan vooral uit de MKBA zou blijken, dat de impact van een alternatief op de huidige economische activiteiten (als onderdeel van het beslist beleid) van dien aard is dat er maatregelen dienen genomen zal dit als aanbeveling uit de MKBA komen. In een latere fase dient dan bijkomend onderzoek te worden uitgevoerd, van hoe er wordt omgegaan met het verlies van haventerreinen en/of activiteiten. Dit onderzoek kan pas gevoerd worden eens het voorkeursalternatief voor de betreffende haven gekend is. In het MKBA wordt niet in detail gekeken naar de impact op de exploitatie van bestaande havenbedrijven. Dat voert te ver. Het effect is al opgenomen in ruimtereserveringen en bereikbaarheid. In de MKBA worden de effecten bepaald van ruimtelijke reserveringen (beschermingslint) op de havens en haven gerelateerde bedrijvigheid.									
S020.10	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Geintegreerd onderzoek	Er is nog geen enkel zicht op het **prijskaartje van dergelijke (noodzakelijke) aanpassingswerken aan kades en terreinen in de voorhaven**, noch is het duidelijk wie die kost op zich zal (moeten) nemen. Het zou onaanvaardbaar zijn indien dergelijke grote kosten afgewenteld worden op de kap van de bedrijven in de voorhaven.	Kosten worden indicatief geraamd. Dit is opgenomen in het economisch model (Econopolis - zie 4.4.6 in rapport Methodiek Economische Analyse). De geraamde bedragen zullen indicatief zijn en een nauwkeurigheid hebben die hoort bij een strategische fase (high-level, indicatief). Kustvisie doet op vandaag geen uitspraak over de verdeling van kosten.									
S020.11	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	De **toegankelijkheid en de werkbaarheid van de terminals** moet ten allen tijde gegarandeerd zijn en blijven. Ook tijdens en na de werken moet(en) de haven(terreinen) volledig operationeel kunnen blijven. Van onderbrekingen van de exploitaties mag geen sprake zijn.	voorwaarde stellend									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S020.12	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Het **Sterneneiland** kan verplaatst worden naar een kunstmatig eiland op zee (bvb. voor de kust van Wenduine, cfr supra) zodat er meer ruimte vrijkomt in de voorhaven voor nieuwe toepassingen inzake duurzame energie (waterstof e.d.m.).	Op basis van de eerste evaluatie in het kader van de afweging tot redelijke alternatieven bleek de aanleg van eilanden of een eilandenboog langs één of meerdere zones van onze kust geen redelijk alternatief om onze kust te beschermen tegen de zeespiegelstijging. Bij elk van de voorgestelde redelijke alternatieven van Kustvisie blijft de huidige locatie van het sterneneiland beschikbaar. Los van de alternatieven in Kustvisie kan het aangewezen zijn maatregelen te nemen bij zeespiegelstijging om het eiland te behouden. Dit dient uitgewerkt op projectniveau. In het kader van de voorgestelde redelijke alternatieven van Kustvisie is een herlokalisatie van het Sterneneiland dus niet nodig. In de passende beoordeling zal de mogelijke ecologische impact van Kustvisie op het Sterneneiland bepaald worden. Indien om andere redenen dan kustbescherming, zoals bijvoorbeeld een uitbreiding van de economische activiteiten in de voorhaven van Zeebrugge, op langere termijn het Sterneneiland op de huidige locatie moet verdwijnen, dan zal in kader van dat traject op dat moment onderzocht moeten worden waar en hoe dit gecompenseerd wordt.									
S020.13	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Procedure / proces	Adaptiviteit en flexibiliteit doorheen het hele proces zijn uitermate belangrijk. Het is niet omdat een alternatief momenteel als niet-redelijk wordt beschouwd, dat dit in de toekomst niet zou kunnen veranderen. Aangezien Kustvisie op zeer lange termijn werkt, moet er steeds **mogelijkheid zijn om bij te sturen en aan te passen waar nodig en wenselijk**.	In de huidige fase van Kustvisie zal het beleidsplan zelf een voorkeursalternatief omvatten dat per strandzone en per haven een stappenplan omvat en dat kustbreed het kustbeschermingslint vastlegt. Het stappenplan beschrijft op strategisch niveau de stappen: kantelpunten en beslismomenten. Dit wil zeggen dat er kantelpunten zijn waarbij beslissingen en daaruit voortvloeiende acties noodzakelijk zijn, om op te schalen naar een volgend zeespiegelstijgingsniveau. Hoewel deze stappenplannen per strandzone en per haven zullen worden opgemaakt, zal hieruit ook vrij makkelijk af te leiden zijn welke stappen op hoofdlijnen per gemeente/haven genomen moeten worden. Op basis van deze stappenplannen en de effectief vastgestelde en voorspelde zeespiegelstijging zullen doorheen de tijd (korte termijn) flexibele actieplannen opgemaakt worden. Regelmatig zal een nieuw actieplan opgemaakt moeten worden, bijvoorbeeld 10-jaarlijks. Door de komende decennia op regelmatige basis een nieuw korte termijn actieplan op te maken, kan de snelheid waarmee de strategische visie gerealiseerd wordt heel goed afgestemd worden op de werkelijke nood. Het biedt ook een regelmatige opportuniteit om ook de strategische visie zelf bij te sturen indien en waar nodig. Lokale overheden en stakeholders zullen betrokken worden bij de uitwerking van het stappenplan en actieplan binnen de lange termijn visie van Kustvisie.									
S020.14	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	Naast het alternatief van de open havenmond wensen wij een **tweede alternatief** naar voor te schuiven en vragen we dat hiervoor de nodige onderzoeken uitgevoerd worden: **de zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge koppelen aan de kustbescherming en de zeespiegelstijging**. Wij zijn er van overtuigd dat dit een haalbaar en redelijk alternatief is, dat verschillende zaken met elkaar verbindt. Het uitbreidingsproject combineren met de kustbeschermingsmaatregelen, zou immers betekenen dat de uitbreiding de facto de bescherming van de bestaande haven en de leefgemeenschap van Zeebrugge wordt. Een westelijke uitbreiding lijkt hierbij de beste optie, en is bovendien een optie die reeds eerder in het cocreatietraject naar voor werd geschoven en bovendien opgenomen is in de Havenatlas 2022 van Kustvisie. Dit werd echter niet verder onderzocht. Het is nu het moment om deze optie als volwaardig alternatief verder te onderzoeken. (zie bijlage: “Zeebrugge – verkenning uitbreiding” uit de Havenatlas 2022).	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke type maatregelen mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief. Deze voorgestelde variant op het redelijke alternatief ‘open voorhaven Zeebrugge’ omvat bijkomend een uitbreiding van de voorhaven. Het strategische beleidsplan Kustvisie heeft echter niet als doelstelling om nieuwe economische activiteiten te ontwikkelen. Het vertrekpunt voor Kustvisie is het beslist beleid, inclusief alle reeds uitgevoerde en geplande werken in het kader van het Masterplan Kustveiligheid (MPKV). De zeewaartse uitbreiding van de Haven van Zeebrugge vormt op dit moment de wens van VOKA, maar kan momenteel nog niet als beslist beleid worden beschouwd. Deze extra benodigde ruimte wordt daarom niet voorzien in het ‘lint’ van het redelijke alternatief ‘open voorhaven Zeebrugge’. Dit hypothekeert de voorgestelde economische havenuitbreiding echter niet. Wanneer in de toekomst een dergelijke havenuitbreiding beslist beleid wordt, kan dit eenvoudig mee opgenomen worden in het kustbeschermingslint. De eventuele extra kosten die dit in kader van kustbescherming met zich mee zal brengen, dienen dan wel in de MKBA van deze havenuitbreiding meegenomen te worden. Op basis van deze argumenten, wordt de variant van de oplossing ‘open voorhaven Zeebrugge’ zoals VOKA het voorstelt, niet als een bijkomend redelijk alternatief beoordeeld. Het voorstel sluit aan op het redelijke alternatief ‘open voorhaven Zeebrugge’, maar combineert dit met de toekomstwens van een havenuitbreiding. Indien uit het geïntegreerd onderzoek en dan vooral uit de MKBA zou blijken, dat de impact van het alternatief ‘open voorhaven Zeebrugge’ op de huidige economische ontwikkelingen van die aard is dat er bijkomende maatregelen zijn aangewezen zal dit als aanbeveling uit de MKBA komen. In een latere fase dient dan bijkomend onderzoek te worden uitgevoerd, van hoe hiermee wordt omgegaan.									
S020.15	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Procedure / proces	De mogelijkheid van een zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge in het kader van Kustvisie dient ingekleurd te worden in het nieuwe toekomstige **Marien Ruimtelijke Plan** van de federale overheid.	Vanuit Kustvisie worden er geen aanmelding gedaan voor ruimte in het MRP in kader van uitbreidingen van havens die niet gerelateerd zijn aan de kustbescherming. Dit dient door de betrokkenen te gebeuren.									
S020.16	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Procedure / proces	Daarnaast wordt de mogelijkheid van een zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge eveneens best meegenomen in de **globale toekomstvisie en strategische plannen** van zowel de Vlaamse overheid als het havenbestuur Port of Antwerp-Bruges.	Vanuit het co-creatie onderzoekstraject (fase 1 van Kustvisie) dat voorafging aan het opstellen van het strategisch beleidsplan Kustvisie (fase 2 van Kustvisie) werden al een aantal aanbevelingen gemaakt. O.a. werd aanbevolen om een toekomstvisie voor de havens van Oostende en Zeebrugge uit te werken. In de startbeslissing van 21 april 2023 van de Vlaamse Regering, ging de Vlaamse Regering akkoord om deze aanbevelingen maximaal mee te nemen bij de verdere uitwerking van de strategische visie van het strategisch beleidsplan Kustvisie. Daarnaast zullen er in het actieplan concrete acties opgenomen worden om deze aanbevelingen de komende jaren concreter uit te werken.									
S020.17	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	**Opmerkingen met betrekking tot de haven van Oostende** De haven van Oostende heeft een unieke positie in het Vlaamse havenlandschap en steunt op verschillende pijlers: de offshore (wind)energie, bulk- en projectcargo, circulaire industrie, visserij en aquacultuur, enz. De haven vormt in die zin het “hart” van de blauwe economie in de (kust)regio, aangezien er ook heel wat onderzoeks- en kennisinstellingen in Oostende gevestigd zijn met watergerichte, mariene of maritieme expertise. Er is een sterke clusterwerking inzake blauwe economie, waardoor de haven een unieke positie in het Vlaamse havenlandschap verworven heeft die absoluut behouden moet blijven. De haven van Oostende is goed voor een toegevoegde waarde van 1,23 miljard euro en creëert in totaal een werkgelegenheid van bijna 10.000 jobs. Voor de haven van Oostende worden momenteel drie opties naar voor geschoven: een open havenmond tot 1 meter zeespiegelstijging met sprong naar een stormvloedkering na 1 meter zeespiegelstijging; meteen een stormvloedkering voor een zeespiegelstijging vanaf 30 cm; het alternatief sluis dat operationeel is vanaf 30 cm zeespiegelstijging. Volgende punten lijken ons hierbij van essentieel belang:	geen reactie vereist								
S020.18	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	Wegens de lagere ligging is Oostende is één van de zones langs de kustlijn die het meest kwetsbaar zijn. Het zal sneller dan andere kustgemeenten of havens de impact van 0,5 meter zeespiegelstijging voelen.	vaststelling									
S020.19	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	Bij een open havenmond moeten alle terminals/kaaien/concessieterreinen en de bijhorende gebouwen en superstructuren opgehoogd worden met 1, 2 of 3 meter. Dit zal enorme aanpassingswerken vergen en grote consequenties hebben op de bedrijfsvoering van de bedrijven in de voorhaven. Zo zijn er bijvoorbeeld geen alternatieve locaties waar de bedrijven in kwestie tijdelijk naar kunnen verhuizen tijdens de werken, waardoor de enige optie voor hen is om te verhuizen naar een andere haven. Dit is met andere woorden een grote negatieve impact. Daarnaast is de binnenstad van Oostende helemaal niet beschermd en zijn ophogingen rondom de haven nodig. Omwille van bovenstaande redenen is dit alternatief voor ons niet realistisch.	uitspraak over / evaluatie van een alternatief								
S020.20	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	Een stormvloedkering die de havengeul (van meer dan 150 meter breed) volledig moet kunnen omspannen zal een zeer omvangrijke infrastructuur zijn. Dit zal een grote impact hebben op het Zeeheldenplein aan de ene kant van de havengeul en de site Oosteroever aan de andere kant van de havengeul. Verder studiewerk en uittekening op detailniveau zijn nodig om een correcte inschatting van de precieze impact te krijgen. Momenteel wordt gewag gemaakt van constructies die verschillende meters boven het maaiveld zullen uitsteken. Zowel visueel als technisch wordt het een huzarenstuk om zo’n constructie ingepast te krijgen op de voorgestelde locatie. Wanneer de stormvloedkering gesloten wordt is er geen enkele in- of uitvaart van de haven mogelijk, en bovendien blijft de noodzaak om de haventerreinen en terminals op te hogen (weliswaar ietsje minder). De toegang tot het tijgedeelte ten zuiden van de stormvloedkering zal tot slot sterk bemoeilijkt worden door deze constructie. Omwille van bovenstaande redenen is dit alternatief voor ons eveneens minder tot niet realistisch.	uitspraak over / evaluatie van een alternatief								

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S020.21	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Alternatieven	Twee nieuwe zeesluizen in de voorhaven in combinatie met grotere strekdammen op zee hebben als voordeel dat de achtergelegen gebieden en haventerreinen meteen beschermd zullen zijn tegen de zeespiegelstijging. Ze vormen tegelijk een vervanging voor de bestaande en aan vervanging toe zijnde oude Demeysluis en de sluis naar het visserijdok. Ophogingen van terreinen en andere beschermingsmaatregelen ten zuiden van de sluis worden op die manier overbodig. Tijdens de bouw van deze nieuwe zeesluizen (wat snel minstens vijf jaar zal duren), zal de haven echter ontoegankelijk zijn, wat een dramatische economische impact zou hebben en dus niet toelaatbaar is. Wij wensen daarom een **extra alternatief** naar voor te schuiven dat **verder bouwt op het alternatief "sluis".** Hierbij worden twee nieuwe havendammen voorgesteld in het verlengde van de bestaande havendammen. In onze visie dient de nieuwe oostelijke havendam oostwaarts afgebogen te worden, waardoor bijkomende ruimte (incl. nieuwe kades) wordt gecreëerd in een zone die verder verwijderd is van het toeristische en historische stadscentrum van **Oostende**. De bouw van deze nieuwe voorhaven moet voorafgaandelijk gebeuren aan de bouw van de nieuwe zeesluizen, zodat er nieuwe ruimte wordt gecreëerd voor de hervestiging van de getroffen bedrijven tijdens de bouw van de sluizen. De twee zeesluizen dienen te bestaan uit één grote sluis voor de zeeschepen en één kleine(re) sluis voor visserijschepen, pleziervaartuigen, recreatieve vaart, enz. Ook tijdens de bouwwerken moeten deze kleine(re) vaartuigen steeds op zee kunnen blijven gaan, zelfs als zij dan in de toekomstige achterhaven gelegen zullen zijn.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type en de dimensies van de maatregelen (bijvoorbeeld voor het alternatief met de dubbele sluis in de voorhaven van Oostende) leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wanneer bijkomende kustbeschermingsmaatregelen nodig zijn, zal een ontwerp op projectniveau gemaakt worden waarbij ook de ruimtelijke inpassing en de impact op bestaande infrastructuur zal bekeken worden op het niveau van de huidige havenactiviteiten. Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers. De voorgestelde variant op het redelijke alternatief 'sluis' omvat bijkomend de creatie van nieuwe havenactiviteiten voor de sluis (in de voorhaven). Het strategische beleidsplan Kustvisie heeft echter niet als doelstelling om nieuwe economische activiteiten te ontwikkelen. De zeewaartse uitbreiding van de Haven van Oostende vormt op dit moment de wens van de haven, maar kan momenteel nog niet als beslist beleid worden beschouwd. Deze extra benodigde ruimte wordt daarom niet voorzien in het 'lint' van het redelijke alternatief 'sluis'. Het voorgestelde kustbeschermingslint hypothekeert de voorgestelde economische havenuitbreiding echter niet. Wanneer in de toekomst een dergelijke havenuitbreiding beslist beleid wordt, kan dit eenvoudig mee opgenomen worden in het kustbeschermingslint. De eventuele extra kosten die dit in kader van kustbescherming met zich mee zal brengen, dienen dan wel in de MKBA van deze havenuitbreiding meegenomen te worden. Om de nautische bereikbaarheid van de hele haven te waarborgen, is dit echter geen wenselijk alternatief. De reden dat in het redelijke alternatief 'sluis' twee even grote sluizen worden voorgesteld, is net om te waarborgen dat bij onderhoud of bij defect van één van de twee sluizen, de nautische bereikbaarheid van de haven voor alle types schepen ten allen tijde gewaarborgd blijft. Bovendien wordt in deze strategische fase van Kustvisie gewerkt met voorbeelduitwerkingen met indicatieve sluizen waarbij grootteorde dimensies zijn bepaald. De uitwerking van de precieze lay-out van een sluizencomplex, inclusief ontwerpdimensies en het eventueel opdelen in een grote en kleine sluis, zijn onderdeel van een ontwerpoefening op projectniveau. Het geïntegreerd onderzoek en de MKBA bepalen de impact van het alternatief 'sluis' op de huidige economische activiteiten. Indien blijkt dat er bijkomende maatregelen zijn aangewezen om de huidige activiteiten te kunnen verderzetten, zal dit als aanbeveling uit de MKBA komen. In een latere fase dient dan bijkomend onderzoek te worden uitgevoerd, over hoe er wordt omgegaan met het verlies van haventerreinen en/of activiteiten, rekening houdend met economische ontwikkelingen en beschikbare toekomstvisies. Dit onderzoek kan pas gevoerd worden eens het voorkeursalternatief voor de Haven van Oostende gekend is.									
S020.22	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Algemeen	Ongeacht de keuze voor een bepaald alternatief, mag er **geen havenareaal verloren gaan** door de bouw van de beschermingsmaatregelen tegen de zeespiegelstijging. Het ruimtebeslag voor dergelijke infrastructuren moet zo compact en beperkt mogelijk zijn en de bedrijven die momenteel in de haven gehuisvest zijn moeten minstens dezelfde beschikbaarheid behouden van hun huidige locatie en ruimte-inname	randvoorwaarde - de doelstelling is inderdaad de optimale inpassing van de kansrijke kustbeschermingsmaatregelen									
S020.23	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Procedure / proces	Adaptiviteit en flexibiliteit doorheen het hele proces zal ook in Oostende uitermate belangrijk. **Bijkomende inzichten moeten altijd kunnen leiden tot bijsturing van de plannen indien nodig of wenselijk**.	Voor het voorkeursalternatief van het strategisch beleidsplan Kustvisie zal voor elke strandzone en elke kusthaven een stappenplan met een bijhorend actieplan op hoofdlijnen worden opgesteld. Op basis daarvan zal ook een concreet actieplan 2025-2034 opgesteld worden. Dit zal door een nog nader te bepalen governance structuur worden aangestuurd en opgevolgd. Het op regelmatige tijdstippen opmaken van een volgend concreet actieplan dat stapsgewijs op het effectieve tempo van de zeespiegelstijging het strategische voorkeursalternatief realiseert maakt hier onderdeel van uit. Indien de aannames voor het voorkeursalternatief (of Kustvisie) wijzigen zal op dat moment moeten worden bekeken hoe men hiermee verder om dient te gaan, zonder hierbij kansrijke kustbescherming in het gedrang te brengen (kader van ambities).									
S020.24	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Aangezien de **haven van Oostende** vlakbij het toeristische en historische stadscentrum van Oostende ligt, is het belangrijk dat er draagvlak wordt gecreëerd voor het te kiezen alternatief. De **aansluitende strandzone zal zeer goed ingepast moeten worden in het finaal gekozen alternatief**.	Met het co-creatietraject en met de terinzagelegging zijn alle stakeholders bevraagd over de redelijke alternatieven (en hebben verschillende betrokken instanties deze ook vorm gegeven) en de onderzoeken(-smethodiek). Kustvisie betreft de ruimte waarbinnen kansrijke kustbescherming op termijn zal moeten worden gerealiseerd. Het doet nog geen uitspraak over welke de maatregelen zullen zijn. Dit zal gebeuren op projectniveau. Hiertoe dient inderdaad betrokkenheid van stakeholders (draagvlak) gegarandeerd worden ten behoeve van een goede ruimtelijke inpassing. Hiertoe zullen de geldende procedures worden ingezet, dewelke op vandaag eveneens voorzien in inspraak/advies.									
S020.25	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Er is nog geen enkel zicht op het prijskaartje van de benodigde infrastructuur en aanpassingswerken. Ook hier kunnen de kosten voor het ophogen van kades of terminals niet afgewenteld worden op de bedrijven.	Kustvisie doet op vandaag nog geen uitspraak over wie deze kosten of zich zal (moeten) nemen, nog over de verdeling van deze kosten.									
S020.26	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen	Procedure / proces	De mogelijkheid van een zeewaartse uitbreiding van de haven van Oostende in het kader van Kustvisie dient ingekleurd te worden in het nieuwe toekomstige Marien Ruimtelijke Plan van de federale overheid.	Vanuit Kustvisie worden er geen aanmelding gedaan voor ruimte in het MRP in kader van uitbreidingen van havens die niet gerelateerd zijn aan de kustbescherming. Dit dient door de betrokkenen te gebeuren.									
S020.27	belangen-vereniging	VOKA - West-Vlaanderen		Het finale alternatief voor de haven van Oostende dient eveneens te passen binnen de globale toekomstvisie en strategische plannen van zowel de Vlaamse overheid als het havenbestuur van Port of Oostende.	Het is de intentie van de Vlaamse Overheid om samen met de zeehavens (Oostende en Zeebrugge) een strategische visie op te stellen. Hierover zal in het najaar van 2023 verder duidelijkheid over worden verschaft.									
S021.1	Bedrijf	Port of Oostende		Geachte, In bijlage bezorgen wij u het advies van Haven Oostende aangaande onderstaande adviesvraag. Wij verwijzen hierbij eveneens naar het besluit van het College van Burgemeester en Schepenen hieromtrent, dat eveneens in bijlage werd toegevoegd Kan u ons de goede ontvangst bevestigen? Vriendelijke groeten,	Bijlage wordt beantwoord in inspraak S025									
S021.2	Bedrijf	Port of Oostende		Geachte, Naar aanleiding van uw adviesvraag omtrent de kennisgevingsnota van het plan- MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie (PL0297), delen wij U onderstaand ons advies mede: **Algemeen** Haven Oostende beperkt zich in dit advies tot de delen van het project Kustvisie die betrekking hebben op de haven van Oostende en de onmiddellijke omgeving. Haven Oostende stelt voor een bijkomend redelijk alternatief op te nemen bij het opstellen van het plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie. Dit alternatief is een variant op de oplossing "Sluis", voorgesteld door het consortium Hoogtij(d), dat alle voordelen van deze oplossing combineert met de handhaving van de economische belangen van de haven. Verder verzoekt Haven Oostende eveneens bijkomende effecten en invloeden mee te nemen bij het opstellen van het plan-MER.	Worden hieronder individueel beantwoord									
S021.3	Bedrijf	Port of Oostende		**Voorafgaand traject** Haven Oostende nam actief deel aan de werkbanken en klankbordgroepen tijdens het voorbereidend co-creatief onderzoekstraject Kustvisie. Bij vijf gelegenheden maakte Haven Oostende na deelname aan de zittingen aansluitend schriftelijke commentaar over aan de projectleiding. Haven Oostende stelde vast dat met die commentaren weinig rekening werd gehouden en heeft vooral problemen met het feit dat er in geen enkel document enige verwijzing gemaakt wordt naar de fundamentele opmerkingen van Haven Oostende. Dit is zonder meer in tegenspraak met de proactieve en constructieve dialoog over inhoudelijke aspecten die de projectleiding wil nastreven. De opmerkingen van Haven Oostende zijn nochtans dermate belangrijk dat ze bij het negeren ervan de economische toekomst van de haven hypothekeren. Nochtans stelt de projectleiding de verschillende belangen aan de kust te willen verzoenen, zowel economisch, ecologisch als sociaal. Algemeen wordt vastgesteld dat de belangen van de commerciële haven van Oostende miskend worden. De haven wordt door het consortium vooral aanzien als een jachthaven binnen een gebied in stedelijke ontwikkeling. Nochtans is het economisch belang van Haven Oostende zeer duidelijk. Volgens het rapport Economic importance of the Belgian maritime and inland ports van de Nationale Bank van België bedraagt de toegevoegde waarde van Haven Oostende 1232 miljoen euro in 2022. De haven zorgt voor een tewerkstelling van 5278 directe VTE's en 4372 indirecte VTE's. Daarmee bewijst Haven Oostende haar rol als waardecreator in de regio. Haven Oostende werd in het Strategisch Plan van de Vlaamse regering (augustus 2005) aangeduid als economische poort voor Vlaanderen en de Oostendse regio. Ook in de Vlaamse Havenstrategie (december 2021) wordt de rol van Haven Oostende in het Vlaamse havenlandschap toegelicht. Haven Oostende staat erop dat de **sociaaleconomische impact van de havenactiviteiten benoemd worden** als bijzonder aandachtspunt waarmee in het vervolgproces van het project Kustvisie, waaronder het opstellen van een plan-MER, wordt rekening gehouden. Op de vergaderingen bleek dat de bedreiging van de zeespiegelstijging voor de haven moeilijk inschatbaar was voor de stakeholders en het studieconsortium. Er wordt weinig rekening gehouden met de **economische en maatschappelijke waarde van Haven Oostende** voor de regio. Door de opdrachtgever werd gesteld dat het project Kustvisie geen havenstrategie in overweging kan nemen. Daarom wordt hierna bijkomende toelichting verstrekt die de drie (vier) voorgestelde beschermingsstrategieën in het kader van de zeespiegelstijging meer in detail toetst aan de strategie van Haven Oostende.	De zorgen van Port of Oostende nemen wij ter harte. Het socio-economische belang van de haven van Oostende spreekt uit de genoemde getallen. In de beschrijving van de referentiesituatie van MER en MKBA zullen de getallen worden opgenomen. In het MER worden volgende zaken aangaande het sociaal-economsich belang onderzocht: onder Ambitie 2 Toekomstgericht lint – Socio-economische synergieën In kader van ruimte voor economische processen wordt een beoordeling gemaakt voor: Ruimte voor economische processen wordt een beoordeling gemaakt voor: •Haveninfrastructuur – hinder tijdens werken: mate waarin de werken aan de kustbeschermingsmaatregelen in de zone of nabijgelegen zones tot hinder leidt voor de werking van de haven. Dit gaat over de mate waarin de haven kan blijven functioneren zoals voorheen. Of de mate waarin er hinder ondervonden wordt door beperking van de scheepvaart, het niet beschikbaar zijn van bepaalde kadetereinen, etc. •Haveninfrastructuur – condities en werkbaarheid: mate waarin de condities (golven, getij, stromingen) in de zone veranderen en daarmee invloed hebben op de werkbaarheid voor de schepen in de haven of leiden tot een hoger of lager risico op schade van schepen en werkingsinfrastructuur zoals kranen •Haveninfrastructuur – compatibiliteit met havenontwikkelingen (combinatie met havenonwtikkelingen en -uitbreidingen): mate waarin een bepaalde beschermingsstrategie voor de haven nog vrijheid laat voor toekomstige ontwikkelingsplannen van de haven. Dit gaat met name over in welke mate de oplossing 'no regret maatregelen' zijn en is daarmee vooral gelinkt aan de opbouw van het stappenplan voor havens •Scheepvaart : mate waarin de beschermingsstrategie van de vier zeehavens effect (positief/negatief) kan hebben op functies met betrekking tot scheepvaart op zee en binnen het havengebied (incl. commerciële vaart, recreatieve visserij, pleziervaart en zeiljachten). En ook op de uitvoering van reddingsoperaties op zee (kustwacht) en beloodsing. Dit criterium omvat het aspect van de doorlooptijd doorheen de haven, het vrijwaren van de doorgang en havengeul, het vaartraject doorheen de haven en nautische aspecten met betrekking tot de algemene toegankelijkheid (waaronder bijvoorbeeld de invloed of nood aan getijvensters) en navigeerbaarheid binnen de haven									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
					•Andere commerciële functies binnen de havens (winkel-, parkeer- of evenementzone) : mate waarin de beschermingsstrategie van de vier zeehavens effect (positief/negatief) kan hebben op functies met betrekking tot andere commerciële activiteiten, zoals winkels, openbare ruimte en parkeergelegenheden. Dit criterium omvat zowel ruimtelijke aspecten (zoals eventuele overlap met havenzones die op heden voor deze functies dienen) als geschiktheid (zoals mogelijkheden om deze functies duurzaam in te richten of een zone in te richten voor meervoudig gebruik) Belangrijker is dat wij de impact van de alternatieven op de activiteiten onderzoeken in de maatschappelijke kosten-batenanalyse. Dit doen wij op verschillende manieren (niet-uitputtend). 1) We kijken naar de effecten op de scheepvaart (wachttijden, toegankelijkheid havens, etc). 2) de effecten van een eventuele ruimtereservering op gebruikers. Zo worden de belangen van de haven meegenomen in de afweging. In de onderzoeksnota is ook toegelicht welke effecten zullen worden onderzocht.									
S021.4	Bedrijf	Port of Oostende		**Voorgestelde oplossingen binnen de kennisgevingsnota - onderzoeksnota** **<u>Open Havenmond (met sprong naar stormvloedkering)</u>** Bij de oplossing open havenmond wordt de bescherming tegen de zeespiegelstijging gerealiseerd door rond het tijgedeelte van de haven stormmuren te bouwen. Om te vermijden dat de haventerreinen onder water komen worden deze terreinen opgehoogd met dezelfde hoogte als de zeespiegelstijging. Bij een zeespiegelstijging van 3m wordt voorgesteld de terreinen, bv de REBO-terminal, met drie meter op te hogen. Doet men dat niet dan komen de terreinen bij elk hoog water, dat in die situatie (+7,30)TAW bedraagt, onder water. Deze terreinen zijn dus zonder ophoging niet bruikbaar. Om dezelfde bruikbare omstandigheden als vandaag te garanderen moeten ook de kaaimuren aangepast worden. De meest voor de hand liggende oplossing bestaat erin om de kaaien te herbouwen aangepast aan de nieuwe situatie voor de bestaande kaaien. Het is duidelijk dat dit een zeer groot en omslachtig werk is dat een ruime bouwtijd zal vergen. Het probleem hierbij is dat Haven Oostende zijn commerciële activiteiten gedurende die periode onmogelijk kan stop zetten. Tijdelijk uitwijken naar een andere plaats is ook geen optie omdat die plaats er niet is. Ook bij het inpassen van een sprong naar een stormvloedkering na +1m zeespiegelstijging blijven deze beperkingen aanwezig. De terreinen dienen nog steeds opgehoogd te worden en de kaaien dienen nog steeds herbouwd te worden. Hierbij komt dan nog dat bij de bouw van de stormvloedkering de toegang tot het tijgedeelte ten zuiden van de constructie sterk bemoeilijkt wordt.	Beoordeling van redelijk alternatief door de Haven van Oostende in functie van bouwtijd/bruikbaarheid/commerciële activiteiten van de haventerreinen i.r.t. ZSS. Dit maakt onderdeel uit van het geïntegreerd onderzoek dat nu zal worden opgestart. Hierbij wordt opgemerkt dat het ophogen van bestaande terreinen niet als onuitvoerbaar wordt geacht. Het betreft inderdaad een groot en omslachtig werk, maar onmogelijk is het niet.									
S021.5	Bedrijf	Port of Oostende		**<u>Stormvloedkering</u>** Bij de oplossing stormvloedkering wordt de bescherming tegen de zeespiegelstijging gerealiseerd door in de omgeving van de Halve Maan een constructie te bouwen die bij een aangekondigde storm gesloten wordt zodat de golven de haven niet meer binnen dringen. Dergelijke constructie wordt momenteel gebouwd in de haven van Nieuwpoort. Aangezien de stormvloedkering alleen bij grote stormen wordt gesloten moeten de stormmuren rond de tijzone van de haven en de haventerreinen ook nog opgehoogd worden maar wel iets minder. In het voorbeeld van de REBO-terminal worden de terreinen met 2,30m opgehoogd, in plaats van 3,00m, om dezelfde uitbatingsvoorwaarden te hebben. Het is duidelijk dat dit een nog groter en moeilijker werk is dat eveneens een ruime bouwtijd zal vergen. Ook bij die oplossing komen de commerciële activiteiten onder druk te staan. Tijdelijk uitwijken naar een andere plaats is ook hier geen optie omdat die plaats er niet is.	Beoordeling van redelijk alternatief door de Haven van Oostende in functie van bouwtijd/bruikbaarheid/comerciële activiteiten van de haventerreinen i.r.t. ZSS. Dit maakt onderdeel uit van het geïntegreerd onderzoek dat nu zal worden opgestart. Hierbij wordt opgemerkt dat het ophogen van bestaande terreinen niet als onuitvoerbaar wordt geacht. Het betreft inderdaad een groot en omslachtig werk, maar onmogelijk is het niet. Aanvullend, Kustvisie doet geen uitspraak over de aanlegfase.									
S021.6	Bedrijf	Port of Oostende		**<u>Sluis</u>** Bij de oplossing sluis wordt de bescherming tegen de zeespiegelstijging gerealiseerd door in de omgeving van de Halve Maan een zeesluis te bouwen. Deze sluis houdt dan niet alleen de verhoogde waterstanden van het getij maar ook de stormvloeden tegen. Het grote voordeel van deze oplossing is dat alle beschermingsmaatregelen ten zuiden van de sluis, stormmuren en ophoging terreinen, overbodig worden. De situatie zoals die zich vandaag voordoet blijft behouden. De stad en de haven worden gespaard van jarenlange werven met alle hinder die deze veroorzaken. Gedurende de bouw van de nieuwe sluis, toch minstens vijf jaar, wordt de haven slechts beperkt toegankelijk wat een belangrijke economische beperking betekent. Na de voltooiing van de nieuwe sluis verliest de haven 3150m tijgebonden kaai. Dit zijn commerciële kaaien die nu geëxploiteerd worden. Dit zou een zware terugval betekenen voor Haven Oostende als economische toegangspoort voor Vlaanderen en de Oostendse regio. Dit is natuurlijk niet aanvaardbaar.	Beoordeling van redelijk alternatief door de Haven van Oostende in functie van bouwtijd/bruikbaarheid/comerciële activiteiten van de haventerreinen i.r.t. ZSS. Dit maakt onderdeel uit van het geïntegreerd onderzoek dat nu zal worden opgestart.									
S021.7	Bedrijf	Port of Oostende		**<u>Gecombineerd alternatief met uitgestelde keuze</u>** In dit alternatief wordt de keuze voor één van de vorige drie alternatieven (beperkt) uitgesteld. Het uitstellen van de keuze biedt geen wezenlijk verschil voor wat betreft de negatieve invloed op de commerciële activiteiten binnen Haven Oostende.	Beoordeling/vergelijking van redelijk alternatief(ven) door de Haven van Oostende. Dit maakt onderdeel uit van het geïntegreerd onderzoek dat nu zal worden opgestart en de trechtering tot het voorkeursalternatief.									
S021.8	Bedrijf	Port of Oostende		**Aanvullende deelonderzoeken binnen het project Kustvisie** Het geïntegreerd onderzoek van de verschillende redelijke alternatieven wordt door het consortium zeer volledig uitgevoerd en bestaat uit verschillende deelonderzoeken. Hierbij wordt niet enkel gekeken naar de effecten van de alternatieven op de gevolgen van de zeespiegelstijging maar er wordt ook breder vanuit verschillende perspectieven afgetoetst. Bij die deelonderzoeken wordt ook een strategische Maatschappelijke Kosten- Batenanalyse (MKBA) uitgevoerd. Zonder twijfel zal hieruit blijken dat de voorgestelde alternatieven zeer negatief zullen scoren voor de economische ontwikkeling van Haven Oostende en bijgevolg niet zullen weerhouden worden. De opname van een bijkomend redelijk alternatief is dus noodzakelijk.	Voorafname op de resultaten van het MKBA.									
S021.9	Bedrijf	Port of Oostende		**Oplossing Haven Oostende** Omdat de drie (vier) voorgestelde redelijke alternatieven een onaanvaardbare terugval van de haven als commerciële haven en economische poort van Vlaanderen betekenen stelt Haven Oostende een **bijkomend redelijk alternatief** voor dat ter gelijker tijd de haven en de stad Oostende beschermt tegen de zeespiegelstijging en de economische en maatschappelijke waarde van de haven respecteert. Dit alternatief is een variant van de oplossing “sluis”. Het creëert bijkomende ruimte ter vervanging van het tijgebied dat verloren gaat. Het voorgestelde bijkomend alternatief vertrekt van de oplossing “sluis“ voorgesteld door het consortium, zijnde twee havendammen in het verlengde van de bestaande havendammen. Aangezien het gebrek aan ruimte voor de hervestiging van de bestaande activiteiten het probleem is voorziet het alternatief deze ruimte aan de Oostzijde van de havenuitbreiding. De nieuwe Oostelijke havendam wordt hiertoe Oostwaarts afgebogen. Voor de hervestiging van de bestaande activiteiten is een terrein nodig van 65 ha met 2500m kaai. Dit alternatief combineert alle voordelen van de oplossing “sluis“ (geen werken aan de grens met de stadskern, Oost-West verbinding voor voetgangers en fietsers, ...) met ruimte creatie voor de havenactiviteiten in een zone verder verwijderd van de stadskern en de Oosteroever. Met deze infrastructuur kan Haven Oostende zijn economische en maatschappelijke rol als economische poort van Vlaanderen verder vervullen. Het is evident dat deze zeewaartse compensatie voor de haventerreinen die gedurende de bouw van de sluis niet bruikbaar zijn voorafgaandelijk aan de bouw van deze zeesluis dient te gebeuren, zoniet wordt de economische neergang van Haven Oostende met een directe en indirecte werkgelegenheid van circa 10.000 VTE een realiteit.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wanneer bijkomende kustbeschermingsmaatregelen nodig zijn, zal een ontwerp op projectniveau gemaakt worden waarbij ook de ruimtelijke inpassing en de impact op bestaande infrastructuur zal bekeken worden op het niveau van huidige havenactiviteiten. Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers. De variant op het alternatief ‘sluis’ zoals deze nu wordt voorgesteld door de Haven van Oostende, omvat als onderdeel van het alternatief een creatie van nieuwe havenactiviteiten voor de sluis (voorhaven). Het strategische beleidsplan Kustvisie heeft echter niet als doelstelling om nieuwe economische activiteiten te ontwikkelen. De zeewaartse uitbreiding van de Haven van Oostende vormt op dit moment de wens van de haven, maar kan momenteel nog niet als beslist beleid worden beschouwd. Op basis van deze beide argumenten, wordt de variant van de oplossing ‘sluis’ zoals de haven van Oostende het voorstelt, niet als een redelijk alternatief beoordeeld. Indien uit het geïntegreerd onderzoek en dan vooral uit de MKBA zou blijken, dat de impact van het alternatief ‘sluis’ op de economische ontwikkelingen van die aard is dat er maatregelen zullen dienen genomen kan dit als aanbeveling uit de MKBA komen. In een latere fase dient dan bijkomend onderzoek te worden uitgevoerd, van hoe er wordt omgegaan met het verlies van haventerreinen en/of activiteiten. Dit onderzoek kan pas gevoerd worden eens het voorkeursalternatief voor de Haven van Oostende gekend is.									
S021.10	Bedrijf	Port of Oostende		**Bijkomend mee te nemen invloeden en effecten** Er wordt in het project weinig rekening gehouden met de **realisatiemogelijkheden van de voorgestelde werken**. Voor de aanleg van de nieuwe stranden is dit een haalbaar probleem omdat die grotendeels vanop zee en het strand zelf verwezenlijkt worden. Anders is het gesteld met de aanleg van “harde“ infrastructuur. Waar en hoe zal men de bouwplaatsen inrichten? De plaatsen die bij de bouw van de bestaande havendammen in Oostende ingenomen werden rond het Vuurtorendok zijn ingenomen door stedelijke ontwikkeling. De bouw van de keermuren in de stad zou de stad gedurende jaren in een werf transformeren. Is dit aanvaardbaar? Het bijkomend alternatief van Haven Oostende komt ook tegemoet aan dit onderschatte probleem: het maakt de bouw van keermuren in de stad overbodig en het creëert ruimte buiten de bestaande haven om een bruggenhoofd te bouwen om de zeespiegelstijging gespreid in de tijd aan te pakken. Haven Oostende acht het dan ook noodzakelijk dat bij het opstellen van de plan-MER rekening gehouden wordt met deze bezorgdheden en stelt voor een aantal bijkomende invloeden en effecten mee te nemen in de beoordeling.	Hinder tijdens de werken wordt als criterium onderzocht. In dit criterium wordt het volgende onderzocht: mate waarin de werken aan de kustbeschermingsmaatregelen in de zone of nabijgelegen zones tot hinder leidt voor de werking van de haven. Dit gaat over de mate waarin de haven kan blijven functioneren zoals voorheen. Of de mate waarin er hinder ondervonden wordt door beperking van de scheepvaart, het niet beschikbaar zijn van bepaalde kadeterreinen, etc. Dit aspect komt dus aan bod binnen het plan-MER. Echter blijft het een MER op strategisch niveau, waarbij niet alle tijdelijke effecten tijdens de bouwfase dienen te worden onderzocht.									
S021.11	Bedrijf	Port of Oostende		**<u>Scoped-out effecten</u>** Bij de scoped-out effecten zijn de effecten zoals omgevingsgeluid, trillingen en impact op mens en gezondheid **tijdens de aanlegfase** aangegeven als zijnde uitgesloten uit de studie omdat deze niet relevant zouden zijn op strategisch niveau en/of makkelijk gemilderd zouden kunnen worden. Nochtans heeft de keuze op strategisch niveau, zoals hierboven aangegeven, wel degelijk een invloed op deze effecten tijdens en na de bouwfases. Haven Oostende verzoekt dan ook om de effecten op omgevingsgeluid, trillingen en impact op mens en gezondheid ook mee te nemen bij de te onderzoeken en te beoordelen effecten, minstens voor wat betreft de invloed van de keuze van de redelijke alternatieven voor Haven Oostende op deze effecten.	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. De effecten in de bouwfase voor de verschillende alternatieven worden als niet-onderscheidend en tijdelijk van aard beoordeeld en worden daarom niet op een strategisch niveau meegenomen. Het bouwen van een sluis of een stormvloedkering zullen gelijkaardige effecten inzake geluidshinder, stofhinder, trillingshinder, ... tot gevolg hebben. De effecten van de noodzakelijke ophogingen in de haven en langsheen de kern van Oostende, kunnen zone per zone aangepakt worden, waardoor de effecten voortschrijdend kunnen zijn en tijdelijk van aard. Op basis hiervan wordt het niet noodzakelijk geacht om deze effecten op een strategisch niveau te onderzoeken. Bovendien zijn er momenteel nog geen detailontwerpen gekend, waardoor het zeer moeilijk is om de effectieve verstoringseffecten te kunnen inschatten.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S021.12	Bedrijf	Port of Oostende		**Scoped-in effecten** Voor wat betreft de scoped-in effecten uit de onderzoeksnota dient opgemerkt te worden dat bij de subambities '13. Gericht op evenwichten én noden' en '15.Gedragen' wordt verwezen naar de onderzoeksnota en wordt aangegeven dat dit geen onderdeel vormt van het plan-MER. Het uitsluiten van deze criteria uit de scoped-in effecten kan enkel aanvaard worden wanneer in de onderzoeksnota de effecten van deze subambities voldoende onderzocht zijn, hetgeen duidelijk niet zo is. In voorgaande uiteenzetting werd duidelijk gemaakt dat de voorgestelde alternatieven voor Haven Oostende niet gericht zijn op kosten en baten evenwichten en noden, noch gedragen zijn door Haven Oostende. Haven Oostende verzoekt dan ook deze subambities mee te nemen in de scoped-in effecten van het plan-MER.	Subambitie 13. Het lint streeft steeds naar een duurzaam evenwicht tussen aanleg, onderhoud en baten. De bijhorende investerings- en onderhoudskosten zijn sociaaleconomisch én maatschappelijk verantwoord. Hierbij wordt maximaal gezocht naar een evenwicht tussen alle mogelijke kosten en baten & lasten en lusten, afgestemd op de lokale noden en wensen. Subambitie 15. Door onderlinge afstemming tussen de diverse belanghebbenden wordt op zoek gegaan naar algemene gedragenheid. Win-winoplossingen voor een maximum aantal partijen staan hierbij centraal. Met haar adaptieve karakter, dat het lint toelaat mee te groeien met wijzigende wensen en noden, geeft het lint toekomstige generaties een stem. Het aspect 'gedragenheid' wordt niet meegenomen in het plan-MER als criterium. In het co-creatie onderzoekstraject (werkbanken) is een intensief participatief traject gelopen waarbij in een beschermde ruimte stakeholders met elkaar en het projectteam in overleg zijn gegaan om voor en nadelen van alternatieven te bespreken, dit op basis van de in de fase van co-creatie gevoerde onderzoeken. Het resultaat zijn de redelijke en niet-redelijke alternatieven. Dit kan inderdaad niet beschouwd worden als een finale besluitvorming rond gedragenheid. Hiertoe is eveneens inspraak en advies (periode van terinzagelegging), het geïntegreerd onderzoek en vervolgens het openbaar onderzoek nodig om te komen tot een gedragen strategisch beleidsplan Kustvisie. Zoals beschreven in de onderzoeksnota zal de evaluatie van de alternatieven gebeuren op basis van het geheel aan onderzoeken (plan-MER, MKBA, ondersteunende onderzoeken), waarbij de alternatieven aan het kader van ambities getoetst worden.									
S021.13	Bedrijf	Port of Oostende		**ANIP Noordzee** In het ANIP Noordzee (Algemeen Nood- en InterventiePlan voor de Noordzee) is Haven Oostende opgenomen als vluchthaven en zijn er eveneens aanlandingsplaatsen aangeduid in het kader van een medische evacuatie op zee. Het tijgebonden karakter speelt hierbij een cruciale rol in de vlotte bereikbaarheid. Het bouwen van een stormvloedkering of sluis zonder bijkomende tijgebonden ruimte te creëren zou betekenen dat er in geval van calamiteiten op zee er onvoldoende beschikbare vluchtplaatsen en aanlandingsplaatsen beschikbaar zijn. Haven Oostende verzoekt dan ook om het ANIP Noordzee mee op te nemen bij het wetgevend kader en de beoordeling van de effecten.	De impact op het ANIP (Algemeen Nood en InterventiePlan) werd niet meegenomen in de beoordeling. Wel meegenomen was de rol van Oostende MRCC in SAR (search and rescue) waarbij op de werkbanken werd gevraagd om een (kleine) ruimte buiten eventuele SVK of sluis te voorzien, om reddingsboten daar te kunnen laten vertrekken/aanmeren. Dit is aanzien als een ontwerp voorwaarde (bij alternatieven sluis en SVK).									
S021.14	Bedrijf	Port of Oostende		**Besluit** Haven Oostende verzoekt dat bij het opstellen van het plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie er een bijkomend redelijk alternatief opgenomen wordt, dat garandeert dat de beschikbare economische ruimte van Haven Oostende niet vermindert. Dit alternatief is een variant op de oplossing "Sluis", voorgesteld door het consortium Hoogtij(d), dat de voordelen van deze oplossing combineert met het behoud van toekomstige economische ontwikkelingen van de haven. Haven Oostende verzoekt eveneens de effecten op omgevingsgeluid, trillingen en impact op mens en gezondheid ook mee te nemen bij de scoped-in effecten, minstens voor wat betreft de invloed van de keuze van de redelijke alternatieven voor Haven Oostende op deze effecten. Verder verzoekt Haven Oostende de subambities '13. Gericht op evenwichten én noden' en 15. Gedragen' mee te nemen in de scoped-in effecten. Haven Oostende verzoekt eveneens het ANIP Noordzee mee op te nemen bij het wetgevend kader en de beoordeling van de effecten.	De conclusie van bovenstaande									
S022.1	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Geachte heer, mevrouw, Beste mevrouw Franck, Gelieve in bijlage de opmerkingen van de dienst Marien Milieu (DG Leefmilieu) met betrekking tot de kennisgevingsnota Kustvisie te vinden. Bedankt om hiermee rekening te houden bij de opstelling van het ontwerp plan-MER. Met vriendelijke groeten,										
S022.2	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Opmerkingen dienst Marien Milieu (DG Leefmilieu) over de kennisgevingsnota Kustvisie Vanuit het beleidsveld had de dienst Marien Milieu graag volgende opmerkingen en suggesties gegeven over de kennisgevingsnota Kustvisie van de Vlaamse Overheid – Departement Mobiliteit en Openbare werken in samenwerking met Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust.										
S022.3	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Door de omvang (zowel in tijd als in ruimte) van het strategisch beleidsplan is het een hele uitdaging om een goede evaluatie te maken van de milieu impact. Toch is het van belang om, bij het ontwikkelen en uitvoeren van een dergelijk plan, en al haar alternatieven, goed na te gaan wat de mogelijke milieu impact is zodat de verdere concretisering steeds gebeurt met aandacht voor het milieu.										
S022.4	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Met betrekking tot de omvang van het gebied vormt de overgang land-zee een uitdaging gezien dit vereist dat twee heel verschillende ecosystemen, het mariene en het terrestrische, in rekening gebracht moeten worden evenals de connectiviteit tussen beide. Binnen de Belgische context komt daar de uitdagende bevoegdheidsverdeling bovenop waarbij **Vlaanderen verantwoordelijk is voor het terrestrische milieubeleid en de federale overheid voor het mariene milieubeleid**.	nodige afstemming (structuur) dient gegarandeerd									
S022.5	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Vanuit de dienst Marien Milieu vragen we extra aandacht voor de juridische verplichtingen die gelden voor het Belgische deel van de Noordzee. In de kennisgevingsnota wordt duidelijk verwezen naar de verplichtingen met betrekking tot de passende beoordeling voor zowel de mariene als de terrestrische natuurgebieden en de mariene strategie. In '5.2.6 **Toets aan de Kaderrichtlijn Water' wordt echter geen expliciete melding gemaakt van de kustwateren** hoewel ze eveneens onder de verplichtingen van deze richtlijn vallen. Vanuit de dienst Marien Milieu vragen we bijgevolg ook zeker de kustwateren mee te nemen in deze toets. Daarnaast is er voor de zeegebieden ook een besluit over **soortenbescherming**, het koninklijk besluit van 21/12/2001 betreffende de soortenbescherming in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België; dat best ook meegenomen wordt.	De kustwateren worden meegenomen in de toets aan de Kaderrichtlijn Water. (Het besluit) soortenbescherming in de zeegebieden wordt meegenomen in de beoordeling.									
S022.6	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Vanuit de dienst Marien Milieu vragen wij ook de effecten (met nadruk op stromingspatronen en erosie/sedimentatie) ter hoogte van de Paardenmarktsite met extra aandacht te onderzoeken gezien deze effecten op hun beurt milieu-, gezondheids- en veiligheidsrisico's kunnen inhouden.	Binnen het hydromorfologisch onderzoek bestuderen we met het 2 dimensionaal model ook de stroming en het sedimenttransport in het kustgebied. Er wordt een grootschalig hydromorfologisch model ingezet dat in staat is de onderscheidende effecten te bepalen in verband met de impact van de redelijke alternatieven op de waterbeweging (waterstanden, golven, stromingen) en de sedimenttransportpatronen en bodemveranderingen voor zowel de zeebodem als het (nat) strand. Dit grootschalig hydromorfologisch model is een 2-dimensionaal proces gebaseerd model, waarin gewerkt wordt met de werkelijke bathymetrie en topografie. Hierdoor zitten alle geulen en banken en alle belangrijke morfologische features zoals de Paardenmarkt mee in het model. De focus van het grootschalige hydromorfologisch model ligt op het evalueren van de impact van de redelijke alternatieven bij een specifiek zeespiegelstijgingsscenario op korte en middellange termijn onder normale condities. Een reeks van berekeningen wordt uitgevoerd met het hydromorfologisch model voor de referentiesituatie en voor de redelijke alternatieven op het effect op waterstanden, stromingen, golven, sedimenttransport en morfologie te onderzoeken, bij verschillende mate van zeespiegelstijging (+1, +2 en +3m), en dit telkens voor een periode van 10 jaar per zeespiegelstijgingsscenario. Gegenereerde resultaten zijn typisch kaarten met de bodemligging op verschillende tijdstippen, kaarten met de bodemontwikkeling (sedimentatie/erosie patronen), volumeverandering in bepaalde zones, langstransporthoeveelheden langs de Vlaamse kust. De gemodelleerde effecten zijn steeds initiële en middellange termijneffecten rond het onderzochte zeespiegelstijging-scenario. De lange termijneffecten worden door experten kwalitatief ingeschat.									
S022.7	Overheid - Federaal	FOD Volksgezondheid		Op p. 62 van de kennisgevingsnota wordt ook de connectiviteit (horizontaal en verticaal) besproken. Hierbij willen we aanvullen dat de connectiviteit zee-strand-duinen-polders ook belangrijk is voor de gewone en de grijze zeehond (foerageren op zee en rusten aan land) en een aantal zeevogels zoals de sternen die eveneens op zee foerageren en waarvan de broedgebieden zich langsheen de kust bevinden.	ok									
S023	Overheid - Provinciaal	Provincie West-Vlaanderen - Ruimtelijke Planning		IDEM ALS S017	IDEM ALS S017									
S024.1	Overheid - Vlaams	Vlaamse Milieu-maatschappij		Beste Gelieve in bijlage het advies van de CIW op de kennisgevingsnota te vinden. Vriendelijke groeten										
S024.2	Overheid - Vlaams	Vlaamse Milieu-maatschappij		**Betreft: Wateradvies op vraag van Departement Omgeving Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en - projecten** **Adviesvraag kennisgevingsnota Plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie** Geachte In navolging van uw vraag van 02/05/2023 werd onderzocht of de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid akkoord kan gaan met de voorgestelde onderzoeksmethode in de kennisgeving van de milieueffectrapportage m.b.t de 'Adviesvraag kennisgevingsnota Plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie'.										
S024.3	Overheid - Vlaams	Vlaamse Milieu-maatschappij		**Projectomschrijving** Voorliggend document is de kennisgeving van het plan-MER dat zal opgesteld worden voor het Vlaams strategisch beleidsplan Kustvisie. In dat beleidsplan staan zowel de langetermijnvisie om de kust te blijven beschermen tegen de stijgende zeespiegel als een korte termijn actieplan 2025-2034 met stappen die nu al moeten gezet worden.										

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S024.4	Overheid - Vlaams	Vlaamse Milieu-maatschappij		**Opmerkingen** De CIW vraagt om bij het opstellen van het MER rekening te houden met volgende zaken: (a) Het effect op de peilen en het overstromingsregime van de landinwaartse waterlopen moet grondig onderzocht worden. De impact van de aanpassingen kan tot ver stroomopwaarts voelbaar zijn. Er moet dus zeker ver genoeg gekeken worden. (b) Er moet onderzocht worden tot waar er een effect van de verzilting kan zijn. (c) De toets aan de Kaderrichtlijn Water (Wezer-richtlijnen) moet niet enkel voor de waterlichamen waar hydromorfologische wijzigingen aan gebeuren nderzocht worden, maar ook meer stroomopwaarts. Alle waterlichamen, minstens tot aan de waterlichamen van 1e orde, waar een impact kan zijn, moeten getoetst worden. Indien er een afwijking zou moeten aangevraagd worden, is het heel belangrijk dat er een goed onderbouwd dossier is om de afwijking te ondersteunen. Zo moet er een uitgebreid alternatievenonderzoek gebeuren om aan te geven dat een alternatief niet mogelijk is.	(a) Kustvisie kijkt naar de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging en stromvloeden vanuit zee (1000-jarige storm). In Vlaanderen lopen er verschillende initiatieven die rond andere thema's zoals droogte, wateroverlast, verzilting etc. het kader en mogelijke maatregelen in kaart brengen. Denk bijvoorbeeld aan het Vlaams Klimaatadaptatieplan, stroomgebiedsbeheerplannen, het Vlaams reactief afwegingskader prioritair watergebruik, TOP Kustzone, projecten rond verzilting,… Binnen Kustvisie wordt voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen dus vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie. (b) In Kustvisie wordt de impact van +1, +2 en +3m zeespiegelstijging op de referentiesituatie bestudeerd (dus hoe wijzigt de huidige situatie bij zeespiegelstijging). Hierbij wordt de huidige situatie en het huidige beheer van het achterland aangenomen zonder wijzigingen en enkel het effect van zeespiegelstijging onderzocht. Wijzigingen in het beheer van de waterpeilen in de polders, verandering van voeding of extractie, wijzigingen in morfologie, etc. kunnen ieder zelf reeds een belangrijke impact op de verzilting hebben. De belangrijkste conclusies uit het onderzoek voor de referentiesituatie uit de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie: • De impact van zeespiegelstijging op verzilting in het achterland is hoofdzakelijk afhankelijk van de dikte van de aquifer en de breedte van de duinengordel. • Zeespiegelstijging heeft zeer beperkte impact aan de westkust door een beperkte dikte van de freatische aquifer en de aanwezigheid van brede duinen. • De impact wordt groter richting de oostkust door een grotere dikte van de freatische aquifer en of smallere duinen. Het is dus niet zo dat er extreme kwel ontstaat zodat de polders onder water lopen. Kustvisie zal als dusdanig dus niet tot verzilting leiden in het achterland. Integendeel, het zal bij het aanleggen van duinen juist voor een zekere buffering zorgen. De invloed van een duin als kustbeschermingsmaatregel op de verzilting wordt bepaald als de mate waarin het alternatief effect (positief/negatief) kan hebben op bestaande functies bepaald door de mate van buffering tegen de toename van het zoutgehalte in het grondwater door de zeespiegelstijging (c) In de toets aan de Kaderrichtlijn Water zal effectief alle waterlichamen besproken worden waar het plan een impact op zal hebben.									
S024.5	Overheid - Vlaams	Vlaamse Milieu-maatschappij		**Besluit** Er wordt een **gunstig advies** verleend **op voorwaarde dat rekening gehouden wordt met bovengenoemde opmerkingen**. Gelieve, conform artikel 8 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 inzake de watertoets, een afschrift van uw beslissing te bezorgen aan de CIW binnen de 10 kalenderdagen na het nemen van de beslissing. Hoogachtend	geen reactie vereist									
S024.6	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		Beste, Hierbij het advies van de Stad Oostende, Toerisme Oostende en Haven Oostende in kader van de kennisgeving van het plan-MER Strategisch beleidsplan Kustvisie. Met vriendelijke groeten,	geen reactie vereist									
S025.1	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Aanleiding en context** Met Kustvisie ontwikkelt de Vlaamse overheid een langetermijnvisie voor de bescherming van onze kust tegen de zeespiegelstijging. Op dit moment voert de Vlaamse overheid al werken uit om de kustzone zeker tot 2050 droog te houden. Dat gebeurt via het Masterplan Kustveiligheid. Kustvisie gaat nog verder en ontwikkelt een aanpak voor daarna. Een visie die toekomstbestendig is tot een mogelijke zeespiegelstijging van 3 meter. De Vlaamse overheid wil samen met het consortium Hoogtij(d) de komende jaren een co-creatietraject organiseren voor Kustvisie. De basis van dit traject is een goed begrip krijgen van wederzijdse belangen en dit vanuit zoveel mogelijk verschillende invalshoeken. Kustvisie moet gevoed en gevormd worden met de verenigde intelligentsia van een breed palet van stakeholders. Op deze manier komen we tot oplossingen die het project beter en rijker maken. Om de mogelijke effecten van het plan op mens en milieu in kaart te kunnen brengen, wordt een procedure voor een planmilieueffectrapportage (plan-MER) opgestart. Een eerste stap daarin is de publicatie van een kennisgevingsnota. In deze nota staat een beschrijving van het plan en een voorstel van de methode waarop de milieueffecten ervan in het uiteindelijke plan-MER beschreven en bestudeerd zullen worden. De opmerkingen op de kennisgevingsnota van het plan-MER worden gevraagd, gegroepeerd per organisatie	geen reactie vereist									
S025.2	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Juridische grond** Gelet op de terinzagelegging vanuit het Departement Omgeving Vlaanderen in het kader van het project Kustvisie 2100. Gepubliceerd op https://www.vlaanderen.be/kustvisie/kustvisie/nieuwsberichten/publieke inspraak-over-het-plan-mer-voor-kustvisie#opmerkingen-bezorgen	geen reactie vereist									
S025.3	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Argumentatie** Het stadsbestuur van de stad Oostende formuleerde tijdens de terinzagelegging van de trechteringsnota reeds een advies op de voorgestelde alternatieven. Dit advies blijft gerespecteerd en het stadsbestuur refereert dan ook naar dit eerdere advies als basis. Daarnaast kunnen op basis van de meer gedetailleerde tekst van de kennisgevingsnota een aantal toevoegingen geformuleerd worden:	het advies op de voorgestelde alternatieven dat geformuleerd werd tijdens de terinzagelegging van de trechteringsnota wordt herhaald in artikel 1. De reacties op dit advies worden bij artikel 1 gegeven									
S025.4	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		Algemeen: In de huidige kennisgevings nota worden **toerisme en haven afzonderlijk bekeken**, terwijl ze, gezien de ligging van de haven in de stadskern, onmiskenbaar met elkaar verbonden zijn. Dit betekent dat we **in het MKBA graag de onderlinge invloeden ten gevolge van de voorgestelde keuzes mee opgenomen** zien. Zowel voor de haven van Oostende, de horeca, handelszaken en het toerisme wensen we dat de sociaaleconomische impact van deze activiteiten benoemd worden als bijzonder aandachtspunt waarmee in het vervolgproces van het project Kustvisie wordt rekening gehouden.	zie verder artikel 2									
S025.5	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		De haven van Oostende geeft mee: De Haven Oostende stelt voor een bijkomend redelijk alternatief op te nemen, dat garandeert dat de beschikbare economische ruimte van Haven Oostende niet vermindert, bij het opstellen van de plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie. Dit alternatief is een variant op de oplossing "Sluis", voorgesteld door het consortium Hoogtij(d), dat alle voordelen van deze oplossing combineert met behoud van de toekomstige economische ontwikkelingen van de haven. Deze beschermt gelijktijdig de haven en stad tegen de ZSS en respecteert de economische en maatschappelijke waarde van de haven. Het creëert bijkomende ruimte ter vervanging van het tijgebied dat verloren gaat. Het voorgestelde alternatief vertrekt van de oplossing "sluis" voorgesteld door het consortium, zijn de twee havendammen in het verlengde van de bestaande havendammen. Aangezien het gebrek aan ruimte voor de hervestiging van de bestaande activiteiten het probleem is voorziet het alternatief deze ruimte aan de oostzijde van de havenuitbreiding. De nieuwe oostelijke havendam wordt oostwaarts afgebogen. Voor de hervestiging van de bestaande activiteiten is een terrein nodig van 65ha met 2500m kaai. Dit alternatief combineert alle voordelen van de oplossing "sluis" (geen werken aan de grens met de stadskern, oost-west verbinding voor voetgangers en fietsers, …) met ruimte creatie voor de havenactiviteiten in een zone verder verwijderd van de stadskern en de oosteroever. Met deze infrastructuur kan Haven Oostende zijn economische en maatschappelijke rol verder vervullen. Het is evident dat deze zeewaartse compensatie voor de haventerreinen die gedurende de bouw van de Sluis niet bruikbaar zijn voorafgaandelijk aan de bouw van deze zeesluis dient te gebeuren, zoniet wordt de economische neergang van Haven Oostende met een directe en indirecte werkgelegenheid van circa 10 000 VTE een realiteit.	zie artikel 3									
S025.6	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		Toerisme Oostende geeft mee: Ook vanuit het standpunt van toerisme willen we de nadruk leggen op een gefaseerde aanpak (die indien nodig voldoende bijgestuurd kan worden in overleg met alle actoren) opdat er een goed evenwicht nagestreefd kan worden tussen natuur, toerisme en horeca. De meest evidente oplossing is het verleggen van de waterlijn, maar met het risico de connectie met de zee te verliezen. Daarenboven is het belangrijk dat de verduining recreatief aangepakt kan worden zodat daaruit ook een economisch toegevoegde waarde gecreëerd kan worden. De keuze voor het al dan niet verleggen/behoud van de waterlijn dient te worden gemaakt op basis van verschillende parameters (veiligheid, ligging, kindvriendelijkheid, horeca, enz.) en hoeft niet voor de volledige Oostendse kustlijn hetzelfde te zijn. Er kan en mag dus differentiatie zijn in functie van de beste aansluiting met lokale economie.	zie artikel 4									
S025.7	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Regelgeving: bevoegdheid** Het college van burgemeester en schepenen is bevoegd op basis van artikel 56-57 van het decreet lokaal bestuur	geen reactie vereist									
S025.8	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Besluit** **Artikel 1** Neemt kennis van de terinzagelegging van de kennisgevingsnota plan-MER en herhaalt daartoe het reeds gegeven advies aan de opdrachthouder: We stellen vast dat de afweging van de alternatieven en de er aan gekoppelde trechtering op een deskundige en onderbouwde manier is gebeurd. De stad kan zich vinden in de selectie van haalbare alternatieven. Voor de stad is het bij de beoordeling van de alternatieven voor de kustlijn van belang om met volgende criteria rekening te houden: • De beschikbare oppervlakte van het strand dat toeristisch kan gebruikt worden mag in geen geval kleiner worden rekening houdend met het huidige reeds zeer intensieven gebruik. • Het adaptieve karakter van de maatregelen is een uitgangspunt. • Een spreiding in de tijd (meegroeimaatregelen) is het voorkeursscenario. • We houden rekening met een verdere groei van de stad zowel qua inwoners als qua recreanten (zowel (tweede) verblijvers als dagtoeristen) waarvoor voldoende 'ontspanningsruimte' moet aanwezig zijn. Vanuit die benadering gaan we ervan uit dat kustlijn 3 het meest voldoet aan deze criteria. Het meegroeien van de maatregelen biedt de kans om adaptief te werken, zowel wat betreft de maatregelen zelf als de aanvaarding van de maatregelen door de brede bevolking. Met betrekking tot de haventoegang is de ruimtelijke impact van scenario stormvloedkering en scenario sluis onvoldoende duidelijk bij gebrek aan doorsneden. De manier waarop deze constructies zullen gepercipieerd worden hangt nauw samen met de hoogte van deze constructies boven maaiveld. Tevens is het onduidelijk wat de impact van het voorzien van een sluis zal zijn op de werking van de haven. Als dit impliceert dat hieraan een zeewaartse uitbreiding van de haven moet gekoppeld worden om de normale werking in de toekomst te garanderen dient deze kost ook meegenomen te worden in de afweging waardoor een meer coherent beeld ontstaat. Rekening houdend met de eerder vermelde criteria lijkt een stormvloedkering het meest adaptief en biedt dit kansen naar spreiding in de tijd. Gezien de voorspellingen met betrekking tot de zeespiegelstijging onzeker zijn, bestaat de kans dat de stormvloedkering maar noodzakelijk wordt na een ruim tijdsinterval. Dit geeft ons de mogelijkheid om de impact van de adaptieve maatregelen in de tussentijd permanent te monitoren en eventueel bij te sturen. Ook uit de kennisgevingsnota kan niet opgemaakt worden welke ingrepen wanneer noodzakelijk zijn ter hoogte van de huidige strekdammen. Vooral het TAW-peil waarop ingrepen noodzakelijk zijn kan een belangrijke impact hebben. Ook hier is het interessant om zicht te krijgen op toekomstige doorsneden.	•Uitspraak voorkeur •Inderdaad zo •Uitspraak voorkeur •Socio-economische ontwikkelingen worden niet meegeneomen. Er wordt vergeleken met ref. Situatie 2030 (= huidige situatie met MPKV uitgevoerd) Uitspraak over voorkeur => moet eerst verder geïntegreerd onderzocht + keuze = VR Uitspraak over voorkeur => moet eerst verder geïntegreerd onderzocht + keuze = VR Wordt nader onderzocht in het geïntegreerd onderzoek. Principesnedes (met ruimtelijk impact) zullen worden opgemakt met aanduiding van TAW peilen (voor +1, +2 en +3m ZSS). Detailontwerpen worden pas in een latere fase (projectniveau) verder uitgewerkt.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S025.9	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Artikel 2** Bezorgt een eerste thematisch addendum aan dit advies met als onderwerp 'algemene opmerkingen': In de huidige kennisgevingsnota worden toerisme en haven afzonderlijk bekeken, terwijl ze, gezien de ligging van de haven in de stadskern, onmiskenbaar met elkaar verbonden zijn. Dit betekent dat we in het MKBA graag de onderlinge invloeden ten gevolge van de voorgestelde keuzes mee opgenomen zien. Zowel voor de haven van Oostende, de horeca, handelszaken en het toerisme wensen we dat de sociaaleconomische impact van deze activiteiten benoemd worden als bijzonder aandachtspunt waarmee in het vervolgproces van het project Kustvisie wordt rekening gehouden.	Om een aaneengesloten beschermingslint te kunnen bereiken, moet de zeewering in de strandzones (badplaatsen of duinen) aansluiten op de zeeweringscontour van de haven. Op die manier creëren we een aangesloten kustbeschermingslint. Uit de studies gevoerd tijdens het co-creatie onderzoekstraject bleek dat elk alternatief voor de strandzones kan gecombineerd worden met elk alternatief voor de havens. Er bestaan wel enkele aandachtspunten. De aansluiting tussen strandzones en havens wordt in eerste instantie bepaald door de aanwezige strekdammen ter hoogte van de havenmond. De strekdammen zorgen voor enerzijds bescherming van de haventerreinen en afscherming van het havenbekken voor golven, en anderzijds voor een stabilisatie van de omliggende stranden om zo de verzanding van de vaargeul te beperken. De noodzaak voor de aanpassing van de strekdammen wordt gestuurd vanuit: * enerzijds de keuze van het alternatief voor de omliggende strandzones (hoever zeewaarts?) en * anderzijds de keuze van het alternatief met bijhorende beschermingsstrategie voor de haven zelf (open haven, stormvloedkering of zeesluis). Voor elk van de alternatieven is er een aanpassing (op termijn) van de strekdammen nodig, ten gevolge van de uitbreding van de stranden in de alternatieven Ter plaatste en Zeewaarts. Voor het open haven alternatief en de stormvloedkering in de haven worden de aanpssingen aan de strekdammen hierdoor bepaald. Voor het alternatief met de sluis in de haven met de havendam echter veel langer zijn, om veilige in- en uitvaart van de sluis te garanderen. Het thema aaneengesloten gaat de mate na waarin een alternatief een gestroomlijnde aansluiting voorziet tussen de kustregio's, met de havens, het Zwin en met de buurlanden. Een alternatief dat is gevormd door een opeenvolging van kustlijnen met aansluitingen aan typisch harde onderbrekingen van havens en aan de buurlanden moet een logisch kustlangs geheel vormen. Alternatieven met minder goed vormgegeven aansluitingen kunnen immers leiden tot een moeilijker behoud van die kustvorm of het veroorzaken van problemen in naburige regio's. Dit thema komt overeen met één criterium genaamd "Congruentie" ofwel de mate waarin het alternatief een gestroomlijnde aansluiting voorziet tussen de kustregio's onderling maar ook met de havens en met de buurlanden. Onderbouwende parameters & methodiek effectbegroting: Uit het ontwerpend onderzoek komt een nieuwe ruimte en kustlijn langsheen de volledige kust. In eerste instantie moet de kustbescherming continu zijn, m.a.w. er mogen geen gaten of zwakke zones in de kustbescherming zitten. Daarnaast wordt er tevens bestudeerd of met deze vorm van kustlijn er mogelijke knelpunten of aandachtzones zijn langsheen de kust waar de vorm niet behouden kan blijven of waar die problemen veroorzaakt in naburige regio's. Daartoe wordt een experten oordeel uitgevoerd aangevuld met morfologische berekeningen van de kustlijnevolutie om typische erosie en sedimentatiepatronen na te gaan. Alternatieven die leiden tot minder variaties in sedimentatie en erosie langsheen de kust krijgen een positievere evaluatie. Daarnaast is het eenvoudiger om één continue type oplossing langsheen de kust te verbinden dan afwisselingen te voorzien in verschillende kustbeschermingsmaatregelen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij dijken en duinen die op mekaar aansluiten. Deze overgangszones zijn typisch moeilijker te realiseren. Alternatieven die meer ruimte en mogelijkheden bieden om één continu type ingreep te integreren krijgen daardoor een positievere evaluatie. In geval er voor het havenalternatief met de zeesluis gekozen wordt dienen de strekdammen (veel) verder zeewaarts te worden verlengd dan nodig voor de aansluiting met de strandzones omwille van de nautische toegankelijkheid. Elk alternatief voor de strandzones kan nadien aansluiten op deze lange havendammen. Echter de impact van dit havenalternatief op de omliggende strandzones zal bijgevolg ook groter zijn, en de evaluaties van de omliggende strandzones dienen hieraan aangepast te worden. Uit de eerste hydromorfologische berekeningen (fase co-creatie) blijkt daarbij dat de impact van de zeewaartse verlenging van de havendammen in functie van de uitbreiding van de strandzones beperkt is tot de zone vlakbij de havenmond waar de stroomsnelheden lokaal toenemen. Ook rond de havenmond zijn bodemveranderingen te verwachten. In geval van de verdere zeewaartse uitbreiding voor de zeesluis nemen de stroomsnelheden aan de havenmond sterk toe en wordt het impactgebied ruimer dan de zone rond de havenmond. Ook de nabijgelegen strandzone van Bredene wordt nu beïnvloed. Dit kan lokaal bijkomend onderhoud als gevolg hebben, waarbij er bijkomende strandsuppleties noodzakelijk zijn. Ook ruimtelijk hebben de sterk verlengde havendammen voor de het alternatief met sluis een grote impact. De haven zal veel prominenter aanwezig zijn langsheen de kust dan vandaag het geval is. Tot slot zullen we in het uiteindelijk strategisch beleidsplan Kustvisie geen andere uitbreidingen van havens meenemen dan deze die noodzakelijk zijn voor het functioneel maken van het voorgestelde alternatief om onze kust te blijven beschermen. In het plan-MER wordt de impact op toerisme en recreatie bepaald op basis van een reeks van criteria, die bepaald zijn op basis van de locatie binnen de kustzone: strandzones of havens. In het plan-MER wordt namelijk vooral de ruimtelijke impact beschreven en beoordeeld. Ze worden wel bekeken per zone waar ze voorkomen, zodat de ruimtelijke impact correct kan worden ingeschat. Voor een impact op het socio-economische aspect, wordt verwezen naar de MKBA. Het klopt o.i. niet dat de aspecten toerisme en havens afzonderlijk worden bekeken. Ter hoogte van de strandzones gaat het over: - urbane recreatie (op de boulevard) - strandrecreatie - (water)sportrecreatie: kleinzeilerij, surfers, natstrandrecreatie (strandzeilen, ...) - andere commerciële functies, zoals verhuur van go-carts, evenementen, ... Ter hoogte van de havens gaat het over: - recreatieve visserij - andere commerciële functies, zoals verhuur van go-carts, evenementen, ... - toerisme en recreatie in de havenzons, zoals horeca - scheepvaart (pleziervaart)									
S025.10	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Artikel 3** Bezorgt een tweede thematisch addendum aan dit advies met als onderwerp 'Haven Oostende': De Haven Oostende stelt voor een **bijkomend redelijk alternatief** op te nemen, dat garandeert dat de beschikbare economische ruimte van Haven Oostende niet vermindert, bij het opstellen van de plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie. Dit alternatief is een **variant op de oplossing "Sluis"**, voorgesteld door het consortium Hoogtij(d), dat alle voordelen van deze oplossing combineert met behoud van de toekomstige economische ontwikkelingen van de haven. Deze beschermt gelijktijdig de haven en stad tegen de ZSS en respecteert de economische en maatschappelijke waarde van de haven. Het creëert bijkomende ruimte ter vervanging van het tijgebied dat verloren gaat. Het voorgestelde alternatief vertrekt van de oplossing "sluis" voorgesteld door het consortium, zijnde twee havendammen in het verlengde van de bestaande havendammen. Aangezien het gebrek aan ruimte voor de hervestiging van de bestaande activiteiten het probleem is voorziet het alternatief deze ruimte aan de oostzijde van de havenuitbreiding. De nieuwe oostelijke havendam wordt oostwaarts afgebogen. Voor de hervestiging van de bestaande activiteiten is een terrein nodig van 65ha met 2500m kaai. Dit alternatief combineert alle voordelen van de oplossing "sluis" (geen werken aan de grens met de stadskern, oost-west verbinding voor voetgangers en fietsers, …) met ruimte creatie voor de havenactiviteiten in een zone verder verwijderd van de stadskern en de oosteroever. Met deze infrastructuur kan Haven Oostende zijn economische en maatschappelijke rol verder vervullen. Het is evident dat deze zeewaartse compensatie voor de haventerreinen die gedurende de bouw van de Sluis niet bruikbaar zijn voorafgaandelijk aan de bouw van deze zeesluis dient te gebeuren, zoniet wordt de economische neergang van Haven Oostende met een directe en indirecte werkgelegenheid van circa 10 000 VTE een realiteit.	Bijlage B betreft de kennisgeving. Dit document werd weldegelijk ter beschikking gesteld aan de adviesinstantie (als afzonderlijk document) ter inzage.								
S025.11	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Artikel 4** Bezorgt een derde thematisch addendum aan dit advies met als onderwerp 'Toerisme Oostende': Ook vanuit het standpunt van toerisme willen we de nadruk leggen op een gefaseerde aanpak (die indien nodig voldoende bijgestuurd kan worden in overleg met alle actoren) opdat er een goed evenwicht nagestreefd kan worden tussen natuur, toerisme en horeca. De meest evidente oplossing is het verleggen van de waterlijn, maar met het risico de connectie met de zee te verliezen. Daarenboven is het belangrijk dat de verduining recreatief aangepakt kan worden zodat daaruit ook een economisch toegevoegde waarde gecreëerd kan worden. De keuze voor het al dan niet verleggen/behoud van de waterlijn dient te worden gemaakt op basis van verschillende parameters (veiligheid, ligging, kindvriendelijkheid, horeca, enz) en hoeft niet voor de volledige Oostendse kustlijn hetzelfde te zijn. Er kan en mag dus differentiatie zijn in functie van de beste aansluiting met lokale economie.	Uitvoering (gefaseerde aanpak) en differentiatie (naar aansluiting met lokale economie) worden uitgewerkt op projectniveau. Geen deel van Kustvisie. Het thema 'adaptief' gaat na in welke mate de alternatieven aan het ontwerpprincipe adaptiviteit voldoen. Daarmee bedoelen we in welke mate een alternatief flexibel en aanpasbaar is om om te gaan met de onzekerheden omtrent zeespiegelstijging. Daarbij worden de volgende onderscheidende criteria beschouwd: •Fasering: mate waarin alternatieven gefaseerd gebouwd kunnen worden. •Aanpasbaar: aanpasbaarheid van het alternatief aan meer of minder extreme randvoorwaarden. Acties rond recreatief medegebruik kunnen nader worden onderzocht. Voor een aaneengesloten kustlijn verwijzen we naar het criterium congruentie verwijzen naar citerium aangesloten kustlijn en congruentie. De keuze voor een alternatief dient ook per zone gemaakt te worden om een aangesloten kustlijn te bekomen. Een kustlijn met sterke variaties (bulten) creeërt grote variaties in sedimenttransport, met mogelijks meer onderhoud tot gevolg en eventueel gevaarlijke stroming voor zwemmers en recreanten.									
S025.12	Overheid - lokaal	Stad Oostende - Ruimtelijke Planning		**Gekoppelde besluiten** • 2022_CBS_05071 - Studie KustVisie 2100 - Advies op de trechteringsnota - Goedkeuring • 2023_CBS_01070 - Kustvisie 2100 - Engagementsverklaring verder traject - Goedkeuring Aldus beslist in bovenvermelde zitting, Namens het College van Burgemeester en Schepenen Algemeen directeur	geen reactie vereist									
S026.1	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		Beste, In bijlage kan u het advies van het college van burgemeester en schepenen terugvinden. Hopend u hiermee van dienst te zijn. Met vriendelijke groeten,	geen reactie vereist									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S026.2	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		**BESLISSING VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN** **Zitting van 01/07/2023** Punt 36.: /ruimtelijke ordening/ Kennisgeving van plan-MER strategisch beleidsplan Kustvisie. Advies **Bevoegdheid** □ artikel 56 van het Decreet Lokaal Bestuur **Juridische grond** □ (de wetteksten waarop dit besluit is gebaseerd + korte toelichting) **Verwijzings documenten** □ kennisneming door het college van burgemeester en schepenen d.d. 06/12/2021 van de verklarende nota van het co-creatietraject Kustvisie □ mail d.d. 25/04/2023 van Team Omgevingseffecten van de dienst Milieueffectrapportage □ verklarende nota co-creatietraject Kustvisie met alle bijlages	geen reactie vereist									
S026.3	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		**Feiten, context en argumentatie** **>** Consortium Hoogtij werd in opdracht van de Vlaamse regering en onder coördinatie van het departement Mobiliteit en Openbare werken belast met de uitwerking van een co-creatietraject Kustvisie. Dit co-creatietraject ging van start in januari 2021. > De doelstelling van Kustvisie is het verankeren van een 'last line of defence' waarbinnen de maatregelen in het kader van kustverdediging toekomstig moeten worden genomen. > Anders dan de vorige projecten rond kustverdediging is in Kustvisie niet langer sprake van een kustverdedigingslijn, maar van een kustverdedigingslint. De zoekzone waarbinnen de maatregelen kunnen worden genomen is met andere woorden groter geworden. Deze zienswijze vergroot ook de mogelijkheden om een kustverdediging te creëren. > Oorspronkelijk werden zes alternatieven weerhouden voor een doorgedreven evaluatie. Na deze doorgedreven evaluatie door het consortium in overleg met alle stakeholders werden uiteindelijk twee alternatieven weerhouden: ~ Alternatief Zeewaarts: Dit alternatief bestaat erin om de laagwaterlijn tot maximaal 150 m zeewaarts te verschuiven. Hoe ver de laagwaterlijn wordt verschoven en op welke termijn dit gradueel dient te verlopen zal worden bepaald in de diverse actieplannen die momenteel in de maak zijn; ~ Alternatief Ter Plaatse: Dit alternatief bestaat erin om de maatregelen in het kader van kustverdediging vooral te nemen binnen de ruimte die vandaag voorhanden is. Dit kan bijvoorbeeld betekenen het ophogen van een bestaande dijk of van bestaande duinen zonder dat hier sprake is van een verplaatsing van de laagwaterlijn	geen reactie vereist									
S026.9	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Als we de impact van Kustvisie op middellange en lange termijn proberen te projecteren op Bredene betekent dit het volgende: - Op basis van de huidige overstromingskaarten inzake het overstromingsrisico vanuit zee wordt Bredene in wezen als veilig beschouwd. Uitzonderingen hierop zijn volgende zones: - strandpost 2 (onveilig vanaf 2 m ZSS) - strandpost 3 (onveilig vanaf 2 m ZSS) - strandpost 6 (onveilig vanaf 1 m ZSS) - zone rond de Spuikom en achterhaven van Oostende (onveilig vanaf morgen)	De onveilige zones die worden aangehaald, worden onveilig omwille van zeespiegelstijging, dit is niet de impact van Kustvisie. Indien Kustvisie niet wordt uitgevoerd, dan worden inderdaad de vermelde strandposten voor Bredene onveilig (aanname op basis van huidige situatie strand en duinen). De impact van Kustvisie is dat deze strandposten wel beschermd worden. Wat betreft de haven van Oostende zijn en worden momenteel reeds maatregelen genomen in het kader van het Masterplan Kustveiligheid (bestaande stormmuren gebouwd rekening houdend met 30 cm zeespiegelstijging) of is er ontwerp lopende om aanpassingen uit te voeren (bijvoorbeeld uitwateringsconstructie spuikom). Deze maatregelen zorgen ervoor dat de haven nog enige tijd veilig kan worden beschouwd, en vormen het startpunt voor Kustvisie.									
S026.10	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> In het kader van de kennisneming van Plan MER kustvisie wordt aan ons bestuur gevraagd om eventuele opmerkingen te formuleren. Vanuit de dienst worden een aantal onderwerpen naar voor geschoven die belangrijk lijken om vanuit Bredene een kanttekening bij te maken:	geen reactie vereist									
S026.11	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		- Kansrijk: Doorheen het project werd steeds aangegeven dat Kustvisie meer moet zijn dan louter een verhaal van kustverdediging. Naast kustverdediging dient ook aandacht te worden besteed aan de verschillende sectoren die belangen hebben in zee, op de dijk of op het strand. Het lijkt belangrijk dat Bredene in haar advies het **belang herhaalt van het kansrijke aspect** dat in dit co-creatietraject werd ingeschreven. Hierbij moet voor Bredene uitgegaan worden van minstens het behoud van de huidige opportuniteiten en waar mogelijk de creatie van bijkomende opportuniteiten om de strandbeleving te verhogen en het mogelijk te maken deze te laten beantwoorden aan de noden van vandaag. Met aandacht voor deze stelling lijkt het ook belangrijk dat Bredene haar **voorkeur uitspreekt voor een alternatief Zeewaarts**. Toekomstig lopen we bij een alternatief ter plaatse immers het risico om droogstrandoppervlakte en bijgevolg ook belevingsmogelijkheden te verliezen. Het is belangrijk dat de natuurwaarden en recreatieve beleving van het strand ook toekomstig hand in hand kunnen gaan zonder dat het ene ondergeschikt aan het andere dient te zijn;	Uitspraak voorkeur invulling van de ruimte. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke type maatregelen mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief, en het al dan niet reeds aanwezig zijn van duinen.									
S026.12	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		-Bescherming achterhaven Oostende en Spuikom: De overstromingskaarten voor een overstroming vanuit zee tonen aan dat op dit ogenblik de zone rond de Spuikom de zwakste schakel is langsheen de Belgische kust. Kustvisie, zoal het nu voorligt, spreekt zich niet uit over het beveiligen van deze zone. De reden hiervoor is dat de beschermingsmaatregelen die hier al dan niet moeten worden genomen sterk afhankelijk zijn van de keuze en de visie die de haven van Oostende ontwikkelt binnen kustvisie. Momenteel is het onduidelijk welke keuze door Oostende zal worden gemaakt, bovendien dringt een visieontwikkeling vanuit de haven van Oostende zich maar op ten vroegste tegen 2030. Voor Bredene lijkt het onontbeerlijk om met klem te blijven ijveren voor een **bescherming van de Spuikom op een zo kort mogelijke termijn**. Hierbij moet volgens de dienst worden benadrukt dat in dit geval de economische belangen vanuit de haven ondergeschikt zijn aan het veiligheidsrisico waaraan het hinterland vandaag wordt blootgesteld.	In het kader van het MPKV (Masterplan Kustveiligheid) worden maatregelen voorzien voor het beschermen van de zone van de Spuikom. Het agentschap MDK staat in voor de realisatie van dit MPKV. Studies en werken zijn lopende langsheen de kust ter realisatie van het MPKV, incl. de bescherming van de Spuikom. Het 'vertrekpunt' van Kustvisie is de referentiesituatie 2023 met het MPKV volledig gerealiseerd. Kustvisie kijkt verder en bekijkt hoe de volledige haven van Oostende (incl. de spuikom) beschermd kan worden in de toekomst. Elk van de voorgestelde alternatieven zal ook de spuikom beschermen.									
S026.13	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		-Afwatering hinterland: In het kader van de afwatering van het hinterland is Bredene, los van de stappen die gezet werden in Kustvisie, al geruime tijd vragende partij voor de **installatie van een pompgemaal ter hoogte van het Maertenssas**. Dit pompgemaal moet de afwatering van de Noord-Ede blijvend garanderen ongeacht de getijdenwerking en zeespiegelstijging. In het kader van Kustvisie en de cijfers hieruit stelt Bredene vast dat het tijdsvenster waarin de Noord-Ede gravitair kan lozen in zee kleiner wordt bij een potentiële zeespiegelstijging. De Noord-Ede heeft vandaag enkel een gravitaire lozingsmogelijkheid. De dienst acht het aangewezen **dat via dit pompgemaal bijkomende lozingsmogelijkheden worden gecreëerd** en dat **bijkomend wordt onderzocht of landinwaarts buffermogelijkheden voor regenwater kunnen worden gecreëerd**.	Kustvisie kijkt naar de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging en stormvloeden vanuit zee (1000-jarige storm). In Vlaanderen lopen er verschillende initiatieven die rond andere thema's zoals droogte, wateroverlast, verzilting etc. het kader en mogelijke maatregelen in kaart brengen. Denk bijvoorbeeld aan het Vlaams Klimaatadaptatieplan, stroomgebiedsbeheerplannen, het Vlaams reactief afwegingskader prioritair watergebruik, TOP Kustzone, projecten rond verzilting,… Specifiek voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Daarbij worden grootteorde kantelpunten bepaald wanneer pompgemalen nodig zullen zijn. Uit deze oefening blijkt dat het kantelpunt varieert tussen 25 cm zeespiegelstijging en ca 1 m zeespiegelstijging afhankelijk van het toegelaten waterpeil opwaarts. Meer onderzoek (in vervolgfases na Kustvisie) is daarbij nodig om dit kantelpunt te verfijnen. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen daarbij vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie.									
S026.14	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		-Toegankelijkheid: Omdat de strandtoegangen 2, 3 en 6 een risico vormen bij een stijgende zeespiegel zullen in deze zones op middellange en lange termijn maatregelen moeten worden genomen om een potentiële overstroming vanuit zee af te wenden. Zoals Kustvisie nu voorligt betekent dit vermoedelijk het opnieuw dichtmaken van de duinengordel ter hoogte van de eerder vermelde strandtoegangen. De toegankelijkheid van het strand is echter in sterke mate afhankelijk van de wijze waarop deze huidig en toekomstig zijn en zullen worden geconcipieerd. De dienst kan bijgevolg niet anders dan voor te stellen hierrond de opmerking te formulieren dat het **strand maximaal toegankelijk moet worden gehouden voor alle belanghebbenden,** ongeacht of deze recreatief, economisch of qua onderhoud hun toegang dienen te nemen. De dienst vestigt er ook de aandacht op dat de toegang met zwaar materiaal minstens via een strandtoegang (met voorkeur voor strandpost 6) gegarandeerd moet blijven.	Het MER onderzoekt onder de criteria voor ambitie 2 – toekomstgericht lint, Socio-economisch synergiën de toegankelijkheid tot diverse functies. Hoe deze toegankelijkheid effectief zal worden gerealiseerd wordt uitgewerkt op projectniveau (buiten scope van Kustvisie).									
S026.15	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		-Juridische verankering: Kustveiligheid en Kustvisie zullen ongetwijfeld toekomstig hun impact hebben op de ruimtelijke invulling van het gebied binnen het verdedigingslint. Daarom is het onontbeerlijk dat hier ook op vergunningenniveau rekening mee kan worden gehouden. Niet alleen voor de lokale besturen als vergunningverlenende overheid, maar ook voor potentiële investeerders teneinde hen rechtszekerheid te bieden ten aanzien van een potentiële investering. De dienst adviseert het college van burgemeester en schepenen dan ook om als opmerking uitdrukkelijk te formuleren dat de **bepalingen uit Kustvisie helder juridisch verankerd dienen te worden zodat potentiële aanvragen hieraan kunnen worden afgetoetst**	Het strategisch beleidsplan heeft op vandaag geen juridische verankering. Hoe het strategisch beleidsplan juridisch kan worden verankerd maakt deel uit van een nader onderzoek.									
S026.16	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		-Breedte van het kustverdedigingslint: Om de interactie van het verdedigingslint met het hinterland in kaart te brengen lijkt het noodzakelijk om dit verdedigingslint ook in de diepte te verankeren. Momenteel werden in Kustvisie nog geen uitspraken gedaan over wat de breedte van het lint bedraagt op welke plaats. Enkel werd geformuleerd dat de ruimte nodig om de noodzakelijke maatregelen te kunnen nemen zal worden weerhouden voor het lint. Omwille van de vaagheid hiervan adviseert de dienst minstens duidelijkheid te vragen over **de interactie van het lint met het hinterland** en om de **effectieve breedte van dit lint juridisch te verankeren**	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen (plangebied), een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Hiertoe wordt de impact van deze ruimte (plangebied) onderzocht via het geintegreerd onderzoek. Het impact- en plangebied vormen samen het studiegebied. Het *studiegebied* wordt gedefinieerd als het gebied waarbinnen effecten van het plan te verwachten zijn. Het studiegebied omvat zowel het plangebied (ruimte gelinkt aan de ligging van de toekomstige kustlijn en de bijhorende ruimte voor kustbeschermingsmaatregelen) als het impactgebied (gebied waarbinnen gunstige of ongunstige effecten van het plan te verwachten zijn op zee, in de kustzone of in het achterland). Het *plangebied* is de ruimte gelinkt aan de ligging van de toekomstige kustlijn en de bijhorende ruimte voor ingrepen voor kustbescherming. Het strekt zich van west naar oost uit (horizontale dimensie), tussen de grens met Frankrijk en Nederland. Er zal, op regelmatige tijdstippen, ook afstemming gebeuren met de buurlanden om ter hoogte van de landsgrenzen een aansluiting op hun kustlijn te realiseren. In noord-zuid richting (verticaal op de kust) strekt het plangebied afhankelijk van het redelijk alternatief dat beschouwd wordt, zich uit over een deel van de Noordzee en de volledige kustzone. Het *impactgebied* is het gebied waarbinnen gunstige of ongunstige effecten van het plan te verwachten zijn. Het hangt af van het beschouwde zeespiegelstijging-scenario (+1m, +2m, +3m zeespiegelstijging) en strekt zich uit over een deel van de Noordzee, de kustzone en het achterland. Het impactgebied landwaarts strekt zich uit tot de zone tot waar de effecten als gevolg van de kustbeschermingsmaatregelen zullen reiken. De impactzone landwaarts bevat dus in eerste instantie de stranden, de huidig aanwezige duinen en de boulevard. Verder landwaarts wordt het impactgebied begrensd door de grens tot waar het plan overstromingen vanuit zee zal vermijden en een bufferende werking zal hebben naar verzilting. Voor de alternatieven van de havens bestaat het impactgebied uit de haven zelf en de ruime omgeving errond. De afbakening van het impactgebied zeewaarts zal worden bepaald door de uiterste grens van de hydromorfologische veranderingen ten gevolge van de kustbeschermingsmaatregelen binnen de redelijke alternatieven. De zeewaartse grens van het impactgebied is verschillend tussen de redelijke alternatieven en dit zowel voor de strandzones als de havens. Het strategisch beleidsplan (en dus het kustbeschermingslint) heeft op vandaag geen juridische verankering. Hoe het strategisch beleidsplan juridisch kan worden verankerd maakt deel uit van een nader onderzoek.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S026.17	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken heeft de procedure opgestart om het bovenvermelde plan-MER op te stellen. Het Team Omgevingseffecten verklaarde de kennisgeving van dit dossier volledig op 25/04/2023. > Het Team Omgevingseffecten vraagt advies over de kennisgeving aan de betrokken gemeenten. De opmerkingen op de volledig verklaarde kennisgeving dienen uiterlijk op 02/07/2023 bezorgd te worden. Aan het college van burgemeester en schepenen wordt in deze fase gevraagd kennis te nemen van de "Verklarende nota co-creatietraject Kustvisie" > Na de terinzagelegging zal het Team Mer een beslissing nemen over de inhoud van het plan-MER, die bijzondere richtlijnen voor het opstellen van het plan-MER en de opstellers van het plan-MER. Hierbij houden we rekening met de opmerkingen gemaakt door de adviesinstanties, de betrokken provincies, steden en gemeenten en de bevolking. > Op basis van de opgestelde richtlijnen zal de erkende MER-coördinator en het team van medewerkers het ontwerpMER opstellen. Het ontwerp van plan of programma zal nadien samen met het ontwerp van plan-MER in openbaar onderzoek gaan. Gelijktijdig zullen dan ook alle adviesinstanties opnieuw om advies gevraagd worden. **Openbaar onderzoek** > Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken heeft de procedure opgestart om het bovenvermelde plan-MER op te stellen. Het Team Omgevingseffecten verklaarde de kennisgeving van dit dossier volledig op 25/04/2023. > De periode van terinzagelegging van de kennisgeving loopt van 02/05 t.e.m. 02/072023. > De kennisgeving is tijdens deze periode raadpleegbaar bij het Team Omgevingseffecten, op de website van de initiatiefnemer (Departement Mobiliteit en Openbare Werken via www.kustvisie.be), op het gemeentehuis en op de website van de betrokken gemeenten en steden. > Het Team Omgevingseffecten zorgt voor een aankondiging in de krant Het Laatste Nieuws editie provincie West-Vlaanderen van 02/05/2023.	geen reactie vereist									
S026.25	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		**Stemmen -** Bij gewone stemming: > Er nemen 6 leden aan de stemming deel > Met algemene stemmen.	geen reactie vereist									
S026.26	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		**Besluit Enig artikel** Het college van burgemeester en schepenen beslist om volgende opmerkingen te formuleren over de kennisgeving van het plan-MER Strategisch beleidsplan Kustvisie: > De beveiliging van Bredene en bij uitbreiding het hinterland is volledig afhankelijk van de beslissingen die zullen genomen worden voor de bescherming van de haven van Oostende. De zone rond de Spuikom en de achterhaven van Oostende is op vandaag de zwakste schakel in de volledige kustlijn. In de nota wordt momenteel vermeld dat er nog geen visie is bepaald voor deze zone, gelet dat er een aparte toekomstvisie zal worden ontwikkeld door de haven van Oostende zelf. Bredene stelt met klem dat het overstromingsrisico in deze zone zo snel mogelijk moet worden weggewerkt gelet op het hoge veiligheidsrisico, dit los van economische of andere belangen die ondergeschikt zijn aan de beveiliging tegen overstromingen vanuit zee;	zie boven									
S026.27	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> De zeespiegelstijging vermindert onmiskenbaar het tijdsvenster waarin de Noord-Ede gravitair kan lozen in zee. In het kader van de garanties met betrekking tot de afwatering van het hinterland blijft Bredene aandringen op de dringende plaatsing van een pompgemaal ter hoogte van het Maertenssas om ten allen tijde de afwatering blijvend te garanderen. Bredene vraagt eveneens om met betrekking tot deze problematiek de mogelijkheden te onderzoeken voor de creatie van meer buffercapaciteit landinwaarts	zie boven									
S026.28	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Bredene vraagt bij het nemen van maatregelen in functie van kustverdediging het kansrijke aspect van het project niet uit het oog te verliezen. Bredene geeft de voorkeur aan het Alternatief Zeewaarts boven het Alternatief Ter Plaatse. Enerzijds is de verdedigende factor doorslaggevend, anderzijds blijft Kustvisie ook een verhaal van opportuniteiten met daarbij oog voor minstens het behoud van het bestaande, maar ook voor de potentiële creatie van nieuwe opportuniteiten. Deze voorkeur vloeit voor uit de unieke morfologie van het strand waarbij Bredene als enige kustgemeente over haar volledige kustlijn over een duinengordel beschikt. In het kader daarvan vraagt Bredene minstens het behoud van de huidige droogstrandoppervlakte, met alle recreatiemogelijkheden daarop aanwezig, maar wenst Bredene ook een optimalisatie van de toeristische en recreatieve activiteiten op het strand conform de noden en de verwachtingen van vandaag. De historische keuze van Bredene om vooral een natuurlijk strand te behouden mag geenszins een negatief effect hebben op de verdere ontwikkeling van de kustgemeente in functie van de verwachtingen van de recreant enerzijds en de aanwezige natuurwaarden anderzijds. Deze opportuniteiten moeten als doel hebben de beleving en het draagvlak van kustvisie te vergroten;	zie boven									
S026.29	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Indien het ophogen van de duinen noodzakelijk blijkt in functie van de kustverdediging vraagt Bredene om de mogelijkheid te behouden om het strand bereikbaar te houden voor alle belanghebbenden, zowel recreatief als professioneel. Bij voorkeur wordt de mogelijkheid voorzien om bij het ophogen van de duinen ter hoogte van strandpost 2 – 3 en 6 een doorgang te garanderen die niet enkel toegankelijk is voor voetgangers/fietsers maar ook voor het benodigde materieel;	zie boven									
S026.30	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Bredene dringt aan op een heldere juridische verankering van Kustvisie zodat toekomstige ontwikkelingen hieraan kunnen worden afgetoetst. Voor potentiële investeerders en lokale besturen, in hun rol als vergunningverlenende overheid, dient rechtszekerheid gegeven te worden;	zie boven									
S026.31	Overheid - lokaal	Gemeente Bredene		> Bredene dringt aan op een juridische verankering van het kustverdedigingslint in de diepte en wenst duidelijkheid over de variabiliteit en de potentiële interactie van dit lint met het direct aansluitende hinterland.	zie boven									
S027.1	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		Goedemiddag In bijlage vindt u de inspraakreactie van het Havenbedrijf Antwerpen-Brugge in kader van de Plan MER Kustvisie (PLO297). Met vriendelijke groeten	geen reactie vereist									
S027.2	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		Publieke inspraak plan-MER kustvisie - Opmerkingen Port of Antwerp-Bruges op kennisgevings- en onderzoeksnota Port of Antwerp-Bruges juicht toe dat de Vlaamse overheid haar schouders zet onder de impactmitigatie van de klimaatverandering door proactief op zoek te gaan naar oplossingen om de havens en het hinterland te beschermen tegen overstromingen de komende decennia. Port of Antwerp-Bruges wil hieraan graag constructief meewerken. Uiteraard is het daarbij essentieel dat de toegankelijkheid van de haven van Zeebrugge – één van de motoren van de Vlaamse economie – steeds gevrijwaard wordt en als harde randvoorwaarde wordt meegenomen in het proces. Uitgangspunt moet hierbij **minimaal het behoud van de huidige toegankelijkheid** van en **werkbaarheid in de haven** zijn, een achteruitgang is voor ons onaanvaardbaar. Wat betreft de redelijke alternatieven die verder onderzocht zullen worden, wil het havenbedrijf graag volgende kanttekeningen maken:	uitgangspunten									
S027.3	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		De idee van eilanden(bogen) werd niet weerhouden voor de strandzones. Het concept van eilanden voor strandzones aan de kust, die de golfenergie tijdens een superstorm sterk reduceren vooraleer deze aan de kustlijn toekomt, is nochtans een beproefd concept dat in het buitenland reeds veelvuldig werd toegepast. Echter binnen het co-creatietraject Kustvisie werd dit scenario met eilanden niet weerhouden als redelijk alternatief, voornamelijk op basis van de enorme zandbehoefte voor de aanleg van alternatieven met eilandenbogen alsook de mogelijke impact ten gevolge van het ontstaan van een lagune tussen deze eilandenboog en de kustlijn. Deze beoordeling is ons inziens het gevolg van de extremiteit van de scenario's die beschouwd werden. Het **beschouwen van enkele lokale, open eilandengordels** zou op welgekozen locaties weldegelijk een gunstig effect kunnen hebben op de veiligheid van de kustlijn. Bovendien zouden er hierbij mogelijk synergiën gevonden kunnen worden met natuurdoelstellingen.	De opmerking is terecht dat enkel lokale, open eilandengordels de golfenergie tijdens een superstrom kunnen reduceren. Het doel van Kustvisie is om de Vlaamse kust te beschermen tegen zeespielgelstijging én een 1000-jarige strom. In die zin dragen open eilanbogen niet bij tot bescherming tegen zeespielgelstijging en zullen dus, mogelijks weliswaar lokaal minder (hoog), ook de nodige maatregelen tegen kustbescherming dienen genomen. Naast de argumentatie van de enorme zandhoeveelheden en aanlegkosten voor eilanden en de zandvraag voor de ingrepen die nodig zijn ter hoogte van de kust (en eilanden) zelf, geven eilanden ook aanleiding tot een wijziging van de kustbeleving. De schaalgrootte van de eiland-alternatieven (al dan niet separaat of open/gesloten eilandbogen) zal hier mee bepalend zijn. Ongeacht het alternatief worden één tot meerdere belangrijke badsteden hier direct mee geconfronteerd waardoor zowel de ambitie 'Toekkomstgericht' als 'Aantrekkelijk' lint niet langer gehaald wordt. Eveneens brengt de aanleg van eilandbogen ook een aantal juridische vragen (beschikbare ruimte voor kustvisserij en het garanderen van de veligheid van nabijgelegen scheepvaartroutes) met zich mee. Bij een separate eilanden in combinatie met redelijk alternatief ter plaatse blijft de laagwaterlijn op zijn huidige positie, waardoor ook de afbakening van de 3 NM zone niet wijzigt. Weliswaar zal de beschikbare ruimte voor kustvisserij verkleinen door de aanwezigheid van het eiland zelf, alsook de toegankelijkheid van het gebied (vaarafstand, nautische veiligheid). Bij deze varianten is zowel getij-golfwerking (vaak wel gedempt), alsook waterverversing nog mogelijk, waardoor de impact op de kwaliteit van het visgebied en zijn paaigronden mogelijks beperkt blijft. Op basis van dit gevoerde onderzoek tijdens het co-creatie onderzoekstraject is door verschillende stakeholders geconcludeerd dat eilanden voor de kust niet wenselijke worden geacht. Er dient opgemerkt dat in alle alternatieven een individueel eiland nog steeds kan, maar niet voor kustbescherming (dus ander project).									
S027.4	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		In het kader van een **mogelijke verplaatsing van het Sterneneiland** uit de voorhaven van Zeebrugge wordt momenteel door het havenbedrijf bekeken of deze op lange termijn als stand-alone eiland voor de kust kan aangelegd worden. Natuurinstandhoudingsdoelstellingen en duurzame economie zouden hierbij hand-in-hand kunnen gaan: de bij Europese richtlijn beschermde vogelsoort wordt in stand gehouden én er wordt ruimte gemaakt voor de import van hernieuwbare waterstof, een belangrijke parameter in kader van de Vlaamse leveringszekerheid van energie en grondstof voor de industrie. Dit idee is vanuit ecologische hoek alvast warm onthaald. De omgeving van de Paardenmarkt is hier een van de mogelijke zoekzones. Mits het juiste ontwerp zou dergelijk eiland eveneens kunnen bijdragen aan de kustveiligheid. Echter doordat kustlijn 4 – de kustlijn met een beschermend eiland – binnen het Kustvisie project niet werd weerhouden, lijkt dit een gemiste kans om beide dossiers elkaar te laten versterken	Op basis van de eerste evaluatie in kader van afweging tot redelijke alternatieven heeft "Kustvisie" heeft geen impact op het sterneneiland. Zeespiegelstijging daarentegen wel, evenals eventuele nabijgelegen ontwikkelingen in de voorhaven. In de passende beoordeling zal de mogelijke impact van Kustvisie op het Sterneneiland bepaald worden. De laatste stand van zaken aangaande de mogelijke verplaatsing van het Sterneneiland zal nagegaan worden. Indien hierrond nog geen beslissing is genomen waar een nieuw sterneneiland zal komen, zal er uitgegaan worden van de huidige ligging. In de toekomst zal op projectniveau de impact verder bepaald moeten worden gerelateerd aan nieuwe inzichten en eventuele locaties in zee.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S027.5	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		De weerhouden scenario's voor de haven van Zeebrugge zijn sterk **gericht op infrastructurele maatregelen**: de haveninfrastructuur verhogen in de hele voorhaven, een sluis en/of stormvloedkering in de jachthaven. Dergelijke ingrepen zullen een grote kost met zich meebrengen alsook een belangrijke operationele hinder veroorzaken voor de havens. Een scenario met een aantal open, strategisch gekozen eilanden voor de kusthavens zou de infrastructurele aanpassingen in de havens (en ook de kost ervan) sterk kunnen reduceren. Het lijkt nuttig om ook dergelijk scenario verder te weerhouden en te onderzoeken.	De opmerking is terecht dat enkel lokale, open eilandengordels de golfenergie tijdens een superstrom kunnen reduceren. Het doel van Kustvisie is om de Vlaamse kust te beschermen tegen zeespielgelstijging én een 1000-jarige strom. In die zin dragen open eilanbogen niet bij tot bescherming tegen zeespielgelstijging en zullen dus, mogelijks weliswaar lokaal minder (hoog), ook de nodige maatregelen tegen kustbescherming dienen genomen. Naast de argumentatie van de enorme zandhoeveelheden en aanlegkosten voor eilanden en de zandvraag voor de ingrepen die nodig zijn ter hoogte van de kust (en eilanden) zelf, geven eilanden ook aanleiding tot een wijziging van de kustbeleving. De schaalgrootte van de eiland-alternatieven (al dan niet separaat of open/gesloten eilandbogen) zal hier mee bepalend zijn. Ongeacht het alternatief worden één tot meerdere belangrijke badsteden hier direct mee geconfronteerd waardoor zowel de ambitie 'Toekkomstgericht' als 'Aantrekkelijk' lint niet langer gehaald wordt. Eveneens brengt de aanleg van eilandbogen ook een aantal juridische vragen (beschikbare ruimte voor kustvisserij en het garanderen van de veligheid van nabijgelegen scheepvaartroutes) met zich mee. Bij een separate eilanden in combinatie met redelijk alternatief ter plaatse blijft de laagwaterlijn op zijn huidige positie, waardoor ook de afbakening van de 3 NM zone niet wijzigt. Weliswaar zal de beschikbare ruimte voor kustvisserij verkleinen door de aanwezigheid van het eiland zelf, alsook de toegankelijkheid van het gebied (vaarafstand, nautische veiligheid). Bij deze varianten is zowel getij-golfwerking (vaak wel gedempt), alsook waterversering nog mogelijk, waardoor de impact op de kwaliteit van het visgebied en zijn paaigronden mogelijks beperkt blijft. Op basis van dit gevoerde onderzoek tijdens het co-creatie onderzoekstraject is door verschillende stakeholders geconcludeerd dat eilanden voor de kust niet wenselijk worden geacht. Er dient opgemerkt dat in alle alternatieven een individueel eiland nog steeds kan, maar niet voor kustbescherming (dus ander project).									
S027.6	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		Wat betreft het evaluatiekader door de havens, wil het havenbedrijf graag volgende aanvullingen doen: (a) Technisch uitvoerbaar: baggeronderhoud en onderhoud mechanische structuren wordt hier meegenomen. Het lijkt nuttig om ook **onderhoud aan haveninfrastructuur** (bv bij ophogen van de haven) mee te nemen. (b) Daarnaast de vraag of **kostprijs niet integraal deel moet uitmaken van technische uitvoerbaarheid**.	(a) Gezien de exacte beschermingsmaatregelen op projectniveau worden bepaald en niet op het strategisch niveau van Kustvisie vandaag (waar enkel de ruimte waarbinnen maatregelen kunnen genomen worden wordt bepaald) kan onderhoud op vandaag niet worden meegenomen. (b) Technische uitvoerbaarheid en kostprijs zijn inderdaad verbonden. Op twee manieren: 1) een technisch gecompliceerd alternatief beïnvloedt de uitvoerbaarheid en daarmee de kosten. Levert dit alternatief een relatief meer baten op dan zou het vanuit het oogpunt van de maatschappijk interessant kunnen zijn. 2) budgettaire beperkingen bepalen mede welke mate van complexiteit wordt geaccepteerd en hebben daarmee een impact op de beoordeling van alternatieven op technische uitvoerbaarheid. Punt 1 is het onderwerp van de MKBA en daarmee de afweging van alternatieven. Kustvisie doet geen uitspraak over punt 2.									
S027.7	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		Scheepvaart: het lijkt aangewezen om ook het **aspect van vereiste sleepbootassistentie**, om een veilig aanloopmanoeuvre te doen, mee te nemen onder deze parameter. Dit zou kunnen toenemen (negatief) of afnemen (positief) door de gedane ingrepen	Tijdens cocreatie is ook overleg geweest met loodsen en nautische experten ten behoeve van de nautische analyses en heeft input geleverd voor het conceptontwerp. Vereiste sleepbootassistentie wordt niet als een criterium op zichzelf behandeld. Algemeen wordt de nautische toegankelijheid behandeld obv stromingen aan de havenmonden, die zijn gekend voor de referentiesituatie (wat is zuiver de invloed van ZSS?) en voor de alternatieven. De toe- of afname van de toegankelijkheid obv stromingen wordt daarmee behandeld. Verder zijn nautische aspecten mee opgenomen in het concept ontwerp van de nodige aanpassingen van havendammen bij zeesluizen. Dit is gebaseerd op algemene richtlijnen waarin oa gebruik sleepboten is vervat. Verdere uitwerking / detail ontwerp, inclusief nautische simulaties miv sleepboten, is voor projectfase.									
S027.8	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		**Haveninfrastructuur** – condities en werkbaarheid: hierbij wordt er exclusief gefocust op de omgevingscondities aan deze infrastructuur. Het verhogen van kaaimuren kan echter **ook na de werken een permanente negatieve invloed hebben** op de terminaloperaties. Het lijkt aangewezen om dit effect eveneens mee te nemen in de evaluatie.	Gezien de exacte beschermingsmaatregelen op projectniveau worden bepaald en niet op het strategisch niveau van Kustvisie vandaag (waar enkel de ruimte waarbinnen maatregelen kunnen genomen worden wordt bepaald) kan de invloed na uitvoering van de op projectniveau bepaalde maatregelen op vandaag niet worden meegenomen.									
S027.9	Bedrijf	Port of Antwerp-Bruges		Havenontwikkelingen: dit is een belangrijke parameter, waarbij we vanuit het havenbedrijf graag mee nadenken over de mogelijke positieve en negatieve interferenties **met toekomstige havenontwikkelingsprojecten** Alvast dank om bovenstaande overwegingen mee te willen nemen bij het verder uitwerken van het Vlaams strategisch beleidsplan Kustvisie.	Enkel beslist beleid - huidige situatie (met MPKV en nieuwe Visartsluis uitgevoerd) worden beschouwd in Kustvisie. Er worden geen andere toekomstige havenontwikkelingen beschouwd in Kustvisie.									
S028.1	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Geachte mevrouw of meneer, Tot en met 2 juli 2023 kunnen stakeholders zich uitspreken over Kustvisie en hieromtrent voorstellen en inzichten formuleren. Gelieve in bijlage het standpunt en de opmerkingen te willen vinden van Apzi – Voka West-Vlaanderen. Als vertegenwoordiger van de Zeebrugse havengemeenschap en havenbedrijven willen wij specifieke opmerkingen overmaken m.b.t. het voor Zeebrugge voorgestelde alternatief. Met beleefde groeten,	geen reactie vereist									
S028.2	belangen-vereniging	VOKA - APZI		**Publieke inspraak over het plan-MER voor Kustvisie - Standpunt, visie en vragen van Apzi - Voka West-Vlaanderen** Met Kustvisie wil de Vlaamse overheid ondanks een stijgende zeespiegel een beschermde, toekomstgerichte en aantrekkelijke kuststreek behouden, en dit voor minstens de komende 100 jaar. Omdat de uitvoering van sommige kustbeschermingsmaatregelen wel 10 tot 20 jaar kan duren, moet hiervoor op tijd de nodige ruimte gereserveerd worden. Daarom maakt de Vlaamse overheid een langetermijnstrategie en een concreet kortetermijnactieplan op. Die worden verankerd in een "strategisch beleidsplan Kustvisie". Zo wil de Vlaamse overheid de kuststreek en het achterland op lange termijn stapsgewijs en blijvend beschermen tegen een stijgende zeespiegel. Een onderzoeksnota met kennisgeving bundelt de belangrijkste inzichten uit de studies die hiervoor al werden uitgevoerd en beschrijft de methodieken voor de verdere uitwerking van Kustvisie. Om de mogelijke effecten van het plan op mens en milieu in kaart te kunnen brengen, wordt een procedure voor een planmilieueffectrapportage (plan-MER) opgestart. Een eerste stap daarin is de publicatie van een kennisgevingsnota. Tot en met 2 juli 2023 kunnen alle stakeholders zich hierover uitspreken en voorstellen en inzichten omtrent Kustvisie formuleren. Apzi – Voka West-Vlaanderen **vertegenwoordigt de havenbedrijven uit Zeebrugge** en wil als dusdanig haar standpunt, visie en vragen met betrekking tot Kustvisie aan u overmaken. Als vertegenwoordiger van de Zeebrugse havengemeenschap zijn wij van nabij betrokken bij alles wat een impact heeft op de werking van de Zeebrugse havenbedrijven.	geen reactie vereist									
S028.3	belangen-vereniging	VOKA - APZI		**Algemene opmerkingen** Het vertrekpunt voor Kustvisie is de stijging van de zeespiegel, waarbij als referentiepunt wordt gekeken naar een zeespiegelstijging van 3 meter tegen 2100 à 2150. In de onderzoeksnota van Kustvisie wordt echter gemeld dat dit een eerder onrealistisch scenario is. Op dergelijke lange termijn zijn er sowieso grote verschillen tussen de verschillende klimaatscenario's. Er wordt wel duidelijk gesteld dat als de broeikasgasuitstoot beperkt kan blijven tot 1,5°C ofwel 2 à 2,5°C we rekening moeten houden met een zeespiegelstijging van ongeveer 1 meter tegen 2150. Dat is een groot verschil ten opzicht van een zeespiegelstijging van 3 meter of meer. Dit laatste zal zich pas voordoen bij een zeer negatief klimaatscenario waarbij er geen enkele vermindering zou zijn van het huidige niveau van broeikasgasuitstoot.	Het klopt dat de zeespiegel aan onze kust waarschijnlijk tussen de 30 en 140 cm zal stijgen tegen 2100. Maar er is ook een beperkte kans dat dit dan al tot 3 meter zou kunnen oplopen. Tegen 2150 zal de zeespiegel waarschijnlijk tussen de 35 en 500 cm stijgen. Veel hangt hierbij telkens af van hoe snel de broeikasgasuitstoot wereldwijd de komende decennia zal afgebouwd worden. Omdat veel hieromtrent nog heel onzeker is, kijkt Kustvisie uit voorzorg niet alleen naar een zeespiegelstijging van 1 meter, maar ook hoe we ons daarna tot 2 meter en vervolgens tot 3 meter zeespiegelstijging kunnen blijven beschermen. Zo zijn we zeker dat we ook bij een extreem snelle zeespiegelstijging onze kust nog minstens 100 jaar kunnen blijven beschermen. Bovendien vermijden we zo dat we maatregelen nemen om ons tot +1 meter zeespiegelstijging te beschermen, waar we nadien spijt van zouden kunnen hebben. We kijken dus verder in deze onzekere toekomst om ervoor te zorgen dat we de juiste keuzes voor kansrijke bescherming kunnen maken. Het beleidsplan voorziet daarbij om de zeespiegelstijging verder op te volgen (monitoring van het kantelpunt) zodat op het gepaste moment de juiste beslissing kan worden genomen binnen deze langetermijnlange termijn visie. We leggen hiertoe op vandaag nog niet alles vast en laten dus een keuzevrijheid aan de toekomstige generaties. De beleidsmakers en stakeholders zullen hiertoe ook in de toekomst samen de beslissingen vorm kunnen geven.									
S028.4	belangen-vereniging	VOKA - APZI		De alternatieven met een eilandenboog in zee (XL tot XXL genaamd) zijn doorheen het cocreatietraject als niet-redelijk beschouwd en worden als zodanig niet verder onderzocht. Het kan echter nuttig zijn om een **nieuw alternatief** te onderzoeken, waarbij **gerichte golfdempende maatregelen worden genomen op specifieke plekken op zee**, zonder daarom zo ver te gaan als een eilandenboog. Dit kan bijvoorbeeld via kleine(re) separate eilanden of het ophogen van bestaande zandbanken in de zee. Dit kan er voor zorgen dat er aan landzijde minder stringente maatregelen nodig zijn. Zo is Wenduine de meest kwetsbare van alle kustgemeenten. Indien er voor de kust van Wenduine een kunstmatige golfdempende constructie zou worden gebouwd (bvb. een eiland), hoeven er mogelijks geen of minder extra dijken of duinen aangelegd te worden voor het strand. Een dergelijk eiland kan bovendien de biodiversiteit op zee versterken, en dienen als broedplek voor de sternen die nu nog in de haven van Zeebrugge een specifieke plek innemen.	De opmerking is terecht dat enkel lokale, open eilandengordels de golfenergie tijdens een superstrom kunnen reduceren. Het doel van Kustvisie is om de Vlaamse kust te beschermen tegen zeespielgelstijging én een 1000-jarige strom. In die zin dragen open eilanbogen niet bij tot bescherming tegen zeespielgelstijging en zullen dus, mogelijks weliswaar lokaal minder (hoog), ook de nodige maatregelen tegen kustbescherming dienen genomen. Naast de argumentatie van de enorme zandhoeveelheden en aanlegkosten voor eilanden en de zandvraag voor de ingrepen die nodig zijn ter hoogte van de kust (en eilanden) zelf, geven eilanden ook aanleiding tot een wijziging van de kustbeleving. De schaalgrootte van de eiland-alternatieven (al dan niet separaat of open/gesloten eilandbogen) zal hier mee bepalend zijn. Ongeacht het alternatief worden één tot meerdere belangrijke badsteden hier direct mee geconfronteerd waardoor zowel de ambitie 'Toekkomstgericht' als 'Aantrekkelijk' lint niet langer gehaald wordt. Eveneens brengt de aanleg van eilandbogen ook een aantal juridische vragen (beschikbare ruimte voor kustvisserij en het garanderen van de veligheid van nabijgelegen scheepvaartroutes) met zich mee. Bij een separate eilanden in combinatie met redelijk alternatief ter plaatse blijft de laagwaterlijn op zijn huidige positie, waardoor ook de afbakening van de 3 NM zone niet wijzigt. Weliswaar zal de beschikbare ruimte voor kustvisserij verkleinen door de aanwezigheid van het eiland zelf, alsook de toegankelijkheid van het gebied (vaarafstand, nautische veiligheid). Bij deze varianten is zowel getij-golfwerking (vaak wel gedempt), alsook waterversering nog mogelijk, waardoor de impact op de kwaliteit van het visgebied en zijn paaigronden mogelijks beperkt blijft. Op basis van dit gevoerde onderzoek tijdens het co-creatie onderzoekstraject is door verschillende stakeholders geconcludeerd dat eilanden voor de kust niet wenselijke worden geacht. Er dient opgemerkt dat in alle alternatieven een individueel eiland nog steeds kan, maar niet voor kustbescherming (dus ander project).									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S028.5	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Het is ook belangrijk dat er oplossingen worden gevonden voor de **afwatering van de waterlopen die uitmonden in de havens**. Bij zeespiegelstijgingen van 1, 2 of 3 meter kan gravitaire lozing mogelijks niet meer lukken, dus moeten andere oplossingen voorzien worden.	Kustvisie kijkt naar de kansrijke lange termijn bescherming van onze kust en het achterland tegen een hogere en versnelde zeespiegelstijging. In Vlaanderen lopen er verschillende initiatieven die rond andere thema's zoals droogte, wateroverlast, verzilting etc. het kader en mogelijke maatregelen in kaart brengen. Denk bijvoorbeeld aan het Vlaams Klimaatadaptatieplan, stroomgebiedsbeheerplannen, het Vlaams reactief afwegingskader prioritair watergebruik, TOP Kustzone, projecten rond verzilting,… Binnen Kustvisie wordt voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen dus vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie.									
S028.6	belangen-vereniging	VOKA - APZI		**Opmerkingen met betrekking tot de haven van Zeebrugge** De haven van Zeebrugge vormt een cruciale toegangspoort tot de Vlaamse economie en haar belang kan niet overschat worden. Port of Antwerp-Bruges is goed voor een toegevoegde waarde van meer dan 20 miljard euro en een werkgelegenheid van meer dan 160.000 FTE's. Het spreekt voor zich dat een goede uitvoering van de havenactiviteiten zeer belangrijk is. Een veilige en vlotte scheepvaart en dito haventoegang zijn bijgevolg essentieel. Wat de voorhaven betreft, wordt momenteel maar één alternatief naar voor geschoven, met name een open toegang tot de haven. Op die manier wil men ten allen tijde operationaliteit waarborgen. Daarnaast zijn omwille van nautische redenen noch een sluis noch een stormvloedkering mogelijk in de havenmond. Volgende punten lijken ons hierbij van essentieel belang:	geen reactie vereist								
S028.7	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Bij een open havenmond moeten alle terminals/kaaien/concessieterreinen en de bijhorende gebouwen en superstructuren opgehoogd worden met 1, 2 of 3 meter. Dit zal enorme aanpassingswerken vergen en grote consequenties hebben op de bedrijfsvoering van de bedrijven in de voorhaven. Dit is met andere woorden een grote negatieve impact waar men niet licht over mag gaan.	vaststelling De finale keuze van maatregelen zal genomen wordt op projectniveau. Kustvisie bakent enkel de ruimte af waarbinnen deze beschermingsmaatregelen zullen worden genomen.									
S028.8	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Er is nog geen enkel zicht op het **prijskaartje van dergelijke (noodzakelijke) aanpassingswerken aan kades en terreinen in de voorhaven**, noch is het duidelijk wie die kost op zich zal (moeten) nemen. Het zou onaanvaardbaar zijn indien dergelijke grote kosten afgewenteld worden op de kap van de bedrijven in de voorhaven.	Kosten indicatief geraamd. Dit s opgenomen in het economisch model (Econopolis - eie 4.4.6 in rapport Methodiek Economische Analyse). De geraamde bedragen zullen indicatief zijn en een nauwkeurigheid hebben die hoort bij een strategische fase (high-level, indicatief). Kustvisie doet op vandaag nog geen uitspraak over wie deze kosten of zich zal (moeten) nemen, nog over de verdeling van deze kosten.									
S028.9	belangen-vereniging	VOKA - APZI		De toegankelijkheid en de werkbaarheid van de terminals moet ten allen tijde gegarandeerd zijn en blijven. Ook tijdens en na de werken moet(en) de haven(terreinen) volledig operationeel kunnen blijven. Van onderbrekingen van de exploitaties mag geen sprake zijn.	Dit zijn randvoorwaarden die meegenomen worden bij een verdere uitwerking op project niveau. (voorwaarde stellend)									
S028.10	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Het **Sterneneiland** kan verplaatst worden naar een kunstmatig eiland op zee (bvb. voor de kust van Wenduine, cfr supra) zodat er meer ruimte vrijkomt in de voorhaven voor nieuwe toepassingen inzake duurzame energie (waterstof e.d.m.).	Op basis van de eerste evaluatie in kader van afweging tot redelijke alternatieven heeft "Kustvisie" heeft geen impact op het sterneneiland. Zeespiegelstijging daarentegen wel, evenals eventuele nabijgelegen ontwikkelingen in de voorhaven. In de passende beoordeling zal de mogelijke impact van Kustvisie op het Sterneneiland bepaald worden. De laatste stand van zaken aangaande de mogelijke verplaatsing van het Sterneneiland zal nagegaan worden. Indien hierrond nog geen beslissing is genomen waar een nieuw sterneneiland zal komen, zal er uitgegaan worden van de huidige ligging. In de toekomst zal op projectniveau de impact verder bepaald moeten worden gerelateerd aan nieuwe inzichten.									
S028.11	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Adaptiviteit en flexibiliteit doorheen het hele proces zijn uitermate belangrijk. Het is niet omdat een alternatief momenteel als niet-redelijk wordt beschouwd, dat dit in de toekomst niet zou kunnen veranderen. Aangezien Kustvisie op zeer lange termijn werkt, moet er steeds **mogelijkheid zijn om bij te sturen en aan te passen waar nodig en wenselijk**.	Binnen Kustvisie zal voor het voorkeursalternatief een stappenplan met bijhorend actieplan worden opgesteld uitgaande van het beslist beleid zoals dit is voorgesteld. Het actieplan zal door een nog nader te bepalen governance structuur worden aangestuurd en opgevolgd. Het op regelmatige tijdstippen herzien van het actieplan maakt hier onderdeel van uit. Indien de aannames voor het voorkeursalternatief (of Kustvisie) wijzigen zal hiertoe op dit moment moeten worden bekeken hoe hiermee verder om te gaan, zonder hierbij kansrijke kustbescherming in het gedrang te brengen (kader van ambities).									
S028.12	belangen-vereniging	VOKA - APZI		Naast het alternatief van de open havenmond wensen wij een **tweede alternatief** naar voor te schuiven en vragen we dat hiervoor de nodige onderzoeken uitgevoerd worden: **de zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge koppelen aan de kustbescherming en de zeespiegelstijging**. Wij zijn er van overtuigd dat dit een haalbaar en redelijk alternatief is, dat verschillende zaken met elkaar verbindt. Het uitbreidingsproject combineren met de kustbeschermingsmaatregelen, zou immers betekenen dat de uitbreiding de facto de bescherming van de bestaande haven en de leefgemeenschap van Zeebrugge wordt. Een westelijke uitbreiding lijkt hierbij de beste optie, en is bovendien een optie die reeds eerder in het cocreatietraject naar voor werd geschoven en bovendien opgenomen is in de Havenatlas 2022 van Kustvisie. Dit werd echter niet verder onderzocht. Het is nu het moment om deze optie als volwaardig alternatief verder te onderzoeken. (zie bijlage: "Zeebrugge – verkenning uitbreiding" uit de Havenatlas 2022).	Het doel van Kustvisie is om een kansrijk kustbeschermingslint af te bakenen, een ruimte waarin in de toekomst de nodige kustbeschermingsmaatregelen genomen kunnen worden. Er worden hierbij enkele voorbeelduitwerkingen voor zeeweringsmaatregelen getoond. Het exacte type maatregelen leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Wel geven we voor elk alternatief aan welke type maatregelen mogelijk zijn per locatie, en dat in functie van de beschikbare ruimte voor het beschouwde alternatief. Het vertrekpunt voor Kustvisie is het beslist beleid, inclusief alle reeds uitgevoerde en geplande werken in het kader van het Masterplan Kustveiligheid (MPKV). Kustvisie kijkt immers verder, en wil het huidige beschermingsniveau tegen extreme stormvloeden, zoals voorzien in het MPKV blijven garanderen in de toekomst, ook bij hogere zeespiegelstijging. Wanneer bijkomende kustbeschermingsmaatregelen nodig zijn, zal een ontwerp op projectniveau gemaakt worden waarbij ook de ruimtelijke inpassing en de impact op bestaande infrastructuur en zal bekeken worden op het niveau van huidige zeedijk. Kustvisie streeft een kansrijke kustbescherming na, waarbij ruimte is voor de verschillende gebruikers. Tot slot zullen we in het uiteindelijk strategisch beleidsplan Kustvisie geen andere uitbreidingen van havens meenemen dan deze die noodzakelijk zijn voor het functioneel maken van het voorgestelde alternatief om onze kust te blijven beschermen.									
S028.13	belangen-vereniging	VOKA - APZI	Procedure / proces	De mogelijkheid van een zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge in het kader van Kustvisie dient ingekleurd te worden in het nieuwe toekomstige Marien Ruimtelijke Plan van de federale overheid.	Vanuit Kustvisie worden er geen aanmelding gedaan voor ruimte in het MRP in kader van uitbreidingen van havens die niet gerelateerd zijn aan de kustbescherming. Dit dient door de betrokkenen te gebeuren.									
S028.14	belangen-vereniging	VOKA - APZI	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	Daarnaast wordt de mogelijkheid van een zeewaartse uitbreiding van de haven van Zeebrugge eveneens best meegenomen in de globale toekomstvisie en strategische plannen van zowel de Vlaamse overheid als het havenbestuur Port of Antwerp-Bruges. Met ondernemende groet,	Het uitgangspunt van Kustvisie is dat de huidige functies worden beschermd. Binnen Kustvisie wordt geen evaluatie gemaakt van de huidige inrichting. In Kustvisie wordt ook gekeken naar de mate waarin alternatieven ruimte bieden voor nieuwe functies of uitbreiding van bestaande functies (kansrijkheid). Mocht een bestaande functie negatief worden geïmpacteerd in een alternatief dan wordt (in de mate van het mogelijke) het ontwerp aangepast om het effect te milderen. Deze wijziging geldt met name voor de ruimtereservering die het voorwerp is van de studie en niet zozeer het ontwerp van de maatregelen (duin, dijk, hybride, etc.). Dit laatste wordt in de toekomst opgepakt (op projectniveau) en het moment is afhankelijk van de snelheid van de zeespiegelstijging. Dan wordt ook gekeken naar de impact op de dan aanwezige functies. Vanuit Kustvisie wordt hierbij ook de nadruk gelegd op het bewaken van de kansrijkheid van de kustbescherming en het realiseren . Daarnaast zullen er in de diverse actieplannen doorheen de tijd waar nodig ook acties opgenomen worden die niet stricto senso kustbescherming tot doel hebben, maar die tot afstemming en win-win situaties met de te nemen kustbeschermingsmaatregelen leiden. Of zal er in de actieplannen naar acties uit andere plannen dan Kustvisie verwezen worden om de nodige afstemming en samenwerking te waarborgen. Zo werden er bijvoorbeeld al wensen gedetecteerd om op termijn de havens van Oostende en Zeebrugge economisch verder uit te bouwen. Het ontwikkelen van deze economische langetermijnvisie is geen kustbeschermingsactie, maar is wel essentieel om te vermijden dat er op korte of middellange termijn in de havens kustbeschermingsmaatregelen worden uitgevoerd, die op middellange of lange termijn niet samensporen met de economische langetermijnvisie van de havens van Oostende en Zeebrugge.									
S029	Particulier		Geintegreerd onderzoek	Geachte Betreft: Publieke inspraak plan-MER strategisch beleidsplan kustvisie. Het risico voor Zeebrugge (strandwijk) met het uitgebreide strand lijkt ons op korte termijn eerder beperkt. Als Raad van mede-eigendom (RVME) van de Residentie Palace, vertegenwoordiging van de Vereniging van mede-eigenaars van een 100-tal privatieven, stellen wij ons vragen over wat de gevolgen zijn van de plannen waarin het gebouw zou verdwijnen achter hoge muren. Voor ons is het onduidelijk wat er wordt omschreven onder 'verbreding van de strekdammen' en wat de impact daarvan zal zijn op de uitstraling van onze 'Residentie Palace', gelegen B. de Maerelaan 2 te Zeebrugge. Het betreft een door Erfgoed Vlaanderen erkend historisch gebouw. Wij zouden hierrond extra informatie willen ontvangen en betrokken willen worden bij de verdere totstandkoming van het beleidsplan. Uiteraard hebben wij begrip voor de noodzakelijke preventieve veiligheidsmaatregelen die moeten worden getroffen in het kader van het algemeen welzijn. In onderstaande afbeeldingen is de locatie van de Residentie Palace in het blauw aangeduid. Met vriendelijke groet,	Om een aaneengesloten beschermingslint te kunnen bereiken, moet de zeewering in de strandzones (badplaatsen of duinen) aansluiten op de zeeweringscontour van de haven. Op die manier creëren we een aangesloten kustbeschermingslint. Uit de studies gevoerd tijdens het co-creatie onderzoekstraject bleek dat elk alternatief voor de strandzones kan gecombineerd worden met elk alternatief voor de havens. De (maximale) zoekzone voor kustbeschermingsmaatregelen zeewaarts voor de haven van Zeebrugge bij kustbeschermingswerken (strekdammen) is indicatief weergegeven op figuur 17.16 van de onderzoeksnota. Voor de haven van Zeebrugge wordt deze zoekzone enkel bepaald door de aanpassing aan de bestaande strekdammen bij stijgende zeespiegelstijging (verhoogd en/of verbreed). Er is geen noodzaak voor aanpassing van de strekdammen vanuit de keuze van het alternatief voor de omliggende strandzones, de havendammen zijn immers al lang en hoog genoeg in vergelijking met het toekomstige strand (zelfs bij +3m zeespiegelstijging). Aangezien enkel de open voorhaven een redelijk alternatief is, zijn er geen langere havendammen nodig. Een verhoging van de havendammen is op termijn wel noodzakelijk, om de werkbaarheid van de haven op hetzelfde niveau te houden en de golfoverslag (bij stormen) beperkt te houden. De knoop van de aansluiting van de westelijke havendammen op het strand en de dijk van Zeebrugge dient op projectniveau verder gedetailleerd te worden. Het is echter niet zo dat de havendammen op deze plek even hoog moeten worden als in zee, de golfaanval is veel kleiner door het brede strand. Op projectniveau zal deze zoekzone nader worden verfijnd.									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S030	Overheid - Nederland	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - Departement Mobiliteit en Openbare Werken	Geintegreerd onderzoek	Datum 30 juni 2023 Betreft Strategisch Beleidsplan Kustvisie Geachte mevrouw Franck, Met grote interesse hebben we kennisgenomen van de kennisgevingsnota en de onderzoeksnota voor het strategisch beleidsplan Kustvisie. Via bilaterale overleggen met het team Kustvisie zijn we eerder in de gelegenheid geweest om feedback te geven op de Trechteringsnota en de Synthesenota. Wij hebben geconstateerd dat deze feedback is verwerkt naar tevredenheid. Naar aanleiding van de kennisgevingsnota en de onderzoeksnota is er echter nog een aandachtspunt. Op p. 21 van de kennisgevingsnota en p. 222 van de onderzoeksnota wordt beschreven dat aan de westkant van het Zwin, een verhoogd en verlengd strandhoofd moet worden aangelegd. Dit om verhoogde sedimentatie in de Zwingeul te voorkomen.Bij de nadere uitwerking in het geintegreerde onderzoek (par 20.3.3. op pagina 405 e.v.) is het van belang om ook te kijken naar de effecten van dit strandhoofd op het sedimenttransport langs de kust richting Nederland. Het gaat ons met name om de **invloed daarvan en van andere zeewaartse ontwikkelingen op de ligging en het onderhoud van Nederlandse kustlijn**. Wij willen u vragen dit mee te nemen in de onderzoeken die worden uitgevoerd in het kader van de plan milieueffectrapportage. Deze reactie is afgestemd met waterschap Scheldestromen, Rijkswaterstaat, provincie Zeeland en de gemeente Sluis. Ik wens u veel succes bij het vervolg van de plan-milieueffectrapportage. Hoogachtend, Directeur Waterkwaliteit en Grote Wateren	In beide alternatieven voor de strandzones wordt een aanpassing van de strandhoofd net ten westen van Knokke tot het Zwin voorzien, zodat het een gelijkaardige functie als vandaag kan vervullen, namelijk het beperken van erosie ter hoogte van Knokken en beperken van het sedimenttransport richting het Zwin om de verzanding te beperken. Het gaat hier dus niet om een veel hogere of grotere structuur (zoals havendammen), maar een gelijkaardig strandhoofdenveld dat in functie van de aanpassingen in de strandzones wordt opgehoogd en of verlengd. De impacten op het sedimenttransport (en de effecten van de verschillende alternatieven) zijn onderdeel van het hydromofologische onderzoek en worden bestudeerd met verschillende modellen. In het geïntegreerd onderzoek wordt het hydromorfologisch onderzoek uitgevoerd voor de volledige kustzone, en kijkt verder naar de grensoverschrijdende effecten. Het hydromorfologisch onderzoek maakt gebruik van verschillende modellen. Eén model hiervan is het kustlijnmodel. Met het kustlijnmodel kan een snelle en globale inschatting van kustlijntrends worden gemaakt. De resultaten van deze modellering geven een eerste grootteorde informatie rond sedimentatie- en erosiepatronen en daaraan gelinkt verwachte onderhoudshoeveelheden. Daarnaast wordt ook een grootschalig hydromorfologisch model ingezet dat in staat is de onderscheidende effecten te bepalen in verband met de impact van de redelijke alternatieven op de waterbeweging (waterstanden, golven, stromingen) en de sedimenttransportpatronen en bodemveranderingen voor zowel de zeebodem als het (nat) strand. Dit grootschalig hydromorfologisch model is een 2-dimensionaal proces gebaseerd model, waarin gewerkt wordt met de werkelijke bathymetrie en topografie, inclusief de nabije kustzones over de grens in Nederland en Frankrijk. De focus van het grootschalige hydromorfologisch model ligt op het evalueren van de impact van de redelijke alternatieven bij een specifiek zeespiegelstijgingsscenario op korte en middellange termijn onder normale condities. Een reeks van berekeningen wordt uitgevoerd met het hydromorfologisch model voor de referentiesituatie en voor de redelijke alternatieven op het effect op waterstanden, stromingen, golven, sedimenttransport en morfologie te onderzoeken, bij verschillende mate van zeespiegelstijging (+1, +2 en +3m), en dit telkens voor een periode van 10 jaar per zeespiegelstijgingsscenario. Gegenereerde resultaten zijn typisch kaarten met de bodemligging op verschillende tijdstippen, kaarten met de bodemontwikkeling (sedimentatie/erosie patronen), volumeverandering in bepaalde zones, langstransporthoeveelheden langs de Vlaamse kust. De gemodelleerde effecten zijn steeds initiële en middellange termijneffecten rond het onderzochte zeespiegelstijging-scenario. De resultaten van deze modellen voor wat betreft stromingen en sedimenttransport geven inzicht in de grensoverschrijdende effecten en laten toe een uitspraak te doen over de effecten van deze strandhoofden (en van de volledige alternatieven) op de stromingen en het sedimenttransport langs de kust richting Nederland. Het exacte type maatregelen, inclusief het ontwerp van de suppleties (in hoogte en zeewaarts) leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Tijdens deze ontwerpstudies in de volgende fase, op projectniveau, komt een nauwkeurigere analyse aan bod en is het aanbevolen om een doorgedreven hydromorfologisch onderzoek uit te voeren om de beste configuratie voor de maatregelen aan suppleties en strandhoofden, inclusief toekomstige kustlijn nabij de grenzen, binnen de afgebakende ruimte te bepalen, ook in functie van het minimaliseren van de effecten op het Zwin en het sedimenttransport richting Nederland.									
S031.1	Overheid - Frankrijk	Direction régionale de l'environnement, de l'aménagement et du logement	Algemeen	Bonjour, Conformément à la saisine par courriel du 04 mai 2023 de Milieueffectrapportage <mer@vlaanderen.be relative au Plan Stratégique pour la Vision Côtière (FW : PL02967 – Strategisch Beleidsplan Kustvisie) et sur la base des documents traduits en français soit les pages 21 à 69 du document "Kustvisie Onserzoeksnota strategisch beleidsplan" ; les pages 28 à 37 du document "Kennisggeving" (Ndlr = notification) ; la partie A "Strategisch beleidspaln Kustivie" ainsi que la partie B détaillant le processus liminaire à la détermination des alternatives raisonnables n'ayant pas été traduites, je vous prie de trouver ci-dessous nos observations.: *In overeenstemming met de e-mailverwijzing van 04 mei 2023 van Milieueffectrapportage <mer@vlaanderen.be betreffende het Strategisch Beleidsplan Kustvisie (FW : PL02967 - Strategisch Beleidsplan Kustvisie) en op basis van de in het Frans vertaalde documenten, te weten de pagina's 21 tot en met 69 van het document "Kustvisie Onserzoeksnota strategisch beleidsplan"; de pagina's 28 tot en met 37 van het document "Kennisgeving"; deel A "Strategisch beleidspaln Kustivie" alsmede deel B waarin het inleidende proces tot het bepalen van redelijke alternatieven wordt beschreven, die niet zijn vertaald, treft u hieronder onze opmerkingen aan. :*	geen reactie vereist									
S031.2	Overheid - Frankrijk	Direction régionale de l'environnement, de l'aménagement et du logement	Geintegreerd onderzoek	- de l'évaluation de l'impact des aménagements réalisés sur la côte belge sur le milieu marin et côtier français et, en particulier sur les phénomènes physiques générés sur le littoral français (courant, transport sédimentaire, conditions de houle, biseau salé...) ; si celle-ci est qualitative dans une première phase stratégique, une modélisation sera à envisager ; *- Beoordeling van de impact van de ontwikkelingen aan de Belgische kust op het Franse mariene en kustmilieu en in het bijzonder op de fysische verschijnselen die aan de Franse kust worden gegenereerd (stromingen, sedimenttransport, deining, zoutwaterafvoer, enz.); als dit kwalitatief is in een eerste strategische fase, moet modellering worden overwogen;*	In het geïntegreerd onderzoek wordt het sedimenttransport (en de effecten van de verschillende alternatieven) bestudeerd in het hydromorfologisch onderzoek en aan de hand van verschillende modellen. In het geïntegreerd onderzoek wordt het hydromorfologisch onderzoek uitgevoerd voor de volledige kustzone, en kijkt verder naar de grensoverschrijdende effecten. Het hydromorfologisch onderzoek maakt gebruik van verschillende modellen. Eén model hiervan is het kustlijnmodel. Met het kustlijnmodel kan een snelle en globale inschatting van kustlijntrends worden gemaakt. De resultaten van deze modellering geven een eerste grootteorde informatie rond sedimentatie- en erosiepatronen en daaraan gelinkt verwachte onderhoudshoeveelheden. Daarnaast wordt ook een grootschalig hydromorfologisch model ingezet dat in staat is de onderscheidende effecten te bepalen in verband met de impact van de redelijke alternatieven op de waterbeweging (waterstanden, golven, stromingen) en de sedimenttransportpatronen en bodemveranderingen voor zowel de zeebodem als het (nat) strand. Dit grootschalig hydromorfologisch model is een 2-dimensionaal proces gebaseerd model, waarin gewerkt wordt met de werkelijke bathymetrie en topografie, inclusief de nabije kustzones over de grens in Nederland en Frankrijk. De focus van het grootschalige hydromorfologisch model ligt op het evalueren van de impact van de redelijke alternatieven bij een specifiek zeespiegelstijgingsscenario op korte en middellange termijn onder normale condities. Een reeks van berekeningen wordt uitgevoerd met het hydromorfologisch model voor de referentiesituatie en voor de redelijke alternatieven op het effect op waterstanden, stromingen, golven, sedimenttransport en morfologie te onderzoeken, bij verschillende mate van zeespiegelstijging (+1, +2 en +3m), en dit telkens voor een periode van 10 jaar per zeespiegelstijgingsscenario. Gegenereerde resultaten zijn typisch kaarten met de bodemligging op verschillende tijdstippen, kaarten met de bodemontwikkeling (sedimentatie/erosie patronen), volumeverandering in bepaalde zones, langstransporthoeveelheden langs de Vlaamse kust. De gemodelleerde effecten zijn steeds initiële en middellange termijneffecten rond het onderzochte zeespiegelstijging-scenario. De resultaten van deze modellen voor wat betreft stromingen en sedimenttransport geven inzicht in de grensoverschrijdende effecten en laten toe een uitspraak te doen over de effecten van de alternatieven op de stromingen en het sedimenttransport langs de kust richting Frankrijk en België. Het exacte type maatregelen, inclusief het ontwerp van de suppleties (in hoogte en zeewaarts) leggen we nu nog niet vast, dat gebeurt in de toekomst in functie van de zeespiegelstijging. Tijdens deze ontwerpstudies in de volgende fase, op projectniveau, komt een nauwkeurigere analyse aan bod en is het aanbevolen om een doorgedreven hydromorfologisch onderzoek uit te voeren om de beste configuratie voor de maatregelen, inclusief toekomstige kustlijn nabij de grenzen, binnen de afgebakende ruimte te bepalen.									
S031.3	Overheid - Frankrijk	Direction régionale de l'environnement, de l'aménagement et du logement	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	- de l'évaluation de l'impact du projet (dont l'objectif est le maintien du niveau actuel de protection contre les submersions marines) sur l'évacuation à la mer des eaux continentales belges et françaises ; si celle-ci est qualitative dans une première phase stratégique, une modélisation sera à envisager pour quantifier le risque d'un report des eaux continentales sur le territoire français ou d'entrave à l'évacuation des eaux françaises compte tenu des nouvelles conditions de protection de la côte belge ; *- een beoordeling van het effect van het project (dat tot doel heeft het huidige beschermingsniveau tegen onderdompeling van de zee te behouden) op de afvoer van Belgische en Franse continentale wateren naar zee; als dit in de eerste strategische fase kwalitatief is, is modellering nodig om het risico te kwantificeren dat continentale wateren naar Frans grondgebied worden verplaatst of dat de afvoer van Franse wateren wordt belemmerd, gezien de nieuwe beschermingsvoorwaarden voor de Belgische kust;*	Voor afwatering wordt binnen Kustvisie het afwaartse einde van de afwateringsproblematiek bestudeerd, namelijk het lozingspunt naar zee. Er wordt in het kustbeschermingslint voorzien dat er voldoende plaats is om bijkomende pompen te voorzien in het kader van de noodzakelijke (niet-gravitaire) afwatering in functie van de zeespiegelstijging. Er worden grootteorde kantelpunten in termen van zeespiegelstijging bepaald wanneer deze pompen nodig zijn. Wat betreft de afwaternigspunten is er geen grensoverschrijdend effect met Frankrijk, alle lozingspunten zijn in Belgische havens gelegen. Hoe het verdere beheer of bijkomende maatregelen moet gebeuren voor wat betreft de meer opwaartse delen van de afwateringsproblematiek, gelinkt aan de aanwezige functies, maakt geen onderdeel uit van Kustvisie. De oplossingen voor afwatering liggen daarbij vooral in het achterland. Deze liggen buiten de scope van Kustvisie.									
S031.4	Overheid - Frankrijk	Direction régionale de l'environnement, de l'aménagement et du logement	Geintegreerd onderzoek	- des moyens envisagés pour satisfaire les besoins en sable pour les aménagements prévus. Cordialement. *- de beoogde middelen om te voldoen aan de zandvereisten voor de geplande ontwikkelingen.*	Voortbouwend op de studies ter voorbereiding van het strategisch beleidsplan Kustvisie wordt in het deelonderzoek "zandbeschikbaarheid" bekeken hoe de nodige zandvolumes en korrelgroottes voor elk van de alternatieven (zoals bepaald in het ontwerp van de kustbeschermingsmaatregelen, het ruimtelijk ontwerpend onderzoek en de onderhoudsvolumes zoals bepaald in het hydromorfologisch onderzoek) zich verhouden tot het zand beschikbaar in de concessiezones op het Belgisch Continentaal Plat (BCP). Bij de aanleg en het onderhoud van de alternatieven hoeft het zand daarbij niet noodzakelijk enkel uit het Belgisch Continentaal Plat te komen. Andere bronnen zijn te vinden in het buitenland en ook infrastructuurprojecten kunnen bijdragen. Echter als vertrekpunt worden de zandvoorraden in het BCP beschouwd.									
S032.1	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Algemeen	Beste, In bijlage het advies van **ANB afdeling AVES**, ik merk dat vanuit ANB gebiedgerichte werking er ook een advies werd bezorgd. Dit advies is hierbij aanvullend. Met vriendelijke groeten,	geen reactie vereist									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S032.2	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Algemeen	**Kenmerk vergunningverlenende overheid** PL0297 **Ons kenmerk** 23-207336 **Datum advies** zie datum ondertekening **Vragen naar** Darline Velghe **Telefoonnummer** 02 553 00 82 **BETREFT: Advies ontwerptekst** **Onderwerp** Plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie **Datum van ontvangst** 02-05-2023 **Aanvrager(s)** Naam Vlaamse Overheid MOW **Situering aanvraag** Volledige kust **Beschermingsstatus** Habitatrichtlijngebied Duingebieden inclusief IJzermonding en Zwin Verscheidene Vogelrichtlijngebied: Westkust, Poldercomplex, Kustbroedvogels te Knokke Heist, Zwin, Verscheidene VEN-gebieden **Rechtsgrond** Dit advies wordt verstrekt door het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van de volgende wetgeving: Art. 4.3.4. van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.	geen reactie vereist									
S032.3	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Algemeen	**Bespreking ontwerptekst (discipline biodiversiteit)** Het Vlaams strategisch beleidsplan Kustvisie ontwikkelt de langetermijnvisie om de kust te beschermen tegen de stijgende zeespiegel en stelt op korte termijn een actieplan op voor 2025-2034 met stappen die dan gezet moeten worden. Het beleidsplan bevat een strategische visie met stappenplannen van het kustbeschermingslint. Dat lint bepaalt de maximale ruimte De kustvisie heeft 4 ambities: • Aanduiden van een beschermend lint • Aanduiden van een toekomstgericht lint • Aanduiden van een aantrekkelijk lint • Aanduiden van een haalbaar lint	geen reactie vereist									
S032.4	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	Een actieplan omvat de kantelpunten, beslismomenten en acties voor de daaropvolgende 10 jaar, een tijdslijn en project-en actietabel. Op dit moment is er nog geen actieplan 2025-2034. **ANB gaat akkoord met de methodologie van de milieubeoordeling.**	akkoord met voorgestelde methodiek plan MER									
S032.5	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	**Bespreking passende beoordeling** Binnen het studiegebied komen verschillende speciale beschermingszones voor, zowel habitatrichtlijngebieden als vogelrichtlijngebieden. Een passende beoordeling is noodzakelijk aangezien het plan gepaard gaat met een duidelijk risico op betekenisvolle aantasting van instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszones. In de kennisgeving wordt dit ook voorzien.	akkoord met voorgestelde methodiek plan MER									
S032.6	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	**Bespreking verscherpte natuurtoets** Het strategisch beleidsplan Kustvisie omvat geen concrete activiteiten zoals gespecifieerd in artikel 26bis van het natuurdecreet. Een **verscherpte natuurtoets op planniveau is bijgevolg niet noodzakelijk**. Wel zal de **impact op VEN op strategisch niveau beoordeeld worden** in een apart hoofdstuk.	akkoord met voorgestelde methodiek plan MER									
S032.7	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Geintegreerd onderzoek	**Bespreking soortentoets** Op strategisch niveau wordt opgelijst welke soorten mogelijke beïnvloed worden en wat de aandachtspunten zijn voor verdere uitwerking op projectniveau. ANB wijst er op dat de **soortentoets verder uitgewerkt moet worden op niveau van het stappenplan**.	De toets aan het Soortenbesluit zal op een strategisch niveau uitgevoerd worden. Waar relevant zal de mogelijke impact gelinkt aan het stappenplan opgenomen worden. Echter op projectniveau zal deze impact sowieso meer in detail moeten onderzocht worden, in hoeverre er specifieke milderende maatregelen noodzakelijk zijn of niet.									
S032.8	Overheid - Vlaams	Agentschap Natuur & Bos	Algemeen	**Conclusie** Het Agentschap voor Natuur en Bos verleent een **gunstig advies** op de ontwerptekst mits de elementen hierboven meegenomen worden.	geen reactie vereist									
S033.1	Overheid - lokaal	Sport Vlaanderen - Departement Omgeving	Algemeen	**Betreft: Advies kennisgevingsnota Plan-MER 'Kustvisie'** Geachte, We hebben uw adviesvraag aangaande de kennisgevingsnota van het plan-MER 'Kustvisie' goed ontvangen. We stellen vast dat: -dit plan-MER opgemaakt wordt om de effecten te onderzoeken van het Vlaams strategisch beleidsplan Kustvisie; -dit strategisch beleidsplan een strategische visie op lange termijn zal bevatten en ook een korte termijn actieplan; -dit actieplan de eerste 10 jaar zal omvatten: 2025 – 2034 en er tienjaarlijks een nieuw actieplan wordt opgemaakt; -de hoofddoelstelling is om de kust te beschermen tegen stormen bij een zeespiegelstijging van +1, +2 en +3 meter en tegelijk ook te zoeken naar kansen voor andere functies; -daarom een toekomstige kustlijn met bijbehorende ruimte afgebakend wordt, een kustbeschermingslint; -er een voorkeursalternatief zal gekozen worden; -dit alternatief 4 ambities zal moeten verzoenen: beschermen tegen stormen en zeespiegelstijging, toekomstgericht zijn, aantrekkelijk zijn en haalbaar zijn; -bij de 2e ambitie (toekomstgericht zijn), een heel aantal functies zullen onderzocht worden waaronder toerisme en recreatie (urbane recreatie op de dijk, droogstrandrecreatie, natstrandrecreatie, surfen en kleinzeilerij); - deze functies in het Plan-MER zullen onderzocht worden binnen de discipline 'Mens ruimte'; - als bijlage ook een onderzoeksnota is toegevoegd.	geen reactie vereist									
S033.12	Overheid - lokaal	Sport Vlaanderen - Departement Omgeving	Participatie en communicatie	**Advies** Wij wensen op te merken dat het plan zeer zeker gevolgen zal hebben voor strand- en kustgebonden sporten en recreatie. Het is positief dat sport, recreatie en toerisme thema's zijn die onderzocht zullen worden in de discipline Mens – Ruimte. Er werd hiervoor reeds een kader bepaald. Het is belangrijk om in het verdere verloop van het onderzoek voldoende terug te koppelen met de betrokken sector. Sport Vlaanderen is bereid tot verder overleg. De betrokken sportfederatie, Wind & watersport Vlaanderen, dient zeker ook betrokken te worden. Contactpersoon is de heer Lescrauwaet: +32 9 243 11 20, directeur@wwsv.be, Zuiderlaan 13, 9000 GENT) Wij hopen u hiermee van dienst te zijn. Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben dan kan u contact opnemen met Francis Pepermans of Tom Vandebroek: 02 209 46 01 – omgeving@sport.vlaanderen. Met vriendelijke groeten,	Sport Vlaanderen en Wind & watersport Vlaanderen zullen worden betrokken bij het verdere proces.									x
S034.1	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Algemeen	**Plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie: adviesvraag** Wij hebben op 2 mei 2023 een adviesvraag gekregen voor het Plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie. Departement Zorg Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid kijkt 'breed' en 'integraal' naar gezondheid; meer bepaald naar zowel gezondheidsbescherming als gezondheidsbevordering en dit op zowel fysiek als sociaal als mentaal vlak. We kijken niet enkel naar invloeden van polluenten rechtstreeks (zoals NO2, PM2,5, BC en geluid: zie richtlijnenboek mens-gezondheid) maar ook naar de invloed van bijvoorbeeld het klimaat, zoals de invloed van hitte en watertekorten/overstromingen op gezondheid of de invloed van ruimte en groen of net het tekort aan ruimte en groen op de gezondheid. In een gezonde publieke ruimte is er oog voor plaatsen waar we stilte, rust en verkoeling kunnen opzoeken, maar ook voor plaatsen waar er ruimte is voor ontmoeting, vrije tijd en sport. Ook kijken we naar de invloed van bewegen op gezondheid, vandaar ook de nadruk op het stimuleren van actieve verplaatsingen en het volgen van het STOP-principe, naast de postieve invloed van stappen en trappen op luchtvervuiling en geluidshinder doen voetgangers, fietsers en openbaarvervoergebruikers méér aan lichaamsbeweging dan automobilisten die eerder een sedentaire levensstijl hebben. De nodige infrastructuur hiervoor neemt tevens minder ruimte in dan die voor personenwagens, ruimte die dan voor andere doeleinden kan worden ingezet. Meer actieve beweging zal ook vanzelfsprekender zijn als er oog is voor kernversterking, nabijheid en voldoende functiemix zodat de autoafhankelijkheid kan dalen. Bovendien komen de maatregelen die nodig zijn om tot een gezonde publieke ruimte te komen, naast gezondheid veelal ook milieu en klimaat ten goede. **Doelstelling** Op 16 december 2022 nam de Vlaamse Regering de beslissing om een Vlaams strategisch ebeleidsplan Kustvisie op te maken. In dat beleidsplan staan zowel de langetermijnvisie om onze kust te blijven beschermen tegen de stijgende zeespiegel als een korte termijn actieplan 2025-2034 met stappen die we dan al moeten zetten.	geen reactie vereist									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Algemeen	**Opmerkingen** We zijn begonnen met de tekst te screenen op enkele trefwoorden waar wij vanuit Gezonde publiek ruimte rond werken: "gezondheid" komt 1x voor op p146 in de tabel (en 1x in de term FOD-gezondheid maar dat tellen we niet mee) "leefbaarheid" komt niet voor "groen" komt niet voor "fiets" komt niet voor "welbevinden" komt niet voor "biodiversiteit" komt niet voor Later vinden we op p 31 in de tabel 5-2 toch nog het woord gezondheid terug, en ergens anders het woord "fiets", de zoekfunctie in dit pdf-formaat werkt dus niet goed. Het is ook niet mogelijk zinnen te kopiëren om in een advies te plakken, dit alles maakt het zeer onhandig en omslachtig om het dossier door te nemen. 'P31: De impact op gezondheid is inderdaad veel breder dan enkel lucht en geluid. Impact op mens en zijn gezondheid tijdens de aanlegfase: De impact op de mens en zijn gezondheid tijdens de aanlegfase, wordt op dit strategisch niveau niet verder onderzocht. De effecten als gevolg van de wijziging van de luchtkwaliteit en het omgevingsgeluid tijdens de aanlegfase, zal slechts tijdelijk van aard zijn en wordt niet relevant geacht op strategisch niveau. Impact op mens en zijn gezondheid na aanlegfase - strandzones: De realisatie van de geplande kustbeschermingsmaatregelen in de strandzones, zal geen wijziging van de luchtkwaliteit en het geluidsklimaat tot gevolg hebben, waardoor dit effect binnen de beoordeling van de strandzones als niet relevant wordt beschouwd. De impact van het project op de belevingswaarde van de mens, zal een plaats krijgen binnen het ecosysteemdienstenverhaal en wordt ook bestudeerd binnen de criteria 'beleving versterkend en verbindend'. Het aspect 'aanwezigheid van groen' zit onrechtstreeks vervat in het criterium 'bestaande en nieuwe natuurwaarden', waarbij een toename aan natuur positief gescoord wordt. Voor de havens wordt het criterium 'Impact op mens-gezondheid na aanlegfase' wel beschouwd.	geen reactie vereist								
S034.2	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Algemeen	P231: Punt 20.1 Plan-MER: Er wordt doorverwezen naar bijlage B, maar bijlage B is nog leeg. We verwijzen met nadruk door naar onze inleidende alinea én naar de studies en instrumenten die we verder in dit advies aanhalen rond Gezonde Publieke Ruimte.	Bijlage B betreft de kennisgeving. Dit document werd weldegelijk ter beschikking gesteld aan de adviesinstantie (als afzonderlijk document) ter inzage.									
S034.3	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Inhoud van het strategisch beleidsplan Kustvisie	P 232: Maatschappelijke kostenbatenanalyse: Zijn hier ook de gezondheidskosten en de gezondheidswinsten mee opgenomen? Denk maar aan meer/minder absenteïsme, ziekenhuisopnames, doktersbezoeken, medicatie, … ten gevolge van dit totaalproject.	De gezondheidskosten en -winsten worden in de strategische fase nog niet meegenomen. Doel van deze fase van kustvisie is de ruimte vast te leggen waarbinnen in functie van o.a. zeespiegelstijging kansrijke kustbeschermingsmaatregelen zullen worden genomen. Om de voorgestelde kosten en baten op te kunnen nemen dienen deze kansrijke kustbeschermingsmaatregelen eerst uitgewerkt op projectniveau. Dit is nu nog niet het geval. We geven ook mee dat gezien de gespreidde tijdshorizon van nood aan maatregelen dit ook niet kustbreed zal kunnen worden onderzocht.									
S034.4	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Geintegreerd onderzoek	P236: Onder het MKBA is ook naar de **effecten op het vastgoed** gekeken, dit vinden we vanuit gezondheid heel dubbel, het zijn net opbrengstwoningen of tweede verblijven die ervoor zorgen dat het woningaanbod aan de kust voor de 'gewone mens' steeds onhaalbaarder wordt. Het recht op een goede en haalbare woning is onderdeel van gezondheidsgelijkheid en dit wordt door vastgoedspeculaties net ondermijnd. Bovendien nemen al deze weinig benutte wooneenheden veel ruimte in, ruimtebeslag die we ergens anders dan paradoxaal genoeg proberen te sparen door kernverdichting (o.a. door gedeeld gebruik, extra bouwlagen, kleinere wooneenheden, ...) Ergens klopt dit niet, ook aan de kust zou sterk moeten ingezet worden op de betonstop en op kernverdichting.	In het MER wordt de impact op zeezicht mee beoordeeld. Onder toerisme en recreatie wordt voor de evaluatie ook gekeken naar de geschiktheid van de ruimte binnen elk alternatief in functie van o.a. zeezicht, toegankelijkheid en afstand tot de zee voor de verschillende categorieën/subtypes van toerisme en recreatie. Afhankelijk van categorie/subtype, worden er andere parameters mee in beschouwing genomen. In de onderzoeksnota is ook aangegeven dat dit een van de onderwerpen/effecten is die in de MKBA wordt onderzocht. Indien mogelijk zal een ordegrootte worden geven van de omvang van het effect. Dit vanwege de fase van het project en dus het strategische (high-level) karakter van de MKBA.									
S034.5	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Geintegreerd onderzoek	P 252: Tabel 20-3: Enkele van de opgesomde ecosysteemdiensten leunen aan bij 'gezondheid' of "Gezonde publieke ruimte" zoals bijvoorbeeld **drinkwatervoorziening, verkoeling, kwaliteit zeewater, bevorderen gezondheid en herstel door contact met de natuur**. Gelieve o.a. deze items dan ook in het vervolgtraject ook **door te vertalen naar gezondheid**. We nemen het woord 'verkoeling' even aan om te wijzen op de gezondheidsgevolgen van klimaat. We willen meegeven dat de klimaatverandering naast de vaak beschreven hitte/droogte/overstromingen op zich ook daaruit vloeiend vectorgebonden ziekten/ watergebonden aandoeningen/ toename blootstelling aan allergenen en UV/ insecten en plagen/…met zich meebrengt; allemaal zaken die op hun beurt ook een invloed hebben op de mens.	In het plan-MER worden volgende criteria onderzocht, die gelinkt zijn aan de opgesomde aspecten: - impact op drinkwatervoorziening - hittestress - kwaliteit zeewater - impact op bestaande en nieuwe natuurwaarden (op zee en op het land) - gezondheid (voornamelijk gelinkt aan impact ter hoogte van de havens). Voor het aspect inzake "nabijheid van groen" kan dit afgeleid worden uit het criterium 'bestaande en nieuwe natuurwaarden' Voor een gedetailleerde beschrijving van wat onderzocht zal worden in deze criteria, wordt verwezen naar de Kennisgeving zelf. In het kader van het onderzoek van de effecten op ecosysteemdiensten geven we aan dat welzijn en gezondheid hierbij ook aan bod komen. Er wordt hierbij gekeken naar de bevordering van fysieke gezondheid & herstel en naar de bevordering van mentaal welzijn. Bij de uitvoering zal het belangrijk blijven de verschillende noden en eisen van de burger in acht te nemen en de toegankelijkheid van kust en badplaatsen te garanderen voor iedereen.									
S034.6	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Algemeen	P 247: Begrippenlijst: Hier best ook de definitie van gezondheid opnemen. Kijken we naar de definitie van gezondheid zoals geformuleerd door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), namelijk 'Een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken', dan is het duidelijk dat we naast ziektevermindering ook moeten inzetten op gezondheidsbevordering en dit voor zowel lichamelijk, geestelijk als maatschappelijk welbevinden. Huber gaat zelfs nog een stapje verder, zij formuleert gezondheid als het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven (Huber et al., 2011).	Het begrip 'gezondheid' kan aangevuld worden in de begrippenlijst. Echter een volledig gedetailleerde onderzoek naar de impact van het plan op het aspect gezondheid zal op dit strategisch niveau niet gebeuren. De evaluatie van de criteria, zoals opgesomd bij de inspraakreactie S034.5, zullen wel een duidelijk beeld geven van de verschillende alternatieven en hun impact op gezondheid. Tijdelijke impacten op gezondheid door emissies van machines, stofhinder, geluidshinder, ... worden in deze fase van het plan niet verder onderzocht, zoals beschreven in hfdst. 5.1.2 - Scoped-out effecten van de Kennisgeving.	x (begrip gezondheid)								
S034.7	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Geintegreerd onderzoek	In verband met Gezonde Publieke Ruimte zijn al heel wat interessante studies en instrumenten opgeleverd, we halen er hier enkele aan maar er zijn er nog meer: Het Project Gezonde Publieke Ruimte: https://www.zorg-en-gezondheid.be/project-gezonde-publieke-ruimte Het handboek voor planning, inrichting en beheer "Groenblauwe ruimtes als bouwsteen van gezonde en veerkrachtige leefomgevingen." Het handboek geeft wetenschappelijke en praktische inzichten over waarom, wat en hoe we gezondheidswinsten kunnen realiseren en gezondheidsrisico's kunnen beperken, door het inzetten van kwaliteitsvolle groene en blauwe ruimtes in en nabij leefomgevingen. De focus beperkt zich niet tot een strikte stedelijke omgeving, maar ook landelijke woonkernen worden hierbij betrokken: https://www.vlaanderen.be/publicaties/groenblauwe-ruimtes-als-bouwsteen-van-gezonde-en-veerkrachtige-leefomgevingen-handboek-voor-planning-inrichting-en-beheer "Praktische instrumenten rond gezondheid in ruimtelijk beleid": •Dashboard in functie van het opstellen ruimtelijke visie om zicht te krijgen op de huidige situatie, ofwel een 'knipperlichtfunctie'; •Dashboard in functie van het toetsen van een ruimtelijke visie op gezondheidsaspecten; •Checklist om te screenen of en in hoeverre gezondheid wordt beschermd en bevorderd in bestaande situaties en/of in ruimtelijke plannen en projecten. https://omgeving.vlaanderen.be/uitwerking-van-praktische-instrumenten-rond-gezondheid-in-ruimtelijk-beleid https://omgeving.vlaanderen.be/nl/klimaat-en-milieu/gezonde-veilige-en-aantrekkelijke-leefomgeving/ruimte-voor-gezondheid-praktische-instrumenten "De 10 kernkwaliteiten", bieden een kader voor een kwaliteitsvolle inrichting en een optimaal beheer van de omgeving: https://omgeving.vlaanderen.be/nl/aan-de-slag-met-de-10-kernkwaliteiten De rapporten "Hoe passen elektrische wagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt?" en "Hoe passen deelwagens in een duurzaam mobiliteitsbeleid dat ook gezondheid vooropstelt?", deze gaan in op het grote belang van actieve verplaatsingen en de noodzaak van een modal shift naar deelmobiliteit. Deze en andere rapporten kunnen gedownload worden via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/studies-en-rapporten-gezonde-publieke-ruimte	De effectieve inrichting van het Kustbeschermingslint, wordt in deze fase van het plan nog niet beslist. Dit zal pas later op projectniveau gebeuren. Bovendien zijn vermelde studies en rapporten vooral gelinkt aan publieke ruimte in steden en gemeenten en minder gericht op de kustzone met stranden en duinen. De algemene principes hiervan kunnen wel gebruikt worden, maar het kustsysteem vormt toch een specifiek gegeven. In het plan-MER bekijken volgende criteria wel de potenties om het kustbeschermingslint op een kwaliteitsvolle manier in te richten, waarbij er vanuit kan gegaan worden dat hoe breder het lint is, hoe meer mogelijkheden er zijn naar een gezonde publieke ruimte: - ruimtelijke diversiteit - ruimtelijke inpasbaarheid en beleving - bestaande en nieuwe natuurwaarden - toegankelijkheid parallel aan de kust Voor een gedetailleerde beschrijving van wat onderzocht zal worden in deze criteria, wordt verwezen naar de Kennisgeving zelf.									
S034.8	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Geintegreerd onderzoek	"Ontwerpen van toekomstbestendige en gezonde woonomgevingen": https://researchportal.be/nl/publicatie/ontwerpen-van-toekomstbestendige-en-gezonde-woonomgevingen Of https://omgeving.vlaanderen.be/nl/ontwerpen-van-toekomstbestendige-en-gezonde-woonomgevingen Zeker de items: actieve verplaatsingen, bewegen en ontspannen, klimaatbestendig leefmilieu en efficiënt ruimtegebruik. "Ruimtelijke strategieën voor gezonde omgevingen: case street canyons" https://archief-algemeen.omgeving.vlaanderen.be/xmlui/handle/acd/229931 Het onderzoek heeft als doel om inzicht te krijgen in de strategieën om via ruimtelijk beleid en ruimtelijke inrichting de blootstelling van de bevolking aan omgevingslawaai, luchtverontreiniging en hittestress en de invloed op gezondheid in street canyons te beperken. Luwte-oases zijn groene oases in een lawaaierige, fel beschenen, warme of sterk verharde of dicht bebouwde omgeving; ze bieden onzichtbare kwaliteiten die belangrijk zijn voor de gezondheid en het welzijn: zintuiglijke rust, geborgenheid, afzondering en beschutting, buurtgevoel. https://omgeving.vlaanderen.be/nl/programma-luwte-oases De overzichtstabel van gezondheidskundige advieswaarden voor 20 parameters voor inhalatoire blootstelling in buitenlucht, voor gebruik in MER worden momenteel geüpdatet en kunnen hier geraadpleegd worden: https://www.zorg-en-gezondheid.be/aandachtsgebieden-en-humane-biomonitoring	Zie inspraakreactie S034.7									

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S034.9	Overheid - Vlaams	Departement Zorg - Afdeling Preventief Gezondheidsbeleid	Geintegreerd onderzoek	De advieswaarden van de WHO (2021): NO2: jaargemiddelde concentratie 10 µg/m³ PM10: jaargemiddelde concentratie 15 µg/m³ PM2.5: jaargemiddelde concentratie 5 µg/m³ De E-HIS-Infographic brengt de verwachte ziektelast en mortaliteit van luchtverontreiniging en wegverkeersgeluid in kaart. https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/preventie/gezonde-publieke-ruimte/hoe-gezond-is-onze-leefomgeving-ontdek-het-met-de-e-his-infographic Voor de relatie hitte en gezondheid in een bepaald gebied kunnen de hittekwetsbaarheidkaarten opgevraagd en meegenomen worden. https://www.gezondleven.be/settings/gezonde-gemeente/gezonde-publieke-ruimte/hittekwetsbaarheidskaarten Voor een gezonde omgeving is er groen nodig op verschillende niveaus en afstanden zoals de Vlaamse groennorm aangeeft. Maar er is ook nog een andere regel die meer en meer gebruikt wordt nl. de 3-30-300 regel (oorspronkelijk: https://nbsi.eu/the-3-30-300-rule/) 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis 30% boomkroonbedekking rondom elk gebouw 300 meter vanaf het dichtstbijzijnde park of groene ruimte De Vlaamse groennormen staan vermeld in MER-richtlijnenboek mens – ruimtelijke aspecten op p25. Let wel: er loopt momenteel een studie om deze groennormen eventueel bij te stellen. Momenteel loopt een studie van Departement Omgeving over de verdichtingsparadox: "Slimme verdichting: onderzoek naar slimme verdichtingsvoorwaarden via scenariodoorrekeningen en doorwerking in milieueffectenbeoordeling." Eens gepubliceerd is deze zeker ook nuttig voor dossiers rond gezonde publiek ruimte. Wat gezondheid betreft stellen we voor dat **wordt nagegaan of al deze elementen zijn meegenomen in het voorliggend plan**.	Zie inspraakreactie S034.7									
S035	Overheid - lokaal	Stad Brugge - college van Burgemeester en Schepenen	Algemeen	Motivering Tijdens het co-creatie onderzoekstraject werd Stad Brugge nauw betrokken en werd rekening gehouden met onze input. De onderzoeksnota (inclusief kennisgevingsnota) bouwt verder op dit eerder traject. Nu wordt advies gevraagd over de kennisgevingsnota van de onderzoeksnota (dit is ikv MER-wetgeving). We hebben geen opmerkingen op de kennsgevingsnota van deze onderzoeksnota. Armoedetoets van toepassing Nee, betreft individuele personen, bedrijven, ... Besluit De kennisgevingsnota van de onderzoeksnota wordt **gunstig geadviseerd**.	geen reactie vereist									
S036	Overheid - Provinciaal	Wegen en Verkeer West-Vlaanderen	Algemeen	Geachte, **Geen opmerkingen** vanuit AWV. Met vriendelijke groeten,	geen reactie vereist									
S037	belangen-vereniging	Oostendse havengemeenschap	Geintegreerd onderzoek	Naar aanleiding van uw adviesvraag omtrent de kennisgevingsnota van het plan-MER Strategisch Beleidsplan Kustvisie (PLO297), delen wij u hierbij ons advies/ standpunt. De Oostendse Havengemeenschap vzw behartigt de belangen van 85 bedrijven die actief zijn in en rond de Oostendse zee- en luchthaven. Deze ondernemingen situeren zich zowel in de zeehaven (bulk, projectcargo en circulaire industrie), vissershaven en aquacultuur, offshore Windenergie, jachthavens en recreatie als de luchthaven Oostende-Brugge. Zonder in detail te gaan en elk van de bestudeerde opties - die onderzocht werden om de voorziene zeespiegelstijging op te vangen - te gaan bespreken, vinden we het **primordiaal dat de economische toekomst van de havengebruikers gevrijwaard blijft**, zowel op de korte als lange termijn. Dit betekent dat er reeds van in de voorbereidingsfaze via **grondig overleg tussen overheid en privé- sector** gezocht en gestreefd wordt naar werkbare oplossingen. Zodat later tijdens het uitvoeren van de voorziene kustverdedigingswerken (verhogingen van kades en kade platformen, bouw stormvloedkeringen, sluizen, stormmuren, uitwateringsconstructies, etc.) de geimpacteerde haven **bedrijven ten allen tijde operationeel kunnen blijven**. Gezien de schaarste aan (watergebonden) haventerreinen is het ook belangrijk dat de havengebruikers **niet moeten inboeten op de oppervlakte van hun concessies**. Maw. De muren en de uitwaterings- en andere constructies dienen buiten de concessies gebouwd te worden op plaatsen waar ze het minst hinder veroorzaken, zowel tijdens als na de werken. **De haven en de sites van de havenondernemingen moeten ook ten allen tijde toegankelijk blijven** voor scheepvaartverkeer, binnenvaart en wegvervoer. De bevoorrading van de havenondernemingen langs de waterkant (zee en binnenvaart) als de dagdagelijkse beleveringen van klanten aan de landzijde zijn uiteraard van levensbelang voor onze havenspelers. Als deze bevoorradingswegen - zelfs maar tijdelijk- onderbroken worden dan komt het voortbestaan van de havenondernemingen en bij uitbreiding de Oostendse Haven in het gedrang. Vandaar dat wij met aandrang pleiten voor tijdig en regelmatig constructief overleg tussen en met alle betrokken partijen (MOW, Haven Oostende NV, Oostendse Havengemeenschap vzw en de geimpacteerde havenondernemingen). Op deze manier hopen we tot win-win oplossingen te komen.	* Tijdens het co-creatie onderzoekstraject is in samenspraak met de verschillende belangenverenigingen overleg gepleegd. Eveneens werden tijdens de Kustweek dialoogtafels ingericht, onder meer voor de haven van Oostende. Het doel is dit participatief traject ook samen met de Havengemeenschap van Oostende verder te zetten. * Op vandaag legt het strategisch beleidsplan Kustvisie enkel de ruimte vast waarbinnen met tijd (kustbeschermings)maatregelen zullen worden genomen. Er wordt op vandaag nog geen uitspraak gedaan welke maatregelen er exact zullen worden genomen, evenals de manier waarop deze zullen worden uitgevoerd. Dit gebeurt in de projectfase. Voorafgaandelijk zullen alle betrokkenen tijdig uitgenodigd worden mee aan tafel te schuiven om onder meer de aspecten als ontwerp, uivoeringswijze, bereikbaarheid, ruimte-inname en andere aspecten verder te bespreken om te komen tot een werkbare oplossing(en). * In het MER worden aangaande het sociaal-economsich belang in deze fase reeds aan aantal zaken onderzocht onder Ambitie 2 Toekomstgericht lint – Socio-economische synergieën. In kader van ruimte voor economische processen wordt een beoordeling gemaakt voor: •Haveninfrastructuur – hinder tijdens werken: mate waarin de werken aan de kustbeschermingsmaatregelen in de zone of nabijgelegen zones tot hinder leidt voor de werking van de haven. Dit gaat over de mate waarin de haven kan blijven functioneren zoals voorheen. Of de mate waarin er hinder ondervonden wordt door beperking van de scheepvaart, het niet beschikbaar zijn van bepaalde kadeterreinen, etc. •Haveninfrastructuur – condities en werkbaarheid: mate waarin de condities (golven, getij, stromingen) in de zone veranderen en daarmee invloed hebben op de werkbaarheid voor de schepen in de haven of leiden tot een hoger of lager risico op schade van schepen en werkingsinfrastructuur zoals kranen •Haveninfrastructuur – compatibiliteit met havenontwikkelingen (combinatie met havenonwtikkelingen en -uitbreidingen): mate waarin een bepaalde beschermingsstrategie voor de haven nog vrijheid laat voor toekomstige ontwikkelingsplannen van de haven. Dit gaat met name over in welke mate de oplossin •Scheepvaart : mate waarin de beschermingsstrategie van de vier zeehavens effect (positief/negatief) kan hebben op functies met betrekking tot scheepvaart op zee en binnen het havengebied (incl. commerciële vaart, recreatieve visserij, pleziervaart en zeiljachten). En ook op de uitvoering van reddingsoperaties op zee (kustwacht) en beloodsing. Dit criterium omvat het aspect van de doorlooptijd doorheen de haven, het vrijwaren van de doorgang en havengeul, het vaartraject doorheen de haven en nautische aspecten met betrekking tot de algemene toegankelijkheid (waaronder bijvoorbeeld de invloed of nood aan getijvensters) en navigeerbaarheid binnen de haven								x	x
					•Andere commerciële functies binnen de havens (winkel-, parkeer- of evenementzone) : mate waarin de beschermingsstrategie van de vier zeehavens effect (positief/negatief) kan hebben op functies met betrekking tot andere commerciële activiteiten, zoals winkels, openbare ruimte en parkeergelegenheden. Dit criterium omvat zowel ruimtelijke aspecten (zoals eventuele overlap met havenzones die op heden voor deze functies dienen) als geschiktheid (zoals mogelijkheden om deze functies duurzaam in te richten of een zone in te richten voor meervoudig gebruik) Echter blijft het een MER op strategisch niveau, waarbij niet alle tijdelijke effecten tijdens de bouwfase dienen te worden onderzocht. Belangrijker is dat wij de impact van de alternatieven op de activiteiten onderzoeken in de maatschappelijke kosten-batenanalyse. Dit doen wij op verschillende manieren (niet-uitputtend). 1) We kijken naar de effecten op de scheepvaart (wachttijden, toegankelijkheid havens, etc). 2) de effecten van een eventuele ruimtereservering op gebruikers. Zo worden de belangen van de haven meegenomen in de afweging. In de onderzoeksnota is ook toegelicht welke effecten zullen worden onderzocht.									
S038.1	Overheid - Frankrijk	Dunkerque - Communauté Urbaine	Procedure / proces	Originele versie (Frans): La Communauté Urbaine de Dunkerque a été associée, avec ses partenaires, à des temps d'information et d'échanges sur la vision côtière Kustvisie, et je vous en remercie. J'ai pris connaissance des documents traduits dans le cadre de la consultation publique sur l'évaluation environnementale stratégique de la démarche. La vision Kustvisie doit permettre d'ancrer le littoral belge dans une trajectoire d'anticipation des impacts d'une élévation progressive du niveau de la mer de+ 1m, + 2m, +3m. L'objectif est de développer une approche globale et adaptative pour la protection à long terme du trait de côte, qui se traduira par des plans d'actions opérationnels. Je porte un intérêt particulier à la démarche que vous déployez: le Dunkerquois s'inscrit en effet dans le delta de l'Aa, lui-même portie intégrante du grand polder transfrontalier qui se caractérise par une spécificité physique, géographique et qui partage des enjeux communs forts: des enjeux littoraux (protection contre la submersion marine et l'érosion du trait de côte), d'évacuation des eaux continentales, et de protection d'enjeux urbains et économiques majeurs, de rayonnement régional, national, et international. La Communauté Urbaine de Dunkerque porte actuellement, avec ses partenaires du delta de l'Aa, une étude de devenir du polder, en cours de définition et qui pourrait être engagée début 2024. Cette étude vise à construire une stratégie ambitieuse et réaliste de gestion du trait de côte, de manière à faire face aux impacts à long terme du dérèglement climatique, et à en intégrer les conséquences dans la protection du polder. Une étude d'adaptation du territoire des wateringues au changement climatique est portée depuis fin 2020 par l'Institution Intercommunale des Wateringues, et est en cours de finalisation. L'étude de devenir du polder s'inscrirait dans un prolongement, qui porte essentiellement sur le volet continental. L'articulation entre les deux démarches permettrait de disposer d'une vision globale intégratrice de l'ensemble des enjeux: enjeux littoraux (submersion, érosion) mais aussi continentaux, à travers l'évacuation des eaux continentales qu'il faut continuer à garantir face à l'élévation du niveau de la mer et à l'augmentation des phénomènes extrêmes. Il nous semble indispensable également que les impacts transfrontaliers des alternatives privilégiées de Kustvisie, et des plans d'actions opérationnels qui en découleront, soient bien appréhendés et puissent être partagés, dans la continuité des temps d'échanges préalables. Les impacts transfrontaliers proches (Bray-Dunes, Zuydcoote) mais aussi plus lointains sur le territoire dunkerquois, seront à prendre en considération. Je vous propose donc que nous poursuivions nos échanges constructifs, de manière à bien coordonner les démarches sur nos territoires respectifs, et à faire en sorte que le polder dans sa globalité, et au-delà des frontières nationales, puisse s'inscrire dans une trajectoire d'adaptation cohérente, adaptée aux enjeux, et permettant de faire face aux défis qui l'attendent. Je vous remercie pour l'attention que vous porterez à ma demande et vous prie d'agréer, Madame, Monsieur, l'expression de mes salutations distinguées.	zie onder									x

Adviesnr	Instantie - cluster	Instantie - Naam	Categorie	Reacties en adviezen	Antwoorden op de reacties en adviezen	Aanpassen in Onderzoeksnota	Aanvullen in de richtlijnen en MER	Mee te nemen in actieplan	Mee te nemen in plan-MER	Mee te nemen in MKBA	Mee te nemen in ondersteunende studies	Mee te nemen in visie	Mee te nemen in verdere proces	Mee te nemen in communicatie en participatie
S038.2	Overheid - Frankrijk	Dunkerque - Communauté Urbaine	Procedure / proces	*Nederlandse vertaling:* *De Communauté Urbaine de Dunkerque en haar partners zijn betrokken geweest bij informatie- en discussiebijeenkomsten over Kustvisie en ik wil jullie hiervoor bedanken.* *Ik heb de documenten gelezen die zijn vertaald als onderdeel van de openbare raadpleging over de strategische milieueffectbeoordeling van het project.* *Kustvisie is ontworpen om de Belgische kustlijn te verankeren in een traject dat anticipeert op de gevolgen van een geleidelijke zeespiegelstijging van +1m, +2m en +3m. Het doel is om een alomvattende, adaptieve aanpak te ontwikkelen voor de bescherming van de kustlijn op de lange termijn, die zal worden vertaald in operationele actieplannen.* *Ik ben met name geïnteresseerd in uw benadering: het Duinkerker gebied maakt deel uit van de Aa delta, zelf een integraal onderdeel van de grote grensoverschrijdende polder, die wordt gekenmerkt door zijn fysieke en geografische specificiteit en die sterke gemeenschappelijke kwesties heeft: kustkwesties (bescherming tegen mariene onderdompeling en erosie van de kustlijn), drainage van continentaal water, en bescherming van belangrijke stedelijke en economische kwesties van regionaal, nationaal en internationaal belang.* *De Communauté Urbaine de Dunkerque voert momenteel samen met haar partners* ***in de delta van de Aa een studie*** *uit* ***naar de toekomst van de polder****, die momenteel wordt gedefinieerd en begin 2024 van start zou kunnen gaan.* *Het doel van deze studie is om een ambitieuze en realistische strategie te ontwikkelen voor het beheer van de kustlijn, om de langetermijneffecten van klimaatverandering op te vangen en om de gevolgen te integreren in de bescherming van de polder.* *Sinds eind 2020 voert de intercommunale Wateringues een* ***studie*** *uit* ***over de aanpassing van het Wateringuesgebied aan de klimaatverandering****, die momenteel wordt afgerond. De studie over de toekomst van de polder ligt in het verlengde hiervan en richt zich voornamelijk op het continentale aspect. De koppeling van de twee initiatieven zou een totaalvisie opleveren die alle problemen integreert: kustproblemen (overstromingen, erosie) en milieuproblemen, maar ook continentale drainage, die gewaarborgd moet blijven met het oog op de stijgende zeespiegel en een toename van extreme verschijnselen.* *Het lijkt ons ook essentieel dat de grensoverschrijdende effecten van de voorkeursalternatieven van Kustvisie, en van de operationele actieplannen die daaruit voortvloeien, goed worden begrepen en kunnen worden gedeeld, in de continuïteit van de inleidende discussieperioden.* *Er moet rekening worden gehouden met de grensoverschrijdende gevolgen, zowel dichtbij (Bray-Dunes, Zuydcoote) als verder weg (Duinkerke).* *Ik stel daarom voor dat we onze* ***constructieve discussies*** *voortzetten, zodat we onze respectieve benaderingen kunnen coördineren en ervoor kunnen zorgen dat de polder als geheel, en over de landsgrenzen heen, deel kan uitmaken van een samenhangend aanpassingstraject, dat is aangepast aan de kwesties die op het spel staan en waarmee we de uitdagingen die voor ons liggen het hoofd kunnen bieden.* *Hartelijk dank voor uw aandacht voor mijn verzoek. Hoogachtend*	* verderzetten van het constructief overleg * Op regelmatige tijdstippen vindt er grensoverschrijdend overleg plaats met Frankrijk. Tussentijdse resultaten kunnen dan worden toegelicht. De finale resultaten van het hydromorfologisch onderzoek zullen bij het openbaar onderzoek van het strategisch beleidsplan in het voorjaar van 2024 beschikbaar worden gesteld.										x